

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KOLNO
NA LATA 2015-2020**

ZLECENIODAWCA

Gmina Kolno
ul. Wojska Polskiego 20
18-500 Kolno

WYKONAWCA

EKOTON sp. z o. o.
siedziba: ul. Ciepła 12/4 15 - 472 Białystok
biuro: ul. Włókiennicza 7A lok. 14U
15 - 464 Białystok
tel./fax: (+48) 85 744 67 95
www.ekoton.pl

Zamawiający:

Gmina Kolno
ul. Wojska Polskiego 20
18-500 Kolno

Wykonawca:

EKOTON Sp. z o.o.
siedziba: ul. Ciepła 12/4; 15 - 472 Białystok
biuro: ul. Włókiennicza 7A lok. 14U,
15 - 464 Białystok
tel./fax. (85) 744-67-95

Zespół autorów:

dr Grzegorz Chocian
mgr inż. Beata Gładkowska - Chocian
mgr inż. Agnieszka Łuniewska

Grudzień 2015 r.

SPIS TRESCI

1. PODSTAWA OPRACOWANIA	4
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	8
2.1. POWIĄZANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KOLNO NA LATA 2015-2020 Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	18
3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	39
4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA...	42
5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	45
6. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	45
7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	47
7.1. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA GMINY KOLNO.....	47
7.2. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	66
8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	67
9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	69
10. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBÓW, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	75
11. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	79
12. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	105
13. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	107
SPIS RYSUNKÓW	109
SPIS TABEL	109
SPIS LITERATURY.....	109

1. PODSTAWA OPRACOWANIA

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015 -2020 została opracowana na zlecenie Gminy Kolno przez firmę EKOTON sp. z o. o. Przedmiotem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 (Plan).

Plan Rozwoju Lokalnego jest opracowaniem, które w sposób kompleksowy diagnozuje aktualną sytuację gminy wiejskiej Kolno. Pokazuje słabe i mocne strony regionu oraz wskazuje możliwości i zagrożenia. Nadrzędnym celem Dokumentu jest pokazanie wieloletniej perspektywy priorytetów rozwoju gminy oraz wskazanie instrumentów pozwalających te priorytety realizować. W planie zostały skonkretyzowane postanowienia strategii rozwoju. W tworzeniu Planu uczestniczyło środowisko władz samorządowych gminy Kolno - Radni, Sołtysi oraz członkowie Rad Sołeckich oraz mieszkańcy gminy Kolno. Plan Rozwoju Lokalnego stanowi kluczowe narzędzie wspierające proces zarządzania gminą. Ukierunkowuje zmiany w jednostce samorządu terytorialnego, by poprawić jakość środowiska i poziom życia mieszkańców, wskazuje cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych oraz własnych.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno określa cele strategiczne i szczegółowe rozwoju obszaru, przede wszystkim przedstawia konkretne zadania do realizacji. Stwarza możliwości decyzyjne w sprawach dotyczących podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie rzeczowym i finansowym w dłuższej perspektywie czasu. Decyzje te pozwolą na wcześniejsze podjęcie prac przygotowawczych dla planowanych procesów inwestycyjnych. Umożliwia także pozyskanie środków finansowych dla planowanych zadań z odpowiednim wyprzedzeniem.

Podstawę prawną wykonania *Prognozy* stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 r., poz. 1235 ze zm.). Zgodnie z art. 46 ww. ustawy opracowujący dokumenty planów jest zobowiązany do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. zobowiązują organ opracowujący Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym. Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji Planu i przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji.

Nadrzędnym celem prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić po wdrożeniu zapisów „Planu”, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jego negatywnych oddziaływań. Prognoza powinna wspierać proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska. Celem przeprowadzenia niniejszej Prognozy jest przede wszystkim ocena stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska we wszystkich częściach „Planu...” oraz identyfikacja potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020”.

Poprzez przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 3, ust. 1, pkt 14 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1235 ze zm.) rozumie się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmujące w szczególności:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

W związku z powyższym Gmina Kolno wystąpiła do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku o zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko. Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko uwzględnia ww. ustalenia.

Zakres sporządzanej Prognozy określa art. 51 pkt. 2 ustawy z 3 października 2008 r. Wobec powyższego niniejsza Prognoza:

Zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,

- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

Określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra, materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

Przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie i kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Informacje zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Po przygotowaniu prognozy organ opracowujący projekt poddawany ocenie dokumentu przedstawia go, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez organy ochrony środowiska, inspekcji sanitarnej oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, zgodnie z przepisami działu III rozdz. 1 i 3 Ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1235 ze zm.), w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Organ opracowujący projekt dokumentu i odpowiedzialny za przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zobowiązany jest wziąć pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów ochrony środowiska oraz inspekcji sanitarnej, oraz rozpatrzyć uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opinie właściwych organów;
- zgłoszone uwagi i wnioski;
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Organ opracowujący projekt dokumentu jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko, zgodnie z częstotliwością i metodami zawartymi w wyżej wymienionym pisemnym podsumowaniu.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 jest instrumentem służącym do realizacji polityki rozwoju społeczno-gospodarczego oraz polityki programowania rozwoju lokalnego gminy. Obejmuje on analizę i diagnozę sytuacji obecnej, wyznacza misję i wizję rozwoju, cele główne, i szczegółowe, zadania, sposób monitorowania i osiągnięcia założonych celów planu.

Plan określa wizję, misję, cele główne i szczegółowe oraz rodzaje zadań, jakie będą realizowane na terenie Gminy Kolno w latach 2015 - 2020, czyli w okresie pięcioletniego programowania Unii Europejskiej.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 obejmuje:

1. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNĄ - opisującą aktualną sytuację społeczno - gospodarczą gminy Kolno.
2. CZĘŚĆ STRATEGICZNĄ - uwzględniającą merytoryczne opracowanie zebranych danych. Opracowane wyniki posłużyły do wykonania analizy SWOT oraz określenia głównych problemów i celów strategicznych gminy. W ramach prac nad Planem zorganizowano i przeprowadzono spotkania informacyjne. Celem spotkań na etapie konstruowania celów oraz planów rozwojowych było poruszanie głównych problemów gminy oraz sposobów ich rozwiązania. Końcowym stadium pracy było przygotowanie systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii, których zadania zostały opracowane z uwzględnieniem możliwości organizacyjnych, kadrowych oraz finansowych gminy.
3. CZĘŚĆ KONSULTACYJNĄ - opisującą wynik konsultacji społecznych Planu Rozwoju Lokalnego w kontekście możliwości budżetu gminy, planów działania i kierunków rozwojowych.

Misja Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 służy określeniu systemu wartości, które przyświecają gminie Kolno do osiągnięcia obrazu gminy projektowanej w wizji. Misja określa wartości, które wyznaczają kierunek w wypełnianiu wizji. Przedmiotowy *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020* zakłada następującą misję:

„Gmina Kolno buduje swoją perspektywę rozwojową w oparciu o przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców, wykorzystując potencjał społeczno - gospodarczy, kulturalny, sportowy i historyczny oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe regionu”.

Wizją określamy pożądany obraz gminy Kolno, który zostanie osiągnięty na koniec okresu obowiązywania aktualizowanego Planu Rozwoju Lokalnego. Wizja wskazuje zasadniczy

kierunek działania, pozwala również wyklarować jasność założonych celów postawionych jako zadania gminne do realizacji. Wizja jest wizualizacją przyszłości, która z założenia motywuje jej twórców i odbiorców do postępowania wykonywania celów.

Przedmiotowy *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020* zakłada następującą wizję:

„Gmina Kolno jest obszarem rozwojowym podejmującym działania na rzecz wykorzystania potencjału przedsiębiorczego, społeczno - gospodarczego, kulturalnego, sportowego, historycznego oraz ekologicznego i turystycznego”.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 określa następujące obszary i cele strategiczne:

OBSZAR STRATEGICZNY	CELE STRATEGICZNE
RYNEK PRACY	Zwiększenie aktywności mieszkańców gminy Kolno.
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	Rozwój przedsiębiorczości w obszarze gminy Kolno.
KSZTAŁCENIE	Doskonalenie procesu kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym w gminie Kolno.
TRANSPORT	Poprawa i rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej.
OCHRONA ŚRODOWISKA	Rozwój branży odnawialnych źródeł energii oraz oczyszczanie obszaru gminy z zanieczyszczeń.
WARUNKI ŻYCIA	Poprawa komunalnych warunków życia mieszkańców gminy Kolno.
KULTURA	Rozwój działalności i infrastruktury kulturalnej w gminie Kolno.
SPORT	Rozwój działalności sportowej i infrastruktury rekreacyjnej w gminie Kolno.
TURYSTYKA	Rozwój infrastruktury turystycznej w gminie Kolno.

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020, EU-CONSULT Sp. z o.o.

Szczegóły poszczególnych celów strategicznych zaprezentowano poniżej:

CEL STRATEGICZNY I
ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW GMINY KOLNO

Założeniem podstawowym celu „Zwiększenie aktywności mieszkańców gminy Kolno” jest szeroko rozumiana aktywizacja, która będzie miała na celu ożywienie sytuacji gospodarczo-ekonomicznej gminy. Konieczne jest podjęcie działań wspierających, które mają na celu zmniejszenie skali zjawiska bezrobocia.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Efektywna współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Efektywna współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej;
- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych;
- Zakładanie spółdzielni pracy.

ZADANIA:

- nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizowania staży, praktyk zawodowych dla osób bezrobotnych z terenu gminy Kolno w celu zdobycia kwalifikacji zawodowych przydatnych z punktu widzenia zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy;
- nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizowania staży i praktyk zawodowych w zakresie przedsiębiorczości innowacyjnej w porozumieniu z pracodawcami prowadzącymi działalność w obszarze gminy Kolno;
- nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizowania szkoleń, kursów oraz warsztatów rozwijających kwalifikacje zawodowe i umiejętności społeczne osób bezrobotnych z terenu gminy Kolno, zgodnie z wymaganiami lokalnego rynku pracy (w tym m.in. finansowanie kosztów dojazdu, zakwaterowania);
- nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach stworzenia wspólnego programu szkoleń dla osób bezrobotnych z gminy, m.in. wspólne pozyskiwanie środków, wspólne opracowanie celów działania;
- monitorowanie przebiegu oraz efektywności organizowanych staży i praktyk;
- nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie przekazywania informacji o aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy;
- nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizacji spotkań z bezrobotnymi z obszaru gminy Kolno, w celu przedstawienia aktualnych ofert pracy;
- nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizacji spotkań z pracodawcami z obszaru gminy Kolno, w celu określenia potrzeb szkoleniowych i prowadzenia dialogu na rzecz rynku pracy, m.in. w ramach współpracy zachęcenie przedsiębiorców do współdziałania z PUP;
- nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie świadczenia usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej w zależności od zapotrzebowania wśród osób bezrobotnych z terenu gminy Kolno;
- nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie przekazywania informacji o dostępnych funduszach pomocowych w ramach zwalczania bezrobocia i promocji zatrudnienia;
- nawiązanie porozumienia z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie organizacji Kursów Kwalifikacji Zawodowej, m.in. prowadzenie działań promujących organizowane nabory na stanowiska;
- wsparcie w tworzeniu oraz rozwoju spółdzielni pracy działających w obszarze gminy Kolno, np. wsparcie proceduralne w tworzeniu spółdzielni pracy.

CEL STRATEGICZNY II

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W OBSZARZE GMINY KOLNO¹

Rozwój przedsiębiorczości w gminie Kolno jest możliwy poprzez stworzenie warunków do rozwoju i wsparcia małych oraz średnich przedsiębiorstw. Do osiągnięcia celu jest konieczne również nawiązanie rozległej współpracy samorządu gminy z przedsiębiorcami.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Zapewnienie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej;
- Współdziałanie przedsiębiorców i inwestorów z samorządem na płaszczyźnie rozwoju gospodarczego;
- Poprawa dostępności przedsiębiorców do usług doradczo-szkoleniowych;
- Rozwój przedsiębiorczości indywidualnej;
- Organizacja Gminnego Forum Przedsiębiorczości;
- Propagowanie przedsiębiorczości w gminie Kolno.

ZADANIA:

- modernizacja i rozbudowa dróg, zgodnie z potrzebami inwestorów i przedsiębiorców;
- organizacja szkoleń, m.in. szkolenia dotyczące zakładania działalności, pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych oraz innych źródeł zewnętrznych finansujących inwestycje, rozwoju działalności, obsługi księgowej inwestycji;
- wprowadzenie usprawnień w zakresie prowadzenia prac planistycznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem terenów przeznaczonych pod inwestycje oraz infrastrukturę turystyczną;
- wprowadzenie ułatwień procedur mających zastosowanie dla działalności indywidualnej, m.in. eliminacja procedur udzielania zezwoleń, licencji; wprowadzenie wymogów mniej restrykcyjnych;
- zwiększenie opłacalności i konkurencyjności produkcji rolniczej, m.in. tworzenie grup producenckich i zwiększenie dostępu do nowych technologii, restrukturyzacja rolnictwa, otwarcie lokalnego rynku zbytu na produkty lokalne;
- opracowanie i stała aktualizacja ofert inwestycyjnych;
- określenie zasad i zakresu współpracy między samorządem terytorialnym gminy Kolno a środowiskiem gospodarczym inwestorów;
- stworzenie Gminnego Centrum Kompleksowej Obsługi przedsiębiorców i inwestorów;
- utworzenie punktu doradztwa indywidualnego dla osób rozpoczynających działalność indywidualną i mikro przedsiębiorców;
- organizacja cyklicznego Gminnego Forum Przedsiębiorczości (które skupiałoby lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli stowarzyszeń i organizatorów działających na tym

¹ W ramach wskazanego celu realizacja badań będzie wykonywana poza obszarem NATURA 2000, czyli uwzględniono aspekty ochrony środowiska i naturalnego środowiska zwierząt.

terenach oraz instytucji, które służą pomocą (m.in. z zakresu pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz)).

- opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej przedsiębiorczości obszaru gminy Kolno, w tym np. promocja przedsiębiorczości w lokalnych mediach, m.in. ogłoszenia o inicjatywach gospodarczych i inwestycjach gminy, szkoleniach, naborach wniosków o dofinansowanie;
- upowszechnienie e-usług: stworzenie wirtualnego informatora dla przedsiębiorców zintegrowanego ze stroną gminy Kolno.

CEL STRATEGICZNY III
DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE PODSTAWOWYM I GIMNAZJALNYM W GMINIE KOLNO

Ważnym aspektem rozwojowym gminy Kolno jest doskonalenie procesu kształcenia na poziomie gimnazjalnym i podstawowym. Konieczne jest podjęcie działań z zakresu podnoszenia jakości pracy oraz poprawy warunków lokalowych szkół.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych;
- Doposażenie placówek kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym;
- Podniesienie jakości pracy szkół podstawowych i gimnazjalnych;
- Poprawa warunków lokalowych szkół podstawowych i gimnazjalnych;
- Rozbudowa i modernizacja otoczenia placówek oświatowych pod względem infrastruktury komunikacyjnej.

ZADANIA:

- podejmowanie działań mających na celu rozwój kompetencji kluczowych, m.in. organizacja: letnich tematycznych obozów naukowych; ponadregionalnych prezentacji naukowych; pikników młodych naukowców; konkursów na uczniowski projekt popularyzujący naukę, szkolnych projektów badawczych;
- wsparcie szkół gminnych w pozyskiwaniu projektów rozwojowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej;
- wsparcie szkół gminnych w zakresie udzielania pomocy administracyjnej i proceduralnej osobom zarządzającym placówkami oświatowymi na terenie gminy Kolno;
- podejmowanie inwestycji mających na celu doposażenie placówek oświatowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne i multimedialne optymalizujące procesy kształcenia;
- organizowanie systemów stypendialnych dla uczniów z najlepszymi wynikami w nauce;
- podejmowanie działań mających na celu doposażenie gminy w autobusy dowożące uczniów do szkół, m.in. zakup nowych gimbusów spełniających wytyczne dla autobusów do transportu dzieci i młodzieży;

- rozwój infrastruktury związanej z dowozem uczniów do szkół, m.in. budowa wiat przystankowych dla uczniów oczekujących na autobus szkolny zgodnie z istniejącymi wymogami oznakowania tych przystanków i przystanków dla uczniów wysiadających z autobusu;
- budowa i rozbudowa oraz remonty istniejących obiektów oświatowych m.in. przeprowadzenie termomodernizacji szkół mającej na celu spełnienie założeń polskiego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej;
- rozbudowa budynku szkoły podstawowej w Lachowie o przedszkole;
- budowa obiektów o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, m.in. budowanie przedszkoli, punktów przedszkolnych, żłobków, świetlic dla dzieci w różnym wieku;
- podejmowanie inwestycji mających na celu wyposażenie terenów szkół w obiekty małej architektury, o charakterze: ogrodowym, rekreacyjnym oraz użytkowym, na terenie gminy Kolno, m.in. ławeczki, trakty spacerowe, miasteczka ruchu drogowego spełniających funkcję edukacyjną, ogroduzenia;
- podejmowanie inwestycji mających na celu wyposażenie terenów szkół w infrastrukturę komunikacyjną, m.in. parkingi.

CEL STRATEGICZNY IV

POPRAWA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ²

Ważnym celem założonym w Programie Rozwoju Lokalnego jest rozbudowa i naprawa infrastruktury drogowej. Kluczowym działaniem będzie rozwój i poprawa wydajności urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz ich modernizacja.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej;
- Program remontów i modernizacji dróg;
- Współpraca samorządu gminy Kolno z innymi jednostkami samorządów terytorialnych;

ZADANIA:

- prowadzenie budowy, przebudowy i rozbudowy sieci dróg gminnych oraz ciągów pieszych w gminie Kolno w szczególności w miejscowościach: Borkowo, Zabiele, Zabiele Zakaleń, Koziół, Rydzewo Świątki, Łosewo, Zaskrodzie, Czerwone, Stary Gromadzyn, Janowo, Rupin, Bialiki, Wykowo, Kielcze Kopki, Lachowo oraz budowa dróg Kossaki-Lachowo i Kielcze-Kopki - Filipki Małe;
- budowa infrastruktury dla pieszych oraz modernizacja istniejącej w obszarach zabudowanych w gminie Kolno, np. chodniki, kładki piesze;
- nawiązanie współpracy z innymi jednostkami samorządów terytorialnych, np. samorządy innych gmin, powiatów w zakresie budowy i przebudowy dróg;
- budowa mostów drogowych i wodnych w obszarze gminy Kolno;

² W ramach wskazanego celu realizacja badań będzie wykonywana poza obszarem NATURA 2000, czyli uwzględniono aspekty ochrony środowiska i naturalnego środowiska zwierząt.

- podejmowanie inwestycji mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym pojazdów i pieszych, np. budowa oraz przeprowadzanie remontów oświetlenia ulicznego.

CEL STRATEGICZNY V
ROZWÓJ BRANŻY ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ORAZ OCZYSZCZANIE OBSZARU GMINY Z ZANIECZYSZCZEŃ³

Ważny jest rozwój w zakresie rozkwitu sektora odnawialnych źródeł energii w gminie Kolno oraz prowadzenie działań na rzecz usuwania pozostałości azbestowych. Prócz środków technicznych, które mogą zostać zastosowane w obszarze, istotne jest podejmowanie inicjatyw mających na celu uświadamianie społeczności lokalnych o aspektach ekologicznych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii;
- Zwiększenie udziału energii pochodzących ze źródeł odnawialnych w ogólnym zasobie energetycznym gminy;
- Usunięcie pozostałości azbestowych z obszaru gminy;
- Aktywne działania promocyjne.

ZADANIA:

- montaż paneli fotowoltaicznych w prywatnych gospodarstwach domowych osób fizycznych oraz budynkach użyteczności publicznej jednostek organizacyjnych gminy Kolno;
- montaż solarów w prywatnych gospodarstwach domowych osób fizycznych oraz budynkach użyteczności publicznej jednostek organizacyjnych gminy Kolno;
- prowadzenie działań mających na celu zmianę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w ramach udostępnienia deweloperom z branży OZE rozwój projektów odnawialnych źródeł energii w obszarze gminy;
- pozyskiwanie dofinansowań w zakresie rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii w gminie Kolno;
- opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej rozwiązań odnawialnych źródeł energii;
- prowadzenie działań na rzecz usuwania pozostałości azbestowych w obszarze gminy Kolno, m.in. inwentaryzacja produktów azbestowych na terenie gminy Kolno; prowadzenie działań uświadamiających mieszkańców w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania produktów azbestowych; prowadzenie działań uświadamiających mieszkańców w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania produktów azbestowych; pozyskanie dofinansowania na usuwanie azbestu w indywidualnych gospodarstwach domowych; usuwanie pozostałości azbestowych.

³ W ramach wskazanego celu realizacja badań będzie wykonywana poza obszarem NATURA 2000, czyli uwzględniono aspekty ochrony środowiska i naturalnego środowiska zwierząt.

CEL STRATEGICZNY VI

POPRAWA KOMUNALNYCH WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY KOLNO⁴

Ważnym celem strategii rozwojowych jest poprawa warunków życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych. Przykładem inwestycji, które powinny zostać podjęte jest budowa sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej w obszarze gminy Kolno. Jest to istotne zadanie regulujące gospodarkę wodno-ściekową oraz ekologiczne mające na celu ochronę wód gruntowych i powierzchniowych. Inwestycje komunalne oraz proekologiczne sprzyjają nie tylko ochronie środowiska, lecz także poprawie warunków życia mieszkańców i rozwojowi gospodarczemu gminy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- Stworzenie infrastruktury do odprowadzania ścieków komunalnych;
- Uzupelnienie i modernizacja infrastruktury do doprowadzania wody użytkowej do gospodarstw domowych;
- Współpraca z władzami miasta Kolno;
- Powstanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zarządzanego przez Urząd Gminy w Kolnie.

ZADANIA:

- podejmowanie działań w zakresie pozyskiwania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów rozwiązań mających na celu poprawę ochrony środowiska - kanalizowanie i wodociągowanie;
- prowadzenie działań w zakresie budowy systemu wodociągowania gminy, który umożliwiłby przełączenie wodociągu w momencie wystąpienia np. awarii do innej stacji wodociągowej do innego niezależnego źródła;
- prowadzenie działań w zakresie wodociągowania gminy Kolno, m.in. w obszarach o zabudowie kolonijnej oraz działek nowopowstałych, np. budowa magistrali, budowa sieci rozdzielczych w sołectwach, wykonanie przyłączy domowych;
- prowadzenie działań w zakresie kanalizowania gminy Kolno, m.in. budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, budowa gminnej oczyszczalni ścieków obsługującej kilka miejscowości;
- nawiązanie współpracy z samorządem miasta Kolno w zakresie podłączenia miejscowości sołeckich w gminie Kolno, ościennych względem miasta Kolno, do miejskiej oczyszczalni ścieków;
- budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych;
- modernizowanie i doposażanie Stacji Uzdatniania Wody.

⁴ Ibidem.

CEL STRATEGICZNY VII

ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI I INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ W GMINIE KOLNO

Rozwój gminy to także rozwój w aspektach kulturalnych. Prócz stworzenia infrastruktury koniecznej do prowadzenia działalności ważna jest również aktywność, w zakresie podejmowania inicjatyw na rzecz rozkwitu kulturalnego społeczności lokalnej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Istnienie bazy lokalowej dla prowadzenia działalności organizacji formalnych i nieformalnych;
- Poprawa warunków technicznych istniejących świetlic wiejskich;
- Rozwój oferty kulturalnej w CKGK;
- Organizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym;
- Organizacja obchodów świąt patriotycznych i okolicznościowych;
- Prowadzenie działań promocyjnych lokalnych produktów kulturalnych, twórców oraz elementów dziedzictwa kulturowego oraz organizowanych obchodów świąt patriotycznych i okolicznościowych.

ZADANIA:

- pozyskanie środków finansowych na prowadzenie działalności kulturalnej na terenie gminy Kolno;
- dążenie do zapewnienia odpowiednich warunków dla działalności organizacji (instytucjonalnych, prawnych i materialnych), m.in. poprzez stworzenie bazy lokalowej dla organizacji pozarządowych (formalnych i nieformalnych); współtworzenie nowych narzędzi współpracy; wsparcie administracyjne, pomoc w aplikowaniu o środki;
- rozbudowa, przebudowa oraz remonty istniejącej na terenie gminy Kolno infrastruktury kulturalnej, np. świetlic wiejskich;
- stworzenie świetlic środowiskowych działających w obszarze gminy;
- stworzenie bogatej oferty zajęć regularnych w Centrum Kultury Gminy Kolno w Koźle dla dzieci, młodzieży i dorosłych, m.in. gra na instrumentach;
- prowadzenie działań na rzecz organizowania obchodów świąt patriotycznych, m.in. pozyskanie środków na organizację, organizowanie świąt patriotycznych, np. Dzień Żołnierzy Wyklętych w Lachowie, 3 Maja w Zabelu, 29 Czerwca 1944 we wsiach Łosewo, Wrzesień 1939 w Janowie, 11 Listopada w Czerwonem;
- prowadzenie działań na rzecz organizowania obchodów świąt okolicznościowych, m.in. zakończenie lata, zakończenie zimy;
- prowadzenie działań na rzecz organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym w postaci imprez dla pojedynczych sołectw i kilku miejscowości, m.in. festyny, pikniki, turnieje itp.;
- wypracowanie stałych elementów corocznego kalendarza imprez;

- prowadzenie działań na rzecz organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym w postaci wycieczek różnotematycznych dla społeczności lokalnej gminy Kolno, m.in. edukacyjnych, kulturowych i krajoznawczych;
- opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej wydarzeń kulturalnych w gminie Kolno;
- upowszechnienie wiedzy na temat historii gminy Kolno oraz losów jej mieszkańców;

CEL STRATEGICZNY VIII
ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI SPORTOWEJ I INFRASTRUKTURY REKREACYJNEJ W GMINIE KOLNO

W ramach Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno konieczne będzie również rozwinięcie działalności na szczeblach: sport i rekreacja, które przyczynią się do zwiększenia możliwości spędzania czasu wolnego społeczności lokalnych, jak i osób przyjezdnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Przygotowanie oferty sportowej dla wszystkich grup wiekowych;
- Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w gminie.

ZADANIA:

- organizowanie zajęć sportowych, m.in. halowe zajęcia w okresie zimowym, nauka pływania dla wszystkich kategorii wiekowych;
- pozyskanie środków finansowych na budowę i modernizację małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej;
- budowa, rozbudowa i modernizacja małej infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej, m.in. budowa placów zabaw, modernizacja istniejących placów zabaw, budowa siłowni zewnętrznych;
- budowa i modernizacja ciągów rowerowych przeznaczonych dla ruchu rowerowego, np. wzdłuż dróg gminnych, krajowych oraz powiatowych.

CEL STRATEGICZNY IX
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ W GMINIE KOLNO⁵

Gmina Kolno stanowi wielofunkcyjny obszar potrafiący tworzyć i rozwijać ofertę turystyczną z wykorzystaniem naturalnych walorów środowiskowych, wielokulturowej tradycji i położenia geograficznego do rzeczywistych potrzeb turystów odwiedzających region.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Rozwój infrastruktury agroturystycznej;

⁵ W ramach wskazanego celu realizacja badań będzie wykonywana poza obszarem NATURA 2000, czyli uwzględniono aspekty ochrony środowiska i naturalnego środowiska zwierząt.

- Kreacja lokalnych produktów agroturystycznych;
- Kreacja produktów turystycznych oraz infrastruktury turystycznej;
- Opracowanie systemu promocji turystyki wiejskiej w gminie;
- Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej;
- Prowadzenie działań mających na celu ochronę zabytków gminy.

ZADANIA:

- zaprojektowanie i rozwój zagospodarowania turystycznego;
- pozyskiwanie dotacji z budżetu centralnego na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- rozbudowa produktów turystycznych, m.in. szlaku turystycznego, który składa się z szeregu „miejsc” lub „obiektów” związanych ze sobą nadrzędną ideą, połączonych ze sobą wytyczoną i oznakowaną trasą; przykładami mogą być: szlak turystyczny „Szlakami fortyfikacji Gromadzyn - Borkowo” oraz szlaki turystyczne upamiętniające miejsca pochówku oraz ważnych wydarzeń, m.in. Powstanie Styczniowe (Czerwone), I Wojna Światowa (Czerwone i Gromadzyn); Żołnierze Wyklęci (Wykowo, Lachowo);
- nawiązanie współpracy z m.in. kołami łowieckimi, nadleśnictwami, stowarzyszeniami funkcjonującymi w obszarze gminy Kolno;
- rozbudowa infrastruktury rekreacyjno - turystycznej;
- opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej turystyki w gminie, m.in. uruchomienie strony internetowej, montowanie tablic informacyjnych wzdłuż dróg gminnych, krajowych oraz powiatowych;
- identyfikacja i inwentaryzacja produktów lokalnych o charakterze wiejskim;
- rozwój działalności w zakresie produkowania wytworów turystycznych związanych z turystyką wiejską;
- budowanie i modernizacja obiektów agroturystycznych;
- opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej agroturystyki w gminie, m.in. uruchomienie strony internetowej, wyprodukowanie banerów, folderów i wizytówek gospodarstwa;
- prowadzenie działań na rzecz aktywizacji środowisk wiejskich;
- opracowanie instrumentów wsparcia inicjatyw gospodarczych lokalnych mieszkańców.

2.1. POWIĄZANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KOLNO NA LATA 2015-2020 Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Realizacja zadań oraz celów zawartych w *Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020* jest zgodna z założeniami przyjętymi w innych dokumentach strategicznych na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym, biorąc przy tym pod uwagę zasadę zrównoważonego rozwoju. Najważniejsze powiązania tematyczne z założeniami

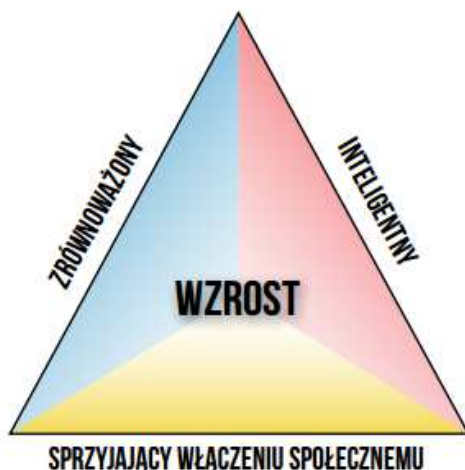
i wymaganiami innych strategii szczebla międzynarodowego, krajowego i wojewódzkiego przedstawiono poniżej.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU DO 2020 ROKU ⁶	
<p>Strategia Rozwoju Kraju jest dokumentem o charakterze planistycznym, którego celem jest wyznaczenie ram rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.</p> <p>W dokumencie wyznaczono priorytetowe cele obszaru, w których koncentrowane będą działania państwa. Celem głównym Strategii jest: wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.</p> <p>Dokument zakłada cele działania w zakresie 3 obszarów:</p>	
SPRAWNE I EFEKTYWNE PAŃSTWO	<p>Cel 1: Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem;</p> <p>Cel 2: Zapewnienie środków na działania rozwojowe;</p> <p>Cel 3: Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela</p>
KONKURENCYJNA GOSPODARKA	<p>Cel 1: Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej;</p> <p>Cel 2: Wzrost wydajności gospodarki;</p> <p>Cel 3: Zwiększenie innowacyjności gospodarki</p> <p>Cel 4: Rozwój kapitału ludzkiego</p> <p>Cel 5: Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych</p> <p>Cel 6: Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko;</p> <p>Cel 7: Zwiększenie efektywności transportu</p>
SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA I TERYTORYJALNA	<p>Cel 1: Integracja społeczna</p> <p>Cel 2: Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych</p> <p>Cel 3: Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>
RAPORT POLSKA 2030 ⁷	
<p>Raport powstał w 2009 roku, został opracowany przez Zespół Doradców Strategicznych Prezesa Rady Ministrów. Celem opracowania była diagnoza obecnej sytuacji oraz przedstawienie problemów. Raport stanowi narzędzie, które pozwala na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identyfikację wyzwań-szans i zagrożeń w kontekście najbliższych 20 lat; • Diagnozę sytuacji Polski; • Określenie ścieżek rozwoju, które nie są zagrożone zjawiskiem dryfu rozwojowego; • Rekomendację kierunków prowadzenia polityki państwa w kontekście zdiagnozowanych wyzwań. <p>W dokumencie określono także miary sukcesu rozwoju Polski w 2030 roku.</p>	
EUROPA 2020. STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU	
<p>Strategia „Europa 2020” jest długookresowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej. Dokument ten został zatwierdzony przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 oraz zastąpił realizowaną od 2000 r. Strategię Lizbońską.</p> <p>Strategia „Europa 2020” stanowi wizję społeczną gospodarki rynkowej dla Europy XXI wieku. Ma służyć przemianie Unii Europejskiej w zrównoważoną oraz inteligentną gospodarkę, o wysokich wskaźnikach zatrudnienia i większej spójności społecznej. Dotyczy kluczowych wyzwań stojących przed społeczeństwem europejskim, także w czasie kryzysu i transformacji. Strategia „Europa 2020” opiera się na trzech współzależnych i wzajemnie uzupełniających się obszarach priorytetowych:</p>	

⁶ Strategia Rozwoju Kraju do 2020 roku. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Warszawa, wrzesień 2012; Monitor Polski, pozycja 882.

⁷ Raport Polska 2030, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Zespół Doradców Strategicznych Prezesa Rady Ministrów; Al. Ujazdowskie 1/3, Warszawa; lipiec 2009.

- rozwój inteligentny (ang. smart growth) - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony (ang. sustainable growth) - wspieranie efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej gospodarki;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (ang. inclusive growth) - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Rycina 1. Obszary priorytetowe Strategii „Europa 2020”

Źródło: www.stat.gov.pl

W ramach powyższej strategii założono 5 celów na poziomie Wspólnoty Europejskiej :

- 75% wskaźnik zatrudnienia dla grupy wiekowej 20-64,
- 3% produktu krajowego brutto przeznaczanego na badanie i rozwój,
- 20/20/20 w zakresie klimatu i energetyki (zmniejszenie emisji CO₂ o 20%, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii do 20% oraz poprawa efektywności energetycznej o 20%),
- obniżenie udziału młodzieży kończącej wcześniej edukację poniżej 10% oraz osiągnięcie minimum 40% udziału młodzieży w odpowiednich rocznikach kohorty wiekowej 30-34 kończącej edukację na poziomie wyższym,
- zmniejszenie liczby osób pozostających w Unii Europejskiej w strefie ubóstwa o 20 milionów, klasyfikowanych w taki sposób w ramach poszczególnych państw członkowskich.

Regiony, które osiągną powyższe cele, mogą liczyć na priorytet w finansowaniu.

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.) tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej jest wynikiem wieloletnich prac Wspólnot Europejskich zmierzających do lepszej ochrony wód poprzez wprowadzenie wspólnej europejskiej polityki wodnej, opartej na przejrzystych, efektywnych i spójnych ramach legislacyjnych. Zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

Celem niniejszej dyrektywy jest ustalenie ram dla ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych, które:

a) zapobiegają dalszemu pogarszaniu oraz chronią i poprawiają stan ekosystemów wodnych oraz, w odniesieniu do ich potrzeb wodnych, ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych;

- b) promują zrównoważone korzystanie z wód oparte na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych;
- c) dążą do zwiększonej ochrony i poprawy środowiska wodnego między innymi poprzez szczególne środki dla stopniowej redukcji zrzutów, emisji i strat substancji priorytetowych oraz zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych;
- d) zapewniają stopniową redukcję zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobiegają ich dalszemu zanieczyszczaniu;
- e) przyczyniają się do zmniejszenia skutków powodzi i susz, a przez to przyczyniają się do:
 - zapewnienia odpowiedniego zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, które jest niezbędne dla zrównoważonego, i sprawiedliwego korzystania z wód,
 - znacznej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
 - ochrony wód terytorialnych i morskich, oraz
 - osiągnięcia celów odpowiednich umów międzynarodowych, w tym mających za zadanie ochronę i zapobieganie zanieczyszczaniu środowiska morskiego, poprzez wspólnotowe działanie na mocy art. 16 ust. 3, celem zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych, z ostatecznym celem osiągnięcia w środowisku morskim stężeń bliskich wartościom tła dla substancji występujących naturalnie i bliskich zeru dla syntetycznych substancji wytworzonych przez człowieka.

Pakiet klimatyczno - energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku)

W dniu 23 stycznia 2008 r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet dokumentów, głównie legislacyjnych, określanych, jak tzw. pakiet energetyczno-klimatyczny. Dokumenty te mają na celu realizację przyjętych przez Radę Europejską w 2007 r. założeń dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatycznym, stanowiących, że do 2020 r. Unia Europejska:

- o 20% zredukuje emisje gazów cieplarnianych (z opcją 30% redukcji, o ile w tym zakresie zostaną zawarte stosowne porozumienia międzynarodowe) w stosunku do poziomu emisji z 1990 r.;
- o 20% zwiększy udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii;
- o 20% zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz na rok 2020,
- zwiększy udział biopaliw w ogólnej konsumpcji paliw transportowych co najmniej do 10%.

Po prawie rocznych pracach, w grudniu 2008 r. osiągnięto porozumienie pomiędzy Parlamentem Europejskim i Radą UE - Pakiet energetyczno-klimatyczny został przyjęty, a publikacja jego poszczególnych elementów w Dzienniku Urzędowym UE nastąpiła w dniu 5 czerwca 2009 r.

Wśród decyzji najważniejszych dla Polski można wskazać:

- pracujące w Polsce instalacje będą mogły w okresie 2013-2019 skorzystać z tzw. okresu przejściowego w odniesieniu do proponowanego obowiązku zakupu całości uprawnień na aukcjach,
- instalacje działające na rynku na dzień 31.12.2008 r. będą nabywały na aukcjach jedynie część uprawnień. Przykładowo, w roku 2013 instalacje zobowiązane będą do zakupu 30% uprawnień na aukcjach (wartość odniesiona do ich średnio-rocznych zweryfikowanych emisji w latach 2005-2007). Tempo redukcji ilości darmowych uprawnień w kolejnych latach jest w gestii Polski natomiast ilość ta będzie maleć do roku 2019.
- darmowe uprawnienia będą mogły również pozyskać instalacje, które w wymienionym powyżej terminie fizycznie rozpoczęły działania inwestycyjne na potrzeby produkcji energii elektrycznej. Docelowo, w roku 2020 instalacje będą nabywać na aukcjach 100% uprawnień. W roku 2018 Polska może złożyć do Komisji Europejskiej wniosek o przedłużenie okresu przejściowego wraz z uzasadnieniem. Komisja może wniosek przyjąć bądź odrzucić.

- w okresie przejściowym Polska będzie miała możliwość zastosowania systemu wskaźników emisyjnych zależnych od wykorzystywanego paliwa (węgiel, gaz) w celu określenia ilości darmowych uprawnień do emisji. Wskaźniki te będą odzwierciedleniem najbardziej efektywnych środowiskowo instalacji w UE.
- ponadto, w latach 2013-2016 Polska będzie mogła wykorzystać przychody ze sprzedaży uprawnień na budowę wysoce efektywnych elektrowni. Możliwe będzie także dofinansowanie przez Państwa członkowskie do 15 proc. kosztów inwestycji dla nowych instalacji przystosowanych do wychwytu i składowania CO₂, których poziom efektywności przekracza poziomy zawarte w załączniku I decyzji KE z dnia 21 grudnia 2006 r. (2007/74/WE).

„POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI. DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU”

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 wyznacza jedenaście celów jakimi są:

- (1) wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji;
- (2) zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym;
- (3) poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- (4) wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
- (5) stworzenie Polski Cyfrowej;
- (6) rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate”;
- (7) zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- (8) wzmocnienie mechanizmów terytorialnych równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
- (9) zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego;
- (10) stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej;
- (11) wzrost społecznego kapitału rozwoju. Dla każdego z tych celów określono szczegółowe kierunki interwencji.

Celem głównym w horyzoncie czasowym roku 2030 jest poprawa jakości życia Polaków mierzona z jednej strony zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu produktu krajowego brutto w Polsce, a z drugiej strony zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów. Wymaga to przesunięcia wydatków publicznych w kierunku wydatków prorozwojowych. Rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki; równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. Przyjęty w tym dokumencie model rozwoju opiera się o zasadę solidarności pokoleniowej, terytorialnej oraz innowacyjnej (solidarność zasady wyrównywania szans i konkurencyjności w celu innowacyjności). W dokumencie tym podkreślono znaczenie dobrej dostępności do ośrodków wojewódzkich, ale pominięto całkowicie rolę ośrodków subregionalnych. Wskazano na potrzebę szczególnego uwzględnienia w decyzjach rozwojowych Polski Wschodniej.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.

Celem Głównym Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zintegrowanego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Cele szczegółowe i kierunki interwencji to:

Cel 1 - Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,

Kierunki:

- 1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
- 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
- 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Cel 2 - Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię,

Kierunki:

- 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
- 2.2. Poprawa efektywności energetycznej,
- 2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych,
- 2.4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej,
- 2.5. Rozwój konkurencji na rynku paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy,
- 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii,
- 2.7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich.

Cel 3 - Poprawa stanu środowiska

Kierunki:

- 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
- 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
- 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
- 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

ŚREDNIOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU. AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO, KONKURENCYJNA GOSPODARKA, SPRAWNE PAŃSTWO (ŚSRK)

Niniejszy dokument zakłada efektywny rozwój społeczno-gospodarczy, spójność społeczno-gospodarczą i terytorialną oraz tworzenie warunków wykorzystania potencjału gospodarki i społeczeństwa. Jako cel główny ŚSRK określono wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych, i instytucjonalnych potencjałów, zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Wyróżniono trzy obszary strategiczne interwencji:

- (1) sprawne i efektywne państwo;
- (2) konkurencyjną gospodarkę;
- (3) spójność społeczną i terytorialną.

Jest to nowatorska konwencja, bowiem w dotychczasowych strategiach w Polsce, jeszcze nigdy nie eksponowano w taki sposób znaczenia sprawnego i efektywnego państwa.

W ramach obszaru strategicznego (1) wyróżniono następujące cele:

- (1) przejście od administrowania do zarządzania rozwojem,
- (2) zapewnienie środków na działania rozwojowe,
- (3) wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli.

W ramach obszaru strategicznego (2) zidentyfikowano jako cele:

- (1) wzmocnienie stabilności makroekonomicznej,
- (2) wzrost wydajności gospodarczej,
- (3) zwiększenie innowacyjności gospodarki,
- (4) rozwój kapitału ludzkiego,
- (5) zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych,
- (6) bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,
- (7) zwiększenie efektywności transportu.

W ramach obszaru strategicznego (3) wyróżniono jako cele:

- (1) integrację społeczną,
- (2) zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych,
- (3) wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów terytorialnych.

Na najniższym poziomie zidentyfikowano 46 kierunków interwencji, określając 32 z nich jako takie, które powinny być podejmowane także w strategiach wojewódzkich. Dotyczą one wszystkich wymienionych wcześniej celów, z wyjątkiem odnoszącego się do wzmacniania stabilności makroekonomicznej.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) została przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 roku. Jest to kompleksowy dokument strategiczny określający cele i sposób prowadzenia polityki rozwoju kraju w ujęciu regionalnym (wojewódzkim). Strategia wyznacza cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze terytorialnym, określa rolę regionów w tym procesie oraz nakreśla zasady koordynacji działań rozwojowych realizowanych przez różne podmioty publiczne. Celem strategicznym KSRR do 2020 jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. W KSRR przyjęto trzy główne cele polityki regionalnej do 2020 roku:

Cel 1 „konkurencyjność” - wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów;

Cel 2 „spójność” - budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych;

Cel 3 „sprawność” - tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Powyższe cele, zgodnie z zasadą subsydiarności i wieloszczeblowego zarządzania procesami rozwoju regionalnego, mają być realizowane przez wszystkie podmioty publiczne w zgodzie z własnymi kompetencjami i miejscem w systemie zarządzania rozwojem kraju.

KSRR zakłada wsparcie dla rozwoju wszystkich polskich regionów, bez względu na stopień ich zamożności. Dzięki integrującemu podejściu wielosektorowemu, polityka regionalna stanowi uniwersalne narzędzie wykorzystania i wzmacniania regionalnych potencjałów rozwojowych.

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU DO ROKU 2030

Celem strategicznym dokumentu jest: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Określono również 6 celów powyższego dokumentu. Szczególnie ważny jest cel 2. (poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów); ponieważ bezpośrednio w niego wpisują się cele główne i szczegółowe wyróżnione w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020. Do celu 5. (zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa) nawiązują zadania dotyczący rozwoju energii odnawialnej w Gminie Kolno.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) został przygotowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy. SPA 2020 wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych. Wrażliwość tych sektorów została określona w oparciu o przyjęte dla SPA scenariusze zmian klimatu. Zaproponowano cele, kierunki działań oraz konkretne działania, które korespondują z dokumentami strategicznymi, w szczególności Strategią Rozwoju Kraju 2020 i innymi strategiami rozwoju i jednocześnie stanowią ich niezbędne uzupełnienie w kontekście adaptacji. Uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030, które wykazały, że w tym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju.

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009 - 2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016

Określa cele i priorytety ekologiczne, poprzez które wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu. Według PEP najważniejsze działania priorytetowe na najbliższe lata, to m.in.:

- Uporządkowanie gospodarki odpadami, w tym zamknięcie składowisk odpadów nie spełniających wymogów UE,
- Wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- Wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa,
- Wspieranie platform technologicznych i ekoinnowacyjności w ochronie środowiska,
- Przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- Opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- Ochrona atmosfery (w tym realizacja założeń dyrektywy unijnej CAFÉ, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów),
- Ochrona wód (w tym redukcja o 75 % ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych),
- Modernizacja systemu energetycznego,
- Ochrona przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem),
- Działania związane z nadzorem nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek.

II POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA (DOKUMENT Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 ROKU)

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej jest zasada zrównoważonego rozwoju, uzupełniona szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, które znalazły zastosowanie w rozwiniętych demokracjach. *Program* stanowi realizację poniższych zasad *Polityki ekologicznej państwa* w skali Gminy Kolno, które odzwierciedlają tendencje europejskiej polityki ekologicznej:

- Zasada przezorności,
- Zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska,
- Zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego,
- Zasada regionalizacji,
- Zasada uspołecznienia,
- Zasada "zanieczyszczający płaci",
- Zasada prewencji,
- Zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),
- Zasada subsydiarności,
- Zasada klauzul,
- Zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

PROGRAM INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020⁸

W największym pod względem alokacji programie na lata 2014-2020, podobnie jak w jego poprzedniku, dostępne będą największe fundusze wzmacniające zrównoważony rozwój kraju. Zostaną przeznaczone m.in. na wsparcie gospodarki niskoemisyjnej, ochronę środowiska, w tym przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport, bezpieczeństwo energetyczne, ochronę zdrowia i kulturę. **Na znaczeniu zyskają także: energetyka i służba zdrowia, a w szczególności - systemy ratownictwa medycznego. Większy, niż obecnie, nacisk położony będzie na redukcję emisji oraz wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z dostępnych zasobów, przez co sprzyjającej środowisku i jednocześnie bardziej konkurencyjnej.** Beneficjentami PO liś będą zarówno podmioty publiczne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, jak i przedsiębiorstwa.

- Rozbudowa dróg krajowych i kolei w sieci TEN-T i poza nią.
- Drogi krajowe w miastach, obwodnice i trasy wylotowe.
- Ekologiczny transport miejski- tabor szynowy, trolejbusowy i autobusowy, kolej aglomeracyjna.
- Lepsza infrastruktura śródlądowa i portowa.
- Nowoczesne szpitale ponadregionalne i laboratoria medyczne, w tym diagnostyka chorób aktywności zawodowej.
- Ratownictwo medyczne: nowe oddziały ratunkowe w szpitalach, lotniska lub lądowiska, bazy lotniczego pogotowia ratunkowego.
- Odnawialne źródła energii- elektrownie wodne, wiatrowe, biopaliwa.
- Energooszczędna gospodarka w miastach i przedsiębiorstwach, w tym kompleksowa termomodernizacja budynków.
- Rozbudowa i modernizacja przesyłania, magazynowania i dystrybucji gazu ziemnego.
- Rozbudowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków.

⁸ www.funduszeuropejskie.gov.pl [data dostępu:05.06.2015].

- Zmniejszanie ryzyka powodzi i suszy.
- Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego i zasobów kultury.

PROGRAM WIEDZA I EDUKACJA ROZWÓJ⁹

PO WER powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, adaptacyjności, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. Wspierane będą też innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa w wymienionych dziedzinach. W programie, oprócz środków Europejskiego Funduszu Społecznego, będą dostępne także fundusze Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych. Wsparcie PO WER uzupełni działania na poziomie regionalnym w ramach RPO, z których bezpośrednią pomoc uzyskają osoby pozostające bez pracy, wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym, czy też chcące podnieść swoje kwalifikacje.

- **Pomoc osobom młodym:**
 - w podjęciu zatrudnienia (np. staże, praktyki zawodowe, szkolenia, dopłaty dla firm na zatrudnienie osób młodych),
 - wsparcie przedsiębiorczości osób młodych (dotacje na założenie własnej firmy).
- **Kształcenie studentów i doktorantów:**
 - realizacja studiów we współpracy z pracodawcami,
 - rozwój kompetencji kluczowych, najważniejszych z punktu widzenia pracodawców,
 - rozszerzanie oferty studiów w językach obcych.
- **Reformy w obszarze zatrudnienia, pomocy społecznej i edukacji.**
- **Indywidualizacja pomocy dla osób bezrobotnych.**
- **Szerszy wachlarz usług zdrowotnych (np. standardy usług opieki dla osób starszych).**
- **Modernizacja programów nauczania - np. w zakresie wykorzystania ICT oraz kompetencji technicznych i ścisłych.**
- **Lepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej - uproszczenia prawa, usprawnienia w sądach gospodarczych, lepsze usługi publiczne dla firm.**

PROGRAM POLSKA CYFROWA¹⁰

To nowy program, skupiający się wyłącznie na obszarze cyfryzacji i technologii informacyjno-komunikacyjnych. Ma wzmocnić cyfrowe fundamenty dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju. Jego celem jest zapewnienie powszechnego dostępu do szybkiego Internetu, nowoczesnych i przyjaznych e-usług publicznych oraz rozwoju cyfrowych umiejętności społeczeństwa. Odbiorcami wsparcia będą, przede wszystkim, przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, administracja publiczna i samorządy, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, jednostki naukowe.

- **Dostęp do szybkiego Internetu:**
 - do 2020 r. mieszkańcy Polski będą mieć dostęp do Internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s,
 - zakładamy, że ponad 2 mln osób, głównie mieszkańców obszarów wiejskich i małych miast, uzyska możliwość dostępu do szybkiego Internetu.
- **Sprawy administracyjne dostępne dla każdego online:**
 - planujemy do 2023 roku wdrożenie nowych e-usług publicznych dla obywateli oraz przedsiębiorców,
 - możliwość korzystania z usług elektronicznej administracji w dowolnym miejscu i o dowolnym czasie,
 - dostęp do elektronicznych usług z zakresu zdrowia, edukacji, zamówień publicznych, sądownictwa itp.
- **Większy dostęp do zasobów dziedzictwa kulturowego czy nauki poprzez upublicznienie wybranych zbiorów w Internecie;**
- **Zachęcenie ludzi do korzystania z Internetu:**
 - zakładamy, że wsparcie z zakresu rozwoju cyfrowych umiejętności zostanie skierowane do mieszkańców ponad tysiąca gmin w całym kraju, głównie na obszarach wiejskich i małych miast;

⁹ Ibidem.

¹⁰ Ibidem.

- przyjmujemy, że ponad 400 tys. osób nabędzie kompetencje, które pozwolą im na świadome korzystać z treści dostępnych w Internecie oraz dostępnych nowoczesnych e-usług publicznych.

- **Większa konkurencyjność rynku telekomunikacyjnego;**
- **Nowa jakość funkcjonowania nowoczesnej administracji publicznej.**

PROGRAM POLSKA WSCHODNIA¹¹

Jest dodatkowym instrumentem wsparcia rozwoju gospodarczego i społecznego dla 5 województw Polski Wschodniej. Podejmowane w ramach programu działania, przyczynią się do trwałego zdynamizowania procesów rozwojowych makroregionu, wzmocnienia jego konkurencyjności i atrakcyjności, a w konsekwencji do zwiększenia zamożności jego mieszkańców i poprawy jakości ich życia. Najważniejsze cele programu to wzrost konkurencyjności i innowacyjności firm działających w Polsce Wschodniej, rozwój połączeń drogowych miast wojewódzkich z otaczającymi je obszarami, a także większe wykorzystanie transportu miejskiego oraz dostępność makroregionu w zakresie infrastruktury kolejowej.

- Powstawanie innowacyjnych przedsiębiorstw start-up;
- Rozwój międzynarodowej działalności małych i średnich firm;
- Wsparcie firm w zakresie tworzenia innowacyjnych produktów lub usług oraz ponadregionalnych produktów turystycznych;
- Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez umiejętne zarządzanie wzornictwem;
- Inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej i kolejowej;
- Wsparcie ekologicznych zintegrowanych sieci transportu miejskiego.

PROGRAMY EUROPEJSKIEJ WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ¹²

Programy EWT mają charakter międzynarodowy. Wszystkie projekty realizowane są wspólnie przez beneficjentów z, co najmniej, dwóch państw. Polska będzie uczestniczyć w 7 programach transgranicznych (Południowy Bałtyk, Polska-Saksonia, Polska-Słowacja, Czechy-Polska, Brandenburgia-Polska, Meklemburgia-Pomorze Przednie-Brandenburgia-Polska, Litwa-Polska), 2 transnarodowych (Europa Środkowa, Region Morza Bałtyckiego) oraz w programie międzyregionalnym (Interreg Europa).

W programach nie wyróżnia się środków zarezerwowanych dla instytucji z poszczególnych krajów. Łączna kwota, jaką wykorzystają polscy beneficjenci, zależeć będzie od ich aktywności.

Programy transgraniczne służą przede wszystkim budowaniu więzi łączących społeczności po obu stronach granicy. Ich realizacja służy wzmocnieniu współpracy w zakresie ochrony środowiska, rozbudowy infrastruktury, wymiany kulturalnej, czy wzajemnych kontaktów młodzieży. Programy transnarodowe umożliwiają współpracę w ramach określonych obszarów geograficznych i pozwalają przezwyciężać wyzwania o znaczeniu ponadregionalnym oraz lepiej wykorzystywać potencjał współpracujących regionów. Program międzyregionalny pozwala instytucjom z całej Europy współpracować nad wybraną dziedziną polityki regionalnej.

PROGRAM POMOC TECHNICZNA¹³

Zapewni efektywne funkcjonowanie systemu wdrażania środków unijnych w Polsce. Jego fundusze będą wspierać instytucje w wykonywaniu obowiązków nałożonych przez nowe przepisy unijne obszarze m.in. Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Prowadzone będą też działania edukacyjne, szkoleniowe oraz promocyjne skierowane do beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Funduszy Europejskich.

PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009-2032¹⁴

Uzupełnieniem polskich przepisów prawnych dotyczących azbestu jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” (zwany POKZA) przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r., który zastąpił dotychczas obowiązujący „Program usuwania azbestu i wyrobów

¹¹ Ibidem.

¹² Ibidem.

¹³ Ibidem.

¹⁴ Prognose Oddziaływania na Środowisko dla „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Załącznik.

zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. W dniu 15 marca 2010 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032". Celem POKZA jest:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2011 - 2014

W Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 - 2014 ujęto analizę uwarunkowań wynikających z Polityki ekologicznej państwa oraz pozostałych dokumentów strategicznych krajowych i wojewódzkich. Program zawiera ocenę stanu środowiska województwa podlaskiego z uwzględnieniem prognozowanych danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska w latach 2011 - 2014. W opracowaniu dokonano klasyfikacji i hierarchizacji najważniejszych problemów środowiskowych oraz określono cele i kierunki ochrony środowiska do 2018 r., a także cele krótkoterminowe, przewidziane do realizacji do roku 2014.

Cel długoterminowy:

Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza

Cele krótkoterminowe:

1. Wdrażanie i realizacja założeń Programów służących ochronie powietrza
2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych)

Cel długoterminowy:

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania

Cele krótkoterminowe:

1. Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej
2. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód
3. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
4. Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie suszy i skutkom wezbrań powodziowych
5. Odtworzenie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek

Cel długoterminowy:

Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności

Cele krótkoterminowe:

1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa
2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody
3. Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk
4. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach wiejskich
5. Zapobieganie konfliktom ekologicznym na obszarach chronionych

Cel długoterminowy:

Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

Cele krótkoterminowe:

1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas
2. Eliminacja narażenia mieszkańców na hałas

Cel długoterminowy:

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cele krótkoterminowe:

1. Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych

Cel długoterminowy:

Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Cele krótkoterminowe:

1. Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii

Cel długoterminowy:

Zapobieganie powstaniu poważnych awarii przemysłowych

Cele krótkoterminowe:

1. Monitoring obszarów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii przemysłowych

Cel długoterminowy:

Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cele krótkoterminowe:

1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin

Cel długoterminowy:

Ochrona powierzchni ziemi

Cele krótkoterminowe:

1. Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju
2. Wskazanie obszarów zanieczyszczonych i ich rekultywacja

Cel długoterminowy:

Wzrost świadomości ekologicznej

Cele krótkoterminowe:

1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i właściwej gospodarki odpadami
2. Oszczędność wody oraz jej ochrona jako wynik większej świadomości ekologicznej mieszkańców
3. Wzrost świadomości ekologicznej w obrębie pozostałych elementów środowiska

W Programie ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2011 - 2014 znalazły się także wytyczne, co do zawartości programów powiatowych. Niniejszy Program jest spójny z wskazaniami co do zakresu i kształtu programów powiatowych określonych w tamtym dokumencie.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Plan określa zasady ochrony środowiska i korzystania z jego zasobów (ogólne i szczegółowe) w zakresie planowania przestrzennego na obszarze województwa podlaskiego.

Zasady ogólne:

- nasycanie obszarów sieci ekologicznej różnymi formami ochrony prawnej ze strefowaniem reżimów ochronnych i zagospodarowania oraz wzmacnianie więzi między obszarami węzłowymi,
- niepodejmowanie decyzji przestrzennych mogących prowadzić do zniszczenia lub dewaloryzacji cennych układów przyrodniczych, w tym przenoszenie działań i urządzeń uciążliwych (tam, gdzie to możliwe) poza obszary sieci ekologicznych
- podporządkowanie zagospodarowania i działalności gospodarczej w obszarach prawnie chronionych zasadom określonym w planach ich ochrony lub w stanowiących je aktach prawnych,
- zmniejszanie kosztów ekologicznych, społecznych i ekonomicznych funkcjonowania i rozwoju osadnictwa poprzez kształtowanie zwartych przestrzennie obszarów zurbanizowanych i hamowanie „rozlewania się zabudowy” zwłaszcza w obszarach podmiejskich większych miast oraz na terenach atrakcyjnych dla rekreacji,
- zarządzanie popytem na zasoby naturalne we wszystkich formach, a zwłaszcza nieodnawialne, pod kątem oszczędności przestrzeni, surowców i energii
- dostosowanie zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego do naturalnej chłonności obszarów, a nie kryterium zysku,

- dostosowanie rozwoju rolnictwa i leśnictwa do istniejących układów przyrodniczych, w tym siedliskowych, z wykorzystaniem ich możliwości i predyspozycji - bez osłabienia,
- uwzględnianie nadrzędności ochrony środowiska i krajobrazu również na obszarach wiejskich poza systemami sieci ekologicznej, a zwłaszcza ochrony przed „żywiotową urbanizacją” i chemizacją,
- zmniejszanie transportochłonności osadnictwa i gospodarki poprzez racjonalne rozmieszczenie miejsc pracy, zamieszkania, usług i wypoczynku oraz preferowanie transportu zbiorowego,
- lokalizowanie elementów infrastruktury transportowej w sposób minimalizujący jej negatywny wpływ na środowisko,
- stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych w transporcie, przemyśle i gospodarce komunalnej, ograniczających do minimum ich negatywny wpływ na środowisko,
- zapewnienie priorytetu działań chroniących wody powierzchniowe i podziemne oraz powiązane z nimi ekosystemy lądowe przed ponadnormatywnymi zanieczyszczeniami i zmianami reżimów hydrologicznych w procesach urbanizacyjnych i gospodarczych, w tym zmniejszanie wodochłonności gospodarki komunalnej, przemysłu i rolnictwa,
- uwzględnianie wyników państwowego monitoringu środowiska oraz państwowych norm wykorzystania środowiska w procesach planowania przekształceń i rozwoju zagospodarowania przestrzennego oraz jego realizacji.

W Planie zawarte zostało kształtowanie sieci ekologicznej na obszarze województwa. Środowisko przyrodnicze poddano analizie w zakresie uwarunkowań wewnętrznych do zagospodarowania przestrzennego. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa precyzuje także kierunki ochrony zasobów środowiska województwa:

1. W zakresie ochrony przyrody:
 - Wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”,
 - Ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa.
2. W zakresie ochrony powierzchni ziemi:
 - Likwidacja źródeł zanieczyszczeń,
 - Ograniczenie niekorzystnych skutków przemysłowej eksploatacji powierzchniowej złóż surowców mineralnych,
 - Ochrona gleb przed erozją,
 - Ochrona wartościowych gruntów rolnych,
 - Ochrona powierzchni ziemi przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska.
3. W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:
 - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz jej skutków,
 - Uwzględnienie wyników monitoringu powietrza w procesach sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - Ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji.

4. W zakresie ochrony wód śródlądowych - powierzchniowych i podziemnych:
 - Utrzymanie ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej,
 - Doprowadzenie jakości wód powierzchniowych powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach,
 - Eliminowanie źródeł zanieczyszczeń, zwłaszcza w zlewniach rzek wchodzących w skład obszarów prawnie chronionych
 - Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi,
 - Wdrażanie dyrektyw UE w dziedzinie ochrony wód,
 - Opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
 - Ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
 - Realizowanie międzynarodowych porozumień z Białorusią i Litwą w sprawie kontroli jakości i ochrony wód granicznych,
 - Przestrzeganie zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnych ujęć wód,
 - Prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych w zakresie jakości i ich ilości.
5. Ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów,
6. Ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym,
7. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska,
8. Ochrona przeciwpowodziowa.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2012 - 2017

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XX/233/12 z dnia 21 czerwca 2012 r. Dokument zawiera analizę stanu gospodarki odpadami w województwie w podziale na rodzaje odpadów. Przedstawione w Planie cele i zadania dotyczą okresu 2012 - 2017 i dla odpadów komunalnych przedstawiają się następująco:

1. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
2. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
3. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Ponadto dla poszczególnych grup odpadów określono cele szczegółowe.

Dla realizacji osiągnięcia postawionych celów niezbędne jest prowadzenie następujących działań:

1. Działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczenia ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
2. Działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania.
3. Realizacja wskazanego systemu gospodarowania odpadami opartego na regionach gospodarki odpadami (RGO).

PLAN OCHRONY PRZED SZKODLIWOŚCIĄ AZBESTU I PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY KOLNO NA LATA 2006-2032¹⁵

Podstawowym celem „Programu” jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kolno, a przez to wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu.

W związku z tym program zakłada realizację następujących zadań:

- Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest - inwentaryzacja została już przeprowadzona.
- Opracowanie mapy zagrożeń działania azbestu
- Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.
- Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej.
- Mobilizowanie właścicieli obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest.
- Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych i innych.
- Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.
- Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i innym właścicielom zasobów mieszkaniowych w usuwaniu odpadów zawierających azbest.
- Przeznaczenie części środków finansowych z budżetu Miasta na realizację Programu.
- Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym właścicielom zasobów mieszkaniowych i przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu.
- Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych, użyteczności publicznej i innych będących własnością Miasta.
- Wymiana rur wodociągowo - kanalizacyjnych z azbestu.
- Eliminacja możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.
- Oczyszczenie terenów miejskich i innych terenów publicznych z odpadów azbestowych.
- Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.
- Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

PROGRAM NATURA 2000¹⁶

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy. Cel ten ma być realizowany poprzez wyznaczenie i objęcie ochroną obszarów, na których te gatunki i siedliska występują. Działania w zakresie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny mają służyć zachowaniu lub odtworzeniu różnorodności biologicznej Europy, co jest jednym z priorytetów działalności Unii Europejskiej. Dodatkowo, państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania, w razie potrzeby, starań w celu zachowania ekologicznej

¹⁵ Plan ochrony przed szkodliwością azbestu i program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kolno na lata 2006-2032, EKO-LOG Sp. z o.o., Poznań 2007.

¹⁶ www.natura2000.gdos.gov.pl [data dostępu: 10.06.2015].

spójności sieci Natura 2000, w celu utrzymania migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej gatunków.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO 2020 ROKU¹⁷

Celem Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego jest zwiększenie spójności społeczno-ekonomicznej i konkurencyjności regionu poprzez stworzenie warunków do pełniejszego wykorzystania jego potencjału.

W dokumencie zostały określone następujące cele strategiczne:

- Cel 1:** Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa;
- Cel 2:** Rozwój zasobów ludzkich, zgodnie z potrzebami rynku pracy;
- Cel 3:** Podniesienie konkurencyjności podlaskich firm;
- Cel 4:** Ochrona środowiska naturalnego;
- Cel 5:** Rozwój turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego;
- Cel 6:** Wykorzystanie przygranicznego i transgranicznego położenia województwa;
- Cel 7:** Rozwój rolnictwa i tworzenie warunków wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

Dodatkowo, w dokumencie określono działania priorytetowe w zakresie infrastruktury technicznej, społecznej i bazy ekonomicznej województwa:

Priorytet I

- rozwój systemu transportowego województwa;
- rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego;
- rozwój systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych;

Priorytet II

- rozwój kultury i ochrona dziedzictwa kulturowego;
- rozwój sportu i rekreacji;
- rozwój szkolnictwa

Priorytet III

- rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich;
- rozwój turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY DLA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2014-2020¹⁸

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego (2014-2020) jest jednym z instrumentów realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020.

Głównym celem RPOWP 2014-2020 jest wzrost konkurencyjności gospodarki kształtowanej w oparciu o regionalne specjalizacje. Celem pobocznym jest realizacja strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. RPOWP 2014-2020 jest programem, który obejmuje 33 priorytety inwestycyjne w ramach 9 celów tematycznych, które zostały ujęte w 10 osiach priorytetowych. Wskazane osie priorytetowe:

- Oś 1:** Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu;
- Oś 2:** Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa;
- Oś 3:** Kompetencje i kwalifikacje;
- Oś 4:** Poprawa dostępności transportowej;
- Oś 5:** Gospodarka niskoemisyjna;
- Oś 6:** Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami;
- Oś 7:** Poprawa spójności społecznej;
- Oś 8:** Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej;

¹⁷ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020; Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego; Projekt w wersji z dnia 19 marca 2013 roku; Załącznik nr 1 do Uchwały nr 150/2157/2013 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 19 marca 2013 r., Białystok.

¹⁸ Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020; Projekt z dnia 8 kwietnia 2014 r. uwzględniający wnioski z konsultacji społecznych, ewaluacji ex ante i uzgodnień międzyresortowych; Załącznik nr 1 do Uchwały nr 227/3202/2014 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 8 kwietnia 2014 r.

Oś 9: Rozwój lokalny;
Oś 10: Pomoc techniczna.

W ramach RPOWP 2014-2020 dokonano wyboru inteligentnych specjalizacji - branż, które będą traktowane priorytetowo w zakresie przydzielania wsparcia finansowego. Dla Województwa podlaskiego inteligentne specjalizacje to:

- przemysł zielony;
- specjalizacja na rynku wschodnim.

DOKUMENT SZCZEGÓŁOWY OPIS OSI PRIORYTETOWYCH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2014-2020¹⁹

Celem projektu jest ułatwienie wnioskodawcom prawidłowego przygotowania wniosków o dofinansowanie oraz wskazanie trybu postępowania przy składaniu wniosku o wsparcie.

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 określa zakres działań i poddziałań realizowanych w ramach poszczególnych osi priorytetowych oraz podstawowe warunki realizacji Programu. Stanowi kompendium wiedzy dla beneficjentów na temat typów projektów, listy potencjalnych beneficjentów oraz systemu wyboru projektu w ramach poszczególnych osi priorytetowych określonych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU KOLNEŃSKIEGO NA LATA 2008-2013²⁰

Głównym celem opracowania Planu Rozwoju Lokalnego powiatu kolneńskiego było wskazanie zamierzeń własnych samorządu powiatowego, planowanych do realizacji za powiatowe środki finansowe oraz przy wsparciu z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Plan Rozwoju Lokalnego objął zasięgiem obszar powiatu kolneńskiego, na którym zaplanowano realizację zadań powiatowych. Na podstawie kompetencji samorządu powiatowego wytypowano 3 główne obszary wsparcia rozwoju:

- obszar rozwoju społecznego;
- obszar rozwoju infrastrukturalnego;
- obszar rozwoju ekologicznego.

Priorytety działania:

1. Transport
2. Ochrona zdrowia
3. Edukacja
4. Ochrona środowiska
5. Polityka społeczna
6. Administracja

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY KOLNO NA LATA 2007-2013²¹

Zidentyfikowane problemy:

POŁOŻENIE, ŚRODOWISKO NATURALNE

- znacząca odległość od aglomeracji miejskich,
- niedostateczna baza turystyczna (obiekty rekreacyjno - sportowe, ścieżki spacerowe i rowerowe, pole namiotowe),
- niedostateczna liczba imprez kulturalno - turystycznych dla turystów i mieszkańców,
- brak wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- niezadowalający stan techniczny dróg,
- brak niezależnych od jezdni systemów parkowania,
- niewystarczające połączenia lokalnych układów dróg z zewnętrznym układem tranzytowym,

¹⁹ Dokument Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020; Wersja projektu: 01.2015; Instytucja Zarządzająca RPOWP 2014-2020 Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego.

²⁰ Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu kolneńskiego na lata 2008-2013; Załącznik do uchwały nr XVII/89/08 Rady Powiatu kolneńskiego z dnia 22.04.2008 r.; Kolno, marzec 2008.

²¹ www.bip.ug.kolno.wrotapodlasia.pl [data dostępu: 10.06.2015].

- ograniczony dostęp do dróg krajowych wyższej klasy,
- niski stan techniczny linii energetycznych,
- brak dostępu do systemu gazociągów wysokiego ciśnienia,
- brak proekologicznych nośników energii zmniejszających zanieczyszczenie środowiska,
- brak wysypiska śmieci,
- brak instalacji do przerobu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- brak sieci wodociągowej na niektórych terenach gminy,
- brak oczyszczalni ścieków,
- brak sieci kanalizacyjnej,
- brak przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie.

GOSPODARKA, ROLNICTWO

- niekorzystna struktura osób bezrobotnych (osoby młode do 25 roku życia oraz długotrwale pozostające bez pracy, oraz nie posiadające kwalifikacji zawodowych)
- niski poziom wykształcenia rolników, brak wiedzy o nowoczesnych metodach gospodarowania,
- brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych,
- niski wskaźnik aktywności gospodarczej mieszkańców,
- zdecydowana większość podmiotów gospodarczych to jednoosobowa działalność gospodarcza; brak większych podmiotów;
- niewystarczająca ilość terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej.

KULTURA, SPORT, TURYSTYKA

- słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna: bazy noclegowa i gastronomiczna,
- niewystarczająca współpraca samorządu z organizacjami i podmiotami gospodarczymi w zakresie turystyki,
- niska atrakcyjność szlaku Pisy na obszarze gminy, niski stan wód rzeki Pisy,
- brak wydzielonych ścieżek rowerowych oraz szlaków konnych,
- brak profesjonalnych miejsc do uprawiania np. wędkarstwa, surwiwalu, obserwacji ptaków i innych zwierząt,
- brak gminnej jednostki organizacyjnej realizującej zadania z zakresu kultury,
- brak sal gimnastycznych we wszystkich szkołach podstawowych
- niespójne działania wizerunkowe gminy,
- brak promocji gminy (w zakresie atrakcyjności turystycznej).

WARUNKI SOCJALNO-BYTOWE, POTENCJAŁ LUDZKI

- malejąca liczba mieszkańców;
- migracje osób młodych za granicę i do większych aglomeracji;
- korzystna struktura wiekowa mieszkańców gminy (stosunkowo wysoki odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym);
- malejąca liczba uczniów w szkołach wiejskich;
- duże zróżnicowanie liczby uczniów w poszczególnych szkołach, ponad połowa to szkoły do których uczęszcza nieduża liczba uczniów;
- duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej;
- niski poziom wykształcenia mieszkańców.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY KOLNO DO 2012 ROKU²²

CELE PROGRAMU:

1. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych;
2. Ochrona atmosfery;
3. Gospodarka odpadami zgodna z prawem;
4. Ochrona przyrody;
5. Edukacja ekologiczna
6. Rozwój gospodarczy przyjazny środowisku naturalnemu;
7. Monitoring środowiska.

²² Ibidem.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA GMINY KOLNO

Głównym celem rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Kolno jest:

Poprawa, jakości życia mieszkańców poprzez proekologiczny (zrównoważony) rozwój gminy, przy racjonalnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych i gospodarczych środowiska, istniejącego majątku trwałego, potencjału infrastrukturalnego i produkcyjnego, w tym walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Rozwinięciem celu nadrzędnego będzie tworzenie warunków do realizacji następujących grup celów szczegółowych celów rozwoju:

Ekologiczne cele rozwoju:

- zachowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych obejmujących aktywne biologicznie ekosystemy łąkowe, bagienne, wodne i leśne, które mają zasadniczy wpływ na utrzymanie równowagi biologicznej w całym środowisku przyrodniczym gminy i jej sąsiedztwa,
- racjonalne wykorzystanie przyrodniczych walorów gospodarczym rozwoju gminy,
- zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkiwania ludności, przede wszystkim w zakresie, jakości powietrza atmosferycznego i poziomu hałasu,
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem ich ściekami, środkami ochrony roślin i ubocznymi skutkami nawożenia,
- zwiększenie zasobów i dyspozycyjności wód powierzchniowych,
- likwidacja konfliktów i zagrożeń spowodowanych dotychczasową działalnością gospodarczą.

Społeczne cele rozwoju:

- łagodzenie skutków transformacji społecznej, a zwłaszcza bezrobocia,
- rozwój i poprawa funkcjonowania placówek usługowych,
- rozwój bazy sportowo - rekreacyjnej,
- promocja zdrowego stylu życia i podnoszenie świadomości ekologicznej ludności,
- tworzenie warunków dla rozwoju oświaty i podnoszenia poziomu wykształcenia,
- tworzenie miejsc do kulturalnego spędzania czasu,
- rozwój opieki zdrowotnej i socjalnej oraz przeciwdziałanie patologiom i uzależnieniom,
- rozwój i podnoszenie standardów budownictwa mieszkaniowego i usługowego.

Gospodarcze cele rozwoju:

- tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem poprzez wielofunkcyjny rozwój wsi zapewniający alternatywne źródło dochodów,
- pozyskanie inwestorów tworzących miejsca pracy oraz zapewnienie wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej zgodnie z warunkami naturalnymi, tradycjami lokalnymi, potrzebami przetwórstwa rolno-spożywczego oraz popytem na określone surowce i produkty rolne,
- poprawa, jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- tworzenie nowych form organizacji usług rolniczych i instytucji otoczenia rolnictwa,
- rozwój gospodarki leśnej i zwiększanie lesistości gminy, w tym zalesianie gruntów marginalnych,
- poprawa, jakości surowców rolnych zgodnie z normami obowiązującymi w Unii Europejskiej,
- zagospodarowanie gruntów o ograniczonej przydatności dla produkcji rolnej,
- eksploatacja udokumentowanych złóż surowców mineralnych.

Cele rozwoju komunikacji:

- zmniejszenie uciążliwości tranzytów przebiegających przez teren gminy,
- poprawa stopnia bezpieczeństwa ruchu samochodowego i pieszego,
- dostosowanie nośności dróg i ulic do potrzeb gospodarczych regionu i gminy,
- podnoszenie standardu usług komunikacyjnych przez ulepszenie nawierzchni dróg i ulic,
- poprawa dostępności do systemu komunikacji zbiorowej regionu,
- poprawa zaplecza obsługi ruchu tranzytowego i turystycznego.

Cele rozwoju infrastruktury technicznej:

- sprawne i niezawodne funkcjonowanie systemu zaopatrzenia w wodę zapewniającego zaspokojenie potrzeb,
- sukcesywne rozwiązywanie problemu gospodarki ściekowej,

- rozwiązanie problemu zbiórki i selekcji odpadów stałych,
- dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb wynikających z długookresowego rozwoju gminy oraz stwarzanie warunków do sprawnego i niezawodnego funkcjonowania systemu,
- doprowadzenie gazu przewodowego na teren gminy oraz wymiany uciążliwych dla środowiska nośników energii na proekologiczne,
- rozwój nowoczesnych technik łączności oraz wdrażanie systemu internetowego.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko, stanowi integralną część Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 i została sporządzona w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji programów, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1235 ze zm.).

Przy opracowaniu niniejszej Prognozy zastosowano metody opisowe i porównawcze. W początkowej fazie zapoznano się z zapisami projektu Planu oraz z obowiązującymi dokumentami nadrzędnymi w stosunku do sporządzanego Planu. Następnie dokonano charakterystyki istniejącego stanu zasobów środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem przewidywanych znaczących oddziaływań oraz obszarów prawnie chronionych i tendencji niektórych zjawisk. Na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska na terenie Gminy Kolno zidentyfikowane zostały największe problemy środowiskowe.

Kolejnym etapem było określenie powiązania pomiędzy założeniami analizowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi. Późniejszy etap sporządzania Prognozy obejmował określenie wpływu realizacji wyznaczonych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 celów strategicznych, celów szczegółowych i zadań.

Zastosowana w tym miejscu subiektywna ocena skutków porealizacyjnych jest spójna z wytycznymi określonymi w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Informacje zawarte w Prognozie opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu.

Dokonując oceny istniejącego stanu środowiska na obszarze objętym projektem *Programu* oraz na obszarze, na który realizacja ustaleń może wywierać wpływ posłużono się następującymi dostępnymi środkami:

- OCENA stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2014 roku, (ocena w Jednolitych Częściach Wód Powierzchniowych), lipiec 2015,
- Ocena Wyników Badań Hałasu Komunikacyjnego Wykonanych na Terenie Województwa Podlaskiego w 2014 roku, marzec 2015,
- Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu kolneńskiego za rok 2013,
- „Oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2013 roku) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. Ocena wyników badań hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2013 roku,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2013 roku,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. nr 49, poz. 549),
- Rozporządzenie Nr 11/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi,
- Standardowy Formularz Danych PLB 280008 Puszcza Piska, data aktualizacji: listopad 2015 r.,
- Standardowy Formularz Danych PLH 200020 Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie, data aktualizacji: kwiecień 2014 r.,
- Standardowy Formularz Danych PLH 200023 Dolina Pisy, data aktualizacji kwiecień 2014 r.,
- Standardowy Formularz Danych PLH 200025 Sasanki w Kolimagach, data aktualizacji kwiecień 2014 r.

Analiza powyższych dokumentów przyczyniła się do ustalenia aktualnego stanu środowiska na terenie Gminy Kolno oraz pozwoliła ustalić wpływ realizacji ustaleń Planu na stan poszczególnych komponentów środowiska, a także na stan i zachowanie zidentyfikowanych siedlisk i gatunków podlegających ochronie prawnej oraz korytarzy migracyjnych. W celu dokonania oceny istniejącego stanu środowiska posłużono się także informacjami uzyskanymi z Urzędu Gminy Kolno.

Podczas określania wpływu realizacji celów zawartych w przedmiotowym *Planie* na środowisko zastosowano metodę macierzy interakcji. W wierszach siatki wpisano cele strategiczne i szczegółowe, natomiast w kolumnach wskaźniki odpowiadające poszczególnym komponentom środowiska. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

(+) - realizacja zadania spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,

(-) - realizacja zadania spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,

(0) - realizacja zadania nie wpływa na środowisko.

Przy ocenie poszczególnych działań wzięto również pod uwagę wzajemne zależności poszczególnych elementów środowiska oraz ich oddziaływanie między sobą. Szczególny nacisk położono na oddziaływanie przyjętych działań na obszary cenne przyrodniczo, w tym Natura 2000.

Za pomocą matrycy przeanalizowano oddziaływania: pozytywne, negatywne, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane. Następnie dokonano omówienia wszystkich ważniejszych oddziaływań i podsumowano wpływ poszczególnych celów na elementy środowiska.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Monitoring Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 powinien być prowadzony systematycznie przez cały okres realizacji zadań Planu. W poniższej tabeli nr 1 przedstawiono listę proponowanych wskaźników monitorowania i oceny skuteczności wdrażania.

Monitoringiem określany jest proces systematycznego zbierania i analizy danych dotyczących wdrażania zadań projektowych. Ma on na celu ocenę bieżącej realizacji zadań poprzez kontrolę realizacji celów w określonym czasie, rezultatów oraz wydatkowanych środków. Monitoring realizacji Planu Rozwoju Lokalnego powinien być prowadzony w sposób kompleksowy, zadanie powinno spoczywać na Zespole ds. Realizacji Strategii, który systematycznie będzie badał efektywność wykonywania zadań. Efektem prac Zespołu powinien być raport z monitoringu, który dostarczy informacji na temat realizacji Planu, tym samym będzie stanowił podstawę do opracowania planów operacyjnych na następny okres planowania.

Raport z monitoringu powinien zawierać skrócony opis stanu wdrażania zadań strategicznych w odniesieniu do założeń, powinien określać stopień osiągnięcia wskaźników, a także przedstawić zestawienie wydatków poniesionych na realizację zadań oraz wskazywać ewentualne działania naprawcze.

Tabela 1. Liczbowe wskaźniki monitoringu

LICZBOWE WSKAŹNIKI MONITORINGU REALIZACJI PRL GMINY KOLNO NA LATA 2015-2020
<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych staży; • liczba zorganizowanych praktyk zawodowych; • liczba zorganizowanych szkoleń; • liczba zorganizowanych kursów; • liczba wykonanych analiz przebiegu staży, praktyk, szkoleń; • liczba analiz dotyczących gminnego rynku pracy z Powiatowego Urzędu Pracy przekazanych do Urzędu Gminy; • liczba zorganizowanych spotkań z przedsiębiorcami z gminy Kolno; • liczba zorganizowanych spotkań z osobami bezrobotnymi z gminy Kolno; • liczba przedstawionych ofert pracy dla bezrobotnych z terenu gminy Kolno; • liczba przedstawionych informacji o dostępnych funduszach pomocowych w ramach zwalczania bezrobocia i promocji zatrudnienia; • liczba prowadzonych działań promocyjnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej celem zwalczania bezrobocia; • liczba powstałych spółdzielni pracy; • suma dotacji przyznanych na podjęcie i rozwój działalności (w zł); • liczba opublikowanych ofert inwestycyjnych w gminie Kolno; • liczba opublikowanych ogłoszeń o naborach wniosków o dofinansowanie; • liczba powstałych grup producenckich; • liczba Gminnych Centrów Kompleksowej Obsługi przedsiębiorców i inwestorów; • liczba pracujących doradców zawodowych; • liczba działających punktów doradztwa indywidualnego; • liczba zorganizowanych Gminnych Forum Przedsiębiorczości; • istnienie wirtualnego informatora dla przedsiębiorców i inwestorów zintegrowanego ze stroną internetową gminy Kolno; • liczba zorganizowanych działań mających na celu rozwój kompetencji kluczowych; • liczba podjętych inwestycji mających na celu doposażenie placówek oświatowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne i multimedialne; • istnienie systemu stypendialnego dla uczniów z najlepszymi wynikami w nauce; • liczba autobusów szkolnych w zarządzie gminy dowożących uczniów do szkół; • liczba wiat przystankowych dla uczniów oczekujących na autobus szkolny; • liczba przeprowadzonych termomodernizacji budynków użyteczności publicznej jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy w Kolnie; • liczba przeprowadzonych remontów budynków w zakresie rozbudowy obiektów użyteczności publicznej jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy w Kolnie; • liczba obiektów o charakterze opiekuńczo-wychowawczym; • liczba obiektów małej architektury o charakterze ogrodowym w obszarze szkół podstawowych i gimnazjów będących w zarządzie gminy Kolno; • liczba obiektów małej architektury o charakterze rekreacyjnym w obszarze szkół podstawowych i gimnazjów będących w zarządzie gminy Kolno; • liczba obiektów małej architektury o charakterze użytkowym w obszarze szkół podstawowych i gimnazjów będących w zarządzie gminy Kolno; • liczba obiektów małej architektury o charakterze komunikacyjnym w obszarze szkół podstawowych i gimnazjów będących w zarządzie gminy Kolno; • liczba zainstalowanych paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej zarządzanych przez gminę Kolno; • liczba zainstalowanych paneli fotowoltaicznych na budynkach prywatnych; • liczba zainstalowanych solarów na budynkach użyteczności publicznej zarządzanych przez gminę Kolno; • liczba zainstalowanych solarów na budynkach prywatnych; • kwota przyznanych środków w zakresie rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii w gminie Kolno (w zł); • liczba przeprowadzonych kampanii promujących rozwiązania OZE; • powierzchnia występujących w obszarze gminy Kolno pozostałości azbestowych (w km²); • liczba przeprowadzonych działań informacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę

LICZBOWE WSKAŹNIKI MONITORINGU REALIZACJI PRL GMINY KOLNO NA LATA 2015-2020

- mieszkańców na temat bezpiecznego usuwania pozostałości azbestowych;
- kwota przyznanych środków w zakresie ochrony środowiska - kanalizowanie i wodociągowanie (w zł);
- liczba przelączczy sieci wodociągowej umożliwiającej pozyskanie wody z innego źródła w gminie Kolno i poza nią;
- długość sieci wodociągowej (w km) w gminie Kolno;
- długość sieci kanalizacyjnej (w km) w gminie Kolno;
- liczba przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Kolno;
- liczba odbiorców podłączonych do sieci wodociągowej;
- istnienie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zarządzanego przez Urząd Gminy w Kolnie;
- kwota przyznanych środków w zakresie prowadzenia działalności kulturalnej na terenie gminy Kolno(w zł);
- liczba świetlic środowiskowych w obszarze gminy Kolno;
- liczba przeprowadzonych modernizacji świetlic środowiskowych w obszarze gminy Kolno;
- istnienie oferty zajęć regularnych w Centrum Kultury Gminy Kolno w Koźle;
- liczba zorganizowanych obchodów świąt okolicznościowych;
- liczba zorganizowanych obchodów świąt patriotycznych;
- liczba zorganizowanych wydarzeń o charakterze kulturalnym w obszarze gminy Kolno;
- istnienie corocznego kalendarza imprez;
- liczba zorganizowanych wycieczek różnotematycznych dla społeczności lokalnych;
- liczba zorganizowanych halowych zajęć w okresie zimowym;
- kwota przyznanych środków w zakresie budowy i modernizacji małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (w zł);
- liczba nowopowstałych obiektów małej infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej;
- liczba zmodernizowanych obiektów małej infrastruktury turystycznej i sportowo - rekreacyjnej;
- kwota przyznanych środków w zakresie realizacji prac konserwatorskich, restauratorskich zabytków;
- liczba szlaków turystycznych;
- liczba obiektów agroturystycznych;
- istnienie kompleksowej kampanii promocyjnej agroturystyki w gminie Kolno;
- liczba podjętych działań na rzecz aktywizacji środowisk wiejskich;
- liczba kilometrów dróg zmodernizowanych (w km);
- liczba kilometrów dróg dobudowanych (w km);
- liczba mostów dobudowanych w obszarze gminy Kolno;
- liczba mostów zmodernizowanych w obszarze gminy Kolno;
- liczba przeprowadzonych działań na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na drodze;
- liczba kilometrów powstałych ciągów rowerowych (w km);
- liczba kilometrów zmodernizowanych ciągów rowerowych (w km);

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020, EU-CONSULT Sp. z o.o.

5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 nie będzie skutkowała możliwością wystąpienia oddziaływań transgranicznych. Obszar Gminy Kolno jest zlokalizowany w znacznej odległości od granicy Państwa. Oddziaływania związane z realizacją Planu będą miały charakter krótkotrwały i lokalny. Przy uwzględnieniu odpowiedniego reżimu robót oddziaływanie to będzie skutecznie ograniczone.

6. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

„Prognoza oddziaływania na środowisko Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020”, została opracowana zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko i stanowi element procedury postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze regionu.

Prognoza dotyczy analizy i oceny środowiska przyrodniczego oraz problemów jego ochrony oraz identyfikacji i charakterystyki przewidywanych znaczących oddziaływań będących następstwem ustaleń zawartych w Planie.

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu sprawdzenie stopnia uwzględnienia, w „Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020” celów ochrony środowiska i priorytetów ekologicznych ustanowionych na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Porównanie zapisów Planu z dokumentami wyższego rzędu ukazuje, dużą zgodność głównych celów i priorytetów ekologicznych w zakresie usuwania azbestu. Nie stwierdzono celów sprzecznych i wykluczających się.

Prognoza jako punkt wyjścia do kolejnych analiz, opisuje istniejący stan środowiska gminy, oraz problemy związane z jego ochroną. Do cech charakterystycznych Gminy Kolno zalicza się urozmaicony krajobraz, występowanie obszarów prawnie chronionych oraz bogate przedstawicielstwo gatunkowe flory i fauny.

W analizowanym *Planie* cele zostały określone na podstawie analizy stanu środowiska oraz prognozowanych zmian w oparciu o obowiązujące przepisy oraz nowe wymagania prawne, a także cele dokumentów strategicznych wyższego szczebla, oraz planów

i programów powiatowych i gminnych. Naczelną zasadą przyjętą w przedmiotowym *Planie* jest zasada zrównoważonego rozwoju, która zapewnia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska.

Zgodnie z projektowanym dokumentem wizja i misja Gminy Kolno jest następująca:

Misja:

„Gmina Kolno buduje swoją perspektywę rozwojową w oparciu o przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców, wykorzystując potencjał społeczno - gospodarczy, kulturalny, sportowy i historyczny oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe regionu”.

Wizja:

„Gmina Kolno jest obszarem rozwojowym podejmującym działania na rzecz wykorzystania potencjału przedsiębiorczego, społeczno - gospodarczego, kulturalnego, sportowego, historycznego oraz ekologicznego i turystycznego”.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 określa następujące cele strategiczne:

CELE STRATEGICZNE
Zwiększenie aktywności mieszkańców gminy Kolno
Rozwój przedsiębiorczości w obszarze gminy Kolno
Doskonalenie procesu kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym w gminie Kolno
Poprawa i rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej
Rozwój branży odnawialnych źródeł energii oraz oczyszczanie obszaru gminy z zanieczyszczeń
Poprawa komunalnych warunków życia mieszkańców gminy Kolno
Rozwój działalności i infrastruktury kulturalnej w gminie Kolno
Rozwój działalności sportowej i infrastruktury rekreacyjnej w gminie Kolno
Rozwój infrastruktury turystycznej w gminie Kolno

Analizie i ocenie poddano również przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko. W wyniku analizy stwierdzono, iż wśród zadań ujętych w *Planie* nie ma inwestycji mogących powodować większe zagrożenie dla środowiska, gdyż suma korzyści z realizacji zadań przekracza potencjalne zagrożenie.

Powstanie niniejszej *Prognozy* pozwala stwierdzić poprawność wykonania *Planu* w zakresie zawartości niezbędnych informacji i analiz dotyczących polityki ochrony środowiska Gminy Kolno na najbliższe lata.

Podsumowując, można stwierdzić, iż zdecydowana większość zaproponowanych celów i zadań będzie miała dodatni wpływ na środowisko i ludzi. Zakładając, że zostaną one wcielone w życie, powinny wpłynąć na zwiększenie tempa zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Kolno.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

7.1. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA GMINY KOLNO

Charakterystyka Gminy Kolno

Gmina Kolno położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie kolneńskim. Od strony wschodniej sąsiaduje z gminą Grabowo i gminą Stawiski, od strony południowej z gminą Mały Płock i gminą Zbójna, od strony zachodniej z gminą Turośl, a od strony północnej z gminą Pisz i Biała Piska z województwa warmińsko - mazurskiego. W środkowej części obszaru znajduje się gmina miejska Kolno. Powierzchnia gminy wynosi 281 km², co stanowi 30% powierzchni powiatu i ok. 1,4% powierzchni województwa podlaskiego. Gmina Kolno powstała na mocy rozporządzenia rady ministrów z 02 grudnia 1991 roku, zgodnie, z którym z dotychczasowej Gminy Kolno - utworzono dwie odrębne gminy. W skład gminy wiejskiej Kolno wchodzi 45 sołectw (46 miejscowości). Jako nowa jednostka samorządu terytorialnego Gmina Kolno zaczęła funkcjonować z dniem 01 stycznia 1992 roku.

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Dominują tu użytki rolne o średniej jakości gleb. Najlepsze gleby występują w części południowej gminy (rejon wsi Czerwone, Zabiele, Stary Gromadzyn, Gromadzyn Wykno, Borkowo, Janowo, Łosewo, Zaskrodzie). Bogactwem są lasy, które zajmują 21 % powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne znajdują się w północno-zachodniej części gminy w sąsiedztwie doliny Pisy: Uroczysko Koziół-Łacha. To właśnie zachodni fragment gminy (Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi), jest częścią projektowanego Kurpiowskiego Parku Krajobrazowego. To obszar uznany za bardzo znaczący ze względu na walory przyrodnicze oraz położenie w stosunku do innych, cennych przyrodniczo obszarów kraju i wskazany do szczególnej ochrony. Teren ten stanowi fragment dawnej Puszczy Kurpiowskiej (Zielonej). W gminie Kolno warto też zaznaczyć trzy drzewa i głąz narzutowy uznane za pomniki przyrody. Dwa wiązy o obwodach 380 i 440 cm rosną we wsi Koziół, a jabłoń dzika o obwodzie 95 cm we wsi Zabiele. W pobliżu skrzyżowania dróg Wincenta - Lachowo - Bialiki znajduje się głąz narzutowy o obwodzie 8,40 m. i wysokości 1,60 m.

O bogatej historii tych ziem świadczą zabytki sakralne, pomniki i cmentarze. Na szczególną uwagę zasługują zabytki obronne: niemiecki punkt oporu pozycji Narew - Pisa (lata 40-te XX wieku), na który składają się trzy betonowe schrony bojowe w okolicach miejscowości Koziół na terenie lasów państwowych i radzieckie punkty oporu z lat 1939-1941, ciągnące się od miejscowości Borkowo - Kolno - Stary Gromadzyn - Lachowo. Warto też zwrócić uwagę na grodzisko wczesnośredniowieczne w Czerwonym,

zwane „Górą” i kompleks osadniczy w Truszkach Zalesiu. Znalezione tam liczne ślady osadnictwa starożytnego i wczesnośredniowiecznego.

Rysunek 1. Położenie Gminy Kolno na tle podziału administracyjnego Powiatu Kolneńskiego

Źródło: www.osp.org.pl

Obszar Gminy Kolno wg. danych GUS na dzień 31.12.2013 roku zamieszkiwało 8791 osób. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Kolno w 2013 roku wynosiła 31 osób/km².

Rzeźba terenu i geologia

Zgodnie z podziałem fizyczno - geograficznym Polski według Jerzego Kondrackiego Gmina Kolno leży w obrębie:

- Mezonegonu - Wysoczyzna Kolneńska,
- Makroregionu - Nizina Północnopodlaska,
- Megaregonu - Niż Wschodniobałtycko - Białoruski,
- Prowincji - Niż Wschodniobałtycko - Białoruski,
- Podprowincji - Wysoczyzna Podlasko - Białoruska.

Rzeźbę terenu Wysoczyzny Kolneńskiej wykształcił lodowiec stadiału Mławy. Od tamtych czasów uległa ona denudacji peryglacjalnej, która doprowadziła do złagodzenia form spowodowanych procesami holoceniowymi. Przeważającą jednostką morfologiczną jest tu wysoczyzna morenowa, falista, zdenudowana, o spadkach nie przekraczających 5% - położona 115-140 m n.p.m. w części południowej i 140 - 180 m n.p.m. w części północnej. Na terenie występują pagórki i wzgórza kemów, moren martwych lodów oraz moren czołowych względnych 5 - 25 m. Formy te występują pojedynczo w południowej części

obszaru gminy Kolno, a w północnej tworzą duże zgrupowania. Krajobraz wysoczyzny urozmaicają formy dolinowe. Są to dolinki denudacyjne i fluwialno - denudacyjne o głębokościach 1-3 m o łagodnie nachylonych zboczach, suche lub podmokłe oraz doliny rzeczne, znacznie większe, o płaskich podmokłych dnach i bardziej nachylonych zboczach. Prowadzą one stałe cieki wodne. Powstanie tych dolinek związane jest z panowaniem klimatu peryglacyjnego.

Zachodnia część obszaru gminy stanowiącej fragment Równiny Kurpiowskiej zajmuje południową część wielkiego sandru sypanego na przedpolu lądolodu bałtyckiego. W granicach gminy równina sandrowa stanowi obszar prawie płaski, o spadkach nie przekraczających 5 % i deniwelacjach maksymalnych do 5 m. Urozmaicenie sandrowego krajobrazu stanowią liczne wydmy, pola piasków przewianych oraz obniżenia deflacyjne. Największe wydmy osiągają przeszło 15 m wysokości względnej ale większość stanowią mniejsze 5 m i 10 m wydmy. Rzeka Pisa rozcinająca sandr, wykorzystuje dawną dolinę rzeki proglacjalnej, która wcięła się w poziom sandrowy u schyłku fazy pomorskiej.

Na obszarze gminy Kolno występują też formy pochodzenia antropogenicznego, ale nie są zbyt dużych rozmiarów. Należą do nich przede wszystkim wyrobiska poeksploatacyjne i stare grodzisko w okolicach Kumelska.

Mapa geologiczna Polski wykazuje, że pod utworami czwartorzędowymi występują tu utwory kredowe (margle i opoki) oraz trzeciorzędowe. W czwartorzędzie dominującą rolę odgrywają utwory plejstoceńskie reprezentowane przez warstwy akumulacji lodowcowej (piaski i żwiry), wodnolodowcowej (piaski i żwiry) oraz zastoiskowej (pyły i ropy). Najpowszechniej występującymi utworami powierzchniowymi na terenie gminy Kolno są piaski i gliny zwałowe, piaski i żwiry sandrowe oraz torfy, namuły i piaski dna doli. Wśród nich występują miejscowo piaski i żwiry kemów i moren oraz piaski wydymowe.

Gospodarka

Gmina Kolno jest gminą wiejską, o charakterze rolniczym. Jednostki osadnicze gminy to wsie typowo rolnicze. Poza rolniczą działalnością na terenie gminy rozwijają się usługi, przemysł i turystyka.

W gminie poza sektorem rolniczym funkcja usługowa ogranicza się do pojedynczych obiektów z zakresu obsługi ludności. Są to kościoły, szkoły, świetlice, poczta, strażnica OSP, sklepy, skup mleka, skup ziemniaka występujące w rozproszonym.

Zakłady produkcyjno usługowe (zakłady stolarskie i tartaki, zakłady naprawcze sprzętu rolniczego i samochodowego) występują w Czerwonym, Wincencie, Kozle i Zabieliu.

Funkcję turystyczną pełnią wsie zlokalizowane w dolinie Pisy:

- Kozioł - tereny rekreacyjno - wypoczynkowe z bazą noclegową (ośrodek wypoczynkowy, stacja harcerska) i stacją wodną
- Waszki - zabudowa letniskowa

- Gietki - zabudowa letniskowa.

Dziedzictwo kulturowe

Ważnym elementem strefy społecznej jest szeroko pojęte środowisko kulturowe. Na terenie gminy Kolno wśród zabytków wyróżnić możemy:

– **Borkowo :**

- murowany kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy z1932r
- Historyczny układ przestrzenny wsi
- Cmentarz rzymskokatolicki
- Dom nr 36, drewniany z końca XIX wieku
- Dom nr 41, murowany z 1885r
- Dom nr 42, murowany z 1893 r.
- Dom nr 58, drewniany z końca XIX wieku

– **Czerwone**

- Dom nr 38, drewniany z 1893r

– **Gietki:**

- Zagroda nr 46 składająca się z drewnianego domu i stodoły z lat 30 XX wieku
- Dom nr 47, drewniany z ok. 1932 r.
- Dom nr 53, drewniany z lat 30 XX wieku

– **Glinki:**

- Ogrodzenie kamienne z początku XX wieku
- Dom drewniany nr 2 z początku XX wieku

– **Gromadzyn Stary:**

- Dom nr 16, drewniany z1928r
- Dom nr 38, murowany z 1930 r.
- Mogiła z II wojny światowej

– **Janowo:**

- Historyczny układ przestrzenny wsi
- Dom nr 3, drewniany z lat 20 XX wieku
- Dom nr 5, drewniany z 3 ćw, XIX wieku
- Dom nr 6, drewniany z początku XX wieku
- Dom nr 12, drewniany z 1933r
- Dom nr 26, drewniany z końca XIX wieku

- Dom nr 30, drewniany z lat 20 XX wieku
- Dom nr 31,n drewniany z lat 30 XX wieku
- Dom nr 33, drewniany z lat 20 XX wieku
- Wiatrak „Holender”, murowany z 1922r
- **Kolimagi:**
 - Cmentarz z II wojny światowej
 - Dom nr 24, drewniany z ok. 1913 r.
- **Kowalewo:**
 - Dom nr 5, drewniany z początku XX wieku
 - Domy nr 6, nr 7, nr 15, nr 29, drewniane z lat 20 XX wieku
 - Dom nr 30, drewniany z ok. 1930 r.
- **Kossaki:**
 - Cmentarz z I wojny światowej
- **Kozioł:**
 - Dom nr 42, drewniany z 1927 r.
- **Kumelsk:**
 - Założenie parkowe
 - Kaplica murowana z 1855 r.
 - Dom nr 6, drewniany z 1928 r.
 - Dom nr 8, drewniany z lat 20 XX wieku
- **Lachowo:**
 - Historyczny układ przestrzenny wsi
 - Zespół kościoła parafialnego p. w. NMP, do którego należy: kościół murowany z lat 1874 - 1878, murowana plebania z 1920 r. i murowana dzwonnica z końca XIX wieku
 - Cmentarz rzymskokatolicki
 - Kaplica cmentarna, murowana z 1818 r.
 - Zespół dworsko - parkowy, do którego należą: dwór murowany, kamienna stajnia, murowana chlewnia, kamienna stodoła, murowany spichlerz, park - z końca XIX wieku
 - Ogrodzenie murowane z początku XX wieku
 - Dom nr 28, drewniany z początku XX wieku
 - Dom nr 30, drewniany z końca XIX wieku
- **Łosewo:**
 - Zespół kościoła parafialnego p.w. Najświętszego Serca Jezusowego z 1840 r

- Cmentarz rzymskokatolicki
 - Cmentarz z I wojny światowej
 - **Niksowizna:**
 - Spichlerz w zagrodzie nr 10, drewniany z lat 30 XX wieku
 - Dom nr 16, drewniany z lat 30 XX wieku
 - Dom nr 25, drewniany z lat 30 XX wieku
 - **Wincenta:**
 - Historyczny układ przestrzenny wsi
 - Budynek po szkole, murowany z lat 20 XX wieku
 - Dom nr 24, drewniany z początku XX wieku
 - Dawny Urząd Celny, murowany z lat 20 XX wieku
 - Cmentarz z II wojny światowej
 - **Wścieklice:**
 - Dom nr 17, drewniany z 1875 r.
 - Dom nr 18, drewniany z 1845 r.
 - Kuźnia w zagrodzie nr 8, murowana z lat 20 XX wieku
 - **Zaskrodzie:**
 - Zespół dworsko - parkowy składający się : z murowanej oficyny z 3 ćw. XIXw, stajni - ruiny murowane z końca XIX w i parku
 - Dom nr 33, drewniany z końca XIX wieku.
- W gminie znajdują się również zabytki i stanowiska archeologiczne podlegające ochronie. Do nich należy:
- **Czerwone:**
 - stanowisko 1 - grodzisko z okresu wczesnego średniowiecza
 - stanowisko nr 12 i nr 13 - osady z wczesnego średniowiecza
 - **Koziół:**
 - Stanowisko nr 10 - obozowisko z późnego paleolitu i mezolitu, osada z wczesnego średniowiecza
 - Stanowisko nr 12 - ślady osadnictwa z mezolitu, wczesnej epoki brązu, osada z wczesnego średniowiecza
 - Stanowisko nr 7 - obozowisko z mezolitu, wczesnej epoki brązu, z wczesnego średniowiecza
 - Stanowisko nr 16 - ślady osadnictwa z okresu mezolitu, wczesnego i późnego średniowiecza
 - **Wincenta:**

- Stanowisko nr 2 - ślady osadnictwa z późnego paleolitu, neolitu i późnego średniowiecza
- Stanowisko nr 3 - obozowisko z epoki kamienia, osada z epoki brązu
- **Górszczyzna:**
 - stanowisko nr 2 - osada z wczesnego średniowiecza
 - stanowisko nr 3 - osada z wczesnego i późnego średniowiecza
 - stanowisko nr 9 - ślady osadnictwa z okresu mezolitu, wczesnego i późnego średniowiecza
- Truszki Zalesie:
 - Stanowisko nr 1 - grodzisko z okresu wczesnego średniowiecza
 - Stanowisko nr 6 - osada z okresu średniowiecza
 - Stanowisko nr 4 - osada z epoki brązu i wczesnego średniowiecza
 - Stanowisko nr 8 - grobla z okresu wczesnego średniowiecza
 - Stanowisko nr 9 i nr 10 - osada z okresu wczesnego średniowiecza
- **Kiełcze Kopki:**
 - Stanowisko nr 4 - osada z okresu średniowiecza
- **Zaskrodzie;**
 - Stanowisko nr 1 - osada z okresu wczesnego średniowiecza
- **Borkowo:**
 - stanowisko nr 1 - ślady osad z okresu wpływów rzymskich i średniowiecza
 - stanowisko nr 2 - ślady osadnictwa z okresu średniowiecza
 - stanowisko nr 3 - ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza.

Przez gminę przebiegają szlaki turystyczne:

- samochodowy - drogą krajową nr 63 Kisielnica - Pisz w kierunku Wielkich Jezior Mazurskich,
- samochodowy - drogą wojewódzką Stawiski - Turośl,
- wodny - rzeką Pisą - krajowy szlak łączący jeziora mazurskie z Narwią i Wisłą,
- pieszo - rowerowy po pięknych terenach gminy Kolno.

Gmina położona jest w zasięgu oddziaływania miasta Kolno, w systemie osadniczym województwa ośrodka o znaczeniu lokalnym. W Kolnie skoncentrowane są usługi z zakresu obsługi ludności i obsługi rolnictwa. Funkcję ośrodków wspomagających pełnią wsie Zabiele, Borkowo i Lachowo wyposażone w podstawowe usługi.

Gleby

Na terenie gminy Kolno występuje znaczne zróżnicowanie gleb, dominują jednak gleby średniej i niskiej jakości zaliczane do klas od III do VI, przy czym większość (71,5%) należy do IV i V klasy bonitacyjnej, a tylko 4,6% do klasy III. Na wysoczyźnie dominują gleby bielcowe, brunatne oraz czarne ziemie. W dolinach rzek i zagłębieniach terenu występują mady, gleby murszowe, mułowo - torfowe oraz torfowe.

Zasoby surowcowe

Bezpośrednio na powierzchni występują przede wszystkim piaski i gliny zwałowe pokrywające wysoczyznę, piaski i żwiry budujące część sandrową oraz torfy, namuły i piaski wypełniające dna dolin.

Na terenie gminy Kolno istnieje udokumentowane, jednak nieeksploatowane złożo piasku ze żwirem oraz piasku w rejonie Wincenta - Kumelsk. W okolicach Zabiela istnieje udokumentowane złożo piasku. Na terenie gminy funkcjonuje jedna żwirownia w Kumelsku oraz istnieją 4 nieczynne wyrobiska kruszywa naturalnego (piasek ze żwirem) w miejscowościach Tyszki Łabno i Zabiele.

Warunki klimatyczne

Polska leży w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego, natomiast województwo podlaskie znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza mimo swego położenia we wschodniej części Polski. Częstość napływu mas powietrza z kierunku zachodniego w Polsce wynosi prawie 36%, podczas gdy ze wschodniego 29%. Według podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne Gmina Kolno znajduje się w klimatycznej dzielnicy wschodniej (podlaskiej), charakteryzującej się chłodnym, kontynentalnym klimatem.

Średnia roczna temperatura wynosi ok. 7 °C. Czas trwania zimy wynosi od 105 do 112 dni, a lata od 80 do 90 dni. Liczba dni z przymrozkami wynosi od 87 do 110. Roczne średnie opady wynoszą 580 mm, z tego 60% opadów przypada na okres od kwietnia do września. Znaczna część opadów atmosferycznych spada w postaci śniegu. Pokrywa śnieżna pojawia się zazwyczaj w listopadzie, a znika w marcu. Dość wczesny początek chłodniejszych dni i późne ich zakończenie sprawia, że okres wegetacyjny w gminie oraz w mieście trwa ok. 190 - 200 dni w roku i jest dość krótki w porównaniu z innymi dzielnicami Polski.

Dane klimatyczne:

- średnia temperatura roczna: - 6 - 7 °C

- średnia temperatura okresu V-VII: - 16,5 ÷ 19 °C
- suma opadów atmosferycznych w roku: - 450 ÷ 750 mm
- suma opadów atmosferycznych w okresie V-VII: - 63% opadów rocznych
- długość okresu wegetacyjnego: - 190 dni
- liczba dni z pokrywą śniegu: - 130 dni.

Zasoby wodne

Wody powierzchniowe

Gmina Kolno położona jest w zlewni rzeki Pisy prawobrzeżnego dopływu Narwi. Na obszarze gminy płyną również dopływy Pisy: Skroda, Łabno i Wincenta.

W 2013 roku na terenie powiatu kolneńskiego badaniami w ramach monitoringu wód powierzchniowych objęto:

- Łabnę w punkcie pomiarowo-kontrolnym Pastorczyk - zlokalizowanym na odcinku przyujściowym do Skrody - JCW Łabna;
- Pisę na odcinku ujściowym do Narwi, w punkcie Morgowniki. Określenie jakości wody w tym punkcie (leżącym terenie pow. łomżyńskiego) odnosi się, zgodnie z nowymi przepisami, do całej jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP), w znacznej mierze leżącej na terenie powiatu kolneńskiego - JCWP Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dzierzbi.

Łabna - prawostronny dopływ Skrody, jest jednym z większych jej dopływów. Uchodzi na 17,4 km jej biegu. Długość rzeki wynosi 12,7 km, a powierzchnia zlewni równa jest 60,84 km². Średnia szerokość koryta wynosi 1,3m. Łabna jest rzeką w całości uregulowaną. Jest ona odbiornikiem oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych z Kolna.

PISA jest prawostronnym dopływem Narwi III-rzędu. Długość całkowita rzeki wynosi 142,2 km (łącznie ze szlakiem żeglownym Wielkich Jezior Mazurskich), w tym 50,8 km dolnego odcinka rzeki znajduje się na terenie woj. podlaskiego. Powierzchnia całkowita zlewni wynosi 4499,8 km². Obszar części zlewni pod nazwą Puszcza Piska (PLB280008) jest obszarem chronionym Natura 2000. Fragment tego obszaru jest położony na terenie woj. podlaskiego. W zlewni na terenie województwa znajdują się 2 większe dopływy Turośl (Kanał Turośl) i Skroda. Główne źródła zanieczyszczenia JCWP to powierzchniowe źródła rolnicze i rekreacja. W omawianej JCWP punktowe źródła zanieczyszczeń to oczyszczalnia komunalna w Stawiskach odprowadzająca ścieki do Dzierzbi i oczyszczalnia komunalna w Grabowie - poprzez Muzgę do Skrody.

Tabela 2. Sumaryczna ocena stanu wód powierzchniowych badanych w powiecie kolneńskim

Sumaryczna ocena stanu wód powierzchniowych badanych w powiecie kolneńskim;				
Stan/potencjał ekologiczny		Stan chemiczny	Spełnianie wymogów dla obszarów chronionych - Eutrofizacja komunalna	Stan ogólny JCWP
Wskaźniki biologiczne	Wskaźniki fizykochemiczne			
JCWP ŁABNA - ppk Pastorczyk				
UMIARKOWANY	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY	NIE SPEŁNIA	ZŁY
JCWP Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dzierżbi – ppk Morgowniki				
SŁABY	DOBRY	DOBRY	SPEŁNIA	ZŁY

Źródło: Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu kolneńskiego za rok 2013.

Stan ekologiczny ujściowego odcinka Łabny w 2012 roku (ocena odziedziczona na 2013 rok) po raz pierwszy oceniono jako **umiarkowany** (w poprzednich latach był słaby) w 5 stopniowej skali tj. od stanu bardzo dobrego przez dobry, umiarkowany, słaby do złego. Mimo ciągle niekorzystnej klasyfikacji ogólnej stan czystości Łabny poniżej Kolna poprawia się, co można obserwować po wyraźnym obniżających się średniorocznych i maksymalnych stężeniach wskaźników zanieczyszczeń fizykochemicznych. Stan ekologiczny Pisy oceniono natomiast jako **słaby**, przy czym zadecydowała o tym wyłącznie wartość nowo wprowadzonego wskaźnika ichtiologicznego, badanego przez Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie. Wskaźnik ichtiologiczny obniżył klasyfikację większości rzek w Polsce i często, jak w przypadku Pisy, zupełnie nie korelował z pozostałymi badanymi wskaźnikami ani biologicznymi ani fizykochemicznymi. Wskaźnik ten wymaga weryfikacji.

Badania **stanu chemicznego** przeprowadzone w punkcie Morgowniki na Pisie po raz pierwszy od 2008 roku (a potem kolejno w roku 2009 i w roku 2011), nie wykazały podwyższonej wartości sumy 2 wskaźników z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), co wpłynęło na **dobrą** ocenę jakości chemicznej wody. W dalszym ciągu **złą** jakością, ze względu na ww. 2 wskaźniki z grupy WWA, charakteryzowała się woda w Łabnie. Wskaźniki te, należące do grupy substancji priorytetowych w środowisku wodnym, mają w prawodawstwie europejskim i krajowym bardzo rygorystyczne normy. Ze względu na brak jednoznacznie określonych źródeł, z których przedostają się one do środowiska wodnego, są trudne do wyeliminowania.

Wody podziemne

Zgodnie z Informacją Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu kolneńskiego za rok 2013, średnie zużycie wody na wsi wynosi 24,2 m³.

W ramach krajowej sieci monitoringu wód podziemnych, Wydzielenie Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) i przeprowadzenie wstępnej oceny ich stanu zostało dokonane w 2004 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG). Państwowy Instytut Geologiczny, na zlecenie GIOŚ, prowadzi monitoring jakości wód podziemnych w sieci

piezometrów wyznaczonych we wszystkich JCWPd. W 2009 i w 2011 roku badania prowadzone były w JCWPd zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu wód do 2015 roku. Na terenie województwa podlaskiego, nie wydzielono JCWPd zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu ilościowego wód podziemnych do 2015 roku. W 2010 roku PIG przeprowadził badania stanu chemicznego w ramach monitoringu diagnostycznego w pozostałych JCWPd. Badania powtórnie wykonano w roku 2012. Monitoring diagnostyczny wód podziemnych na terenie powiatu kolneńskiego zrealizowany został w dwóch punktach pomiarowych: punkt nr 1675 leżący w Kolnie w granicach JCWPd nr 33 oraz punkt nr 132 leżący w m. Kozioł również w granicach JCWPd nr 33. chemicznego wody oparto na Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143 poz. 896). Ujęcie w Kolnie zlokalizowane jest na terenie zabudowy miejskiej, zwartej, jest to studnia o głębokości stropu 25 m. Wodę w badanym punkcie pomiarowym zakwalifikowano do klasy III a więc do dobrego stanu chemicznego (klasa od I do III). Większość wskaźników mieściła się w I i II klasie czystości. Do klasy III kwalifikowało się wyłącznie stężenie tlenu rozpuszczonego. Drugie badanie dotyczyło wody z ujęcia zlokalizowanego w miejscowości Kozioł, na terenie zabudowy wiejskiej, o głębokości stropu 10 m. Woda pobrana z tego ujęcia charakteryzowała się dobrym stanem chemicznym. Wszystkie badane wskaźniki mieściły się w I i II klasie czystości, w tym związki organiczne nie przekraczały granicy I klasy czystości.

Wody gruntowe w całym powiecie kolneńskim wykazują dużą zależność od budowy geologicznej i morfologicznej, układ wód w części wysoczyznowej różni się od układu w części dolinowej. W obrębie tarasu nadzalewowego i zalewowego poziom wód gruntowych występuje w mułkach, piaskach drobnoziarnistych ze znaczną domieszką części organicznych oraz torfach. Wody te związane są z wahaniami poziomu wód w rzece Łabno i zalegają nie głębiej niż 1,0 m od powierzchni terenu. Użytkowy poziom wodonośny (czwartorzędowy) występuje pod warstwą glin zwałowych w utworach serii osadów piaszczystych i żwirowych na głębokości około 4,0 m poniżej poziomu terenu. Wody podziemne służą głównie zaspokojeniu potrzeb komunalnych i przemysłu. W ostatnich latach notuje się spadek zużycia wody podziemnej. Spowodowane jest to zmniejszonym zapotrzebowaniem na cele przemysłowe (spadek produkcji) oraz oszczędną gospodarkę wodą.

W gminie Kolno występują 2 grupy obszarów o różnych warunkach występowania wód gruntowych:

- I obszar gdzie wody gruntowe tworzą ciągły swobodny poziom występujących na utworach łatwo przepuszczalnych (piaskach, żwirach i torfach). Poziom ten jest zasilany wodami infiltracyjnymi i spływem podziemnym z sąsiednich obszarów. Wahania wód zależą od stanów wód powierzchniowych zasilanych roztopami i przez wody opadowe.

- II obszar gdzie swobodne rozprzestrzenianie się ciągłego poziomu wód gruntowych ulega zakłóceniom przez występowanie gruntów trudno przepuszczalnych (glin zwałowych).

Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 216 znajduje się pod północno - zachodnią częścią powierzchni gminy.

Powietrze

Powiat kolneński charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu i warunkami klimatycznymi, co ma istotny wpływ na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Region, podobnie jak cała Polska, znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza (około 36%). Sprzyja to napływowi zanieczyszczeń z dalszych odległości, w tym z terenów uprzemysłowionych w Polsce i Europie. Od strony zachodniej powiat kolneński sąsiaduje między innymi z województwem warmińsko - mazurskim nieco bardziej uprzemysłowionym. Napływ mas powietrza z zachodu ma największe znaczenie dla wielkości stężeń zanieczyszczeń powietrza i ładunków wnoszonych z opadami do podłoża w regionie kolneńskim.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza (na podstawie „Oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2013 roku)

W 2013 r. badania przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku wykazują, że wielkość emisji zanieczyszczeń w powiecie kolneńskim wynosi:

- wielkość emisji dwutlenku azotu - 41,9 Mg/rok
- wielkość emisji dwutlenku siarki - 96,3 Mg/rok
- wielkość emisji tlenku węgla - 45,4 Mg/rok
- wielkość emisji dwutlenku węgla - 26976 Mg/rok
- wielkość emisji pyłu ogółem - 39,1 Mg/rok

Monitoring imisji (na podstawie „Oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2013 roku)

Na terenie województwa podlaskiego wydzielono 2 strefy: Aglomerację Białostocką (kod PL2001) stanowiącą obszar Powiatu Miasta Białystok oraz Strefę Podlaską (kod PL2002) w skład której weszły pozostałe powiaty z terenu województwa, w tym Gmina Kolno. W Strefie Podlaskiej prowadzony będzie monitoring tła miejskiego na 2 stacjach pomiarowych w Łomży i w Suwałkach oraz monitoring tła wiejskiego na 1 stacji (reprezentatywna dla województwa). Wszystkie zanieczyszczenia: dwutlenku siarki (SO₂),

tlenków azotu (NO₂, NO_x), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu (O₃), pyłu PM₁₀, zawartości: ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P) w pyłe PM₁₀ oraz dla pyłu PM_{2,5} podlegają ocenie w strefach.

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów:

- określonych w celu ochrony zdrowia,
- określonych w celu ochrony roślin.

Klasy stref i wymagane działania wynikające z oceny:

- Klasa A: poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekracza odpowiednio poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego, poziomu celu długoterminowego
- Klasa B: poziom stężeń jest powyżej wartości dopuszczalnej, lecz nie przekracza tej wartości powiększonej o margines tolerancji (z uwzględnieniem dozwolonej częstości przekroczeń dla przypadków, gdy są one określone),
- Klasa C: poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji (z uwzględnieniem dozwolonej częstości przekroczeń dla przypadków, gdy są one określone), poziom docelowy, poziom celu długoterminowego.

Wyniki badań:

1. Przekroczenia poziomów dopuszczalnych:

w klasyfikacji ze względu na kryterium ochrona zdrowia stwierdzono przekroczenia normy pyłu zawieszonego PM_{2,5} w Strefie Podlaskiej (gdzie obszarem stwierdzonych pomiarów przekroczeń jest miasto Łomża). W klasyfikacji ze względu na ochronę roślin nie wystąpiły na terenie województwa strefy z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych.

2. Przekroczenia poziomów docelowych i celów długoterminowych:

- poziomu docelowego pyłu zawieszonego PM_{2,5} w Strefie Podlaskiej (kryterium - ochrona zdrowia).
- poziomów celów długoterminowych dla ozonu w Strefie Podlaskiej (kryterium - ochrona roślin) oraz (kryterium - ochrona zdrowia).

Hałas

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku określa 4 grupy źródeł hałasu. Są to drogi lub linie kolejowe; starty, lądowania i przeloty statków powietrznych; linie elektroenergetyczne oraz pozostałe obiekty i działalność będące źródłem hałasu. Do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny powiatu kolneńskiego zaliczyć należy komunikację drogową, a szczególnie udział w ruchu samochodów ciężkich oraz w mniejszym stopniu hałas przemysłowy.

Hałas komunikacyjny

W 2013 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, Delegatura w Łomży, w ramach działań monitoringowych, nie prowadziła na terenie powiatu kolneńskiego, pomiarów hałasu komunikacyjnego.

Najbliższym punktem pomiarowym hałasu komunikacyjnego położonym od gminy Kolno jest punkt pomiarowy zlokalizowany w Łomży. W 2013 roku przeprowadzono tam pomiary hałasu drogowego i wyznaczono poziomy długookresowe LDWN i LN. Pomiar poziomów długookresowych (dzienno - wieczorno - nocnych oraz nocnych) zrealizowano przy drodze krajowej nr 61, przy ul. Wojska Polskiego 31.

Tabela 3. Wyniki badań hałasu komunikacyjnego w miejscowości Łomża w 2013 roku

Lp.	Dane identyfikujące punkt i obszar, na którym dokonywano pomiarów			Wyniki pomiarów długookresowych					Przekroczenia dopuszczalnej wartości wskaźnika oceny hałasu			
	Nazwa punktu	Współrzędne	Data pomiaru	L _{DWN} [dB]	L _N [dB]	L _{Aeq,D} [dB] (6 ⁰⁰ -18 ⁰⁰)	L _{Aeq,W} [dB] (18 ⁰⁰ -22 ⁰⁰)	L _{Aeq,N} [dB] (22 ⁰⁰ -6 ⁰⁰)	L _{DWN} [dB]	L _N [dB]	L _{Aeq,D} [dB]	L _{Aeq,N} [dB]
3a	Łomża ul. Wojska Polskiego 31	N 53°10'46,1" E 22°04'00,4"	15-16.06.2013	72,4	65,0	68,8	68,1	63,9	4,4	6,0	3,8	7,9
3b	Łomża ul. Wojska Polskiego 31	N 53°10'46,1" E 22°04'00,4"	18-19.06.2013			68,7	67,7	65,7			3,7	9,7
3c	Łomża ul. Wojska Polskiego 31	N 53°10'46,1" E 22°04'00,4"	20-21.06.2013			68,8	68,5	66,1			3,8	10,1
3d	Łomża ul. Wojska Polskiego 31	N 53°10'46,1" E 22°04'00,4"	23-24.10.2013			68,7	67,9	65,2			3,7	9,2
3e	Łomża ul. Wojska Polskiego 31	N 53°10'46,1" E 22°04'00,4"	24-25.10.2013			70,2	67,6	64,6			5,2	8,6
3f	Łomża ul. Wojska Polskiego 31	N 53°10'46,1" E 22°04'00,4"	16-17.11.2013			68,5	67,8	64,2			3,5	8,2

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. Ocena wyników badań hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2013 roku.

Wyniki badań:

Po przeanalizowaniu wyników badań wskaźnika poziomu długookresowego natężenia dźwięku L_{DWN} (dla pory dzienno - wieczorno - nocnej) i L_N (dla pory nocnej), mające zastosowanie przy prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem wykazano przekroczenie norm L_{DWN} oraz L_N.

Hałas przemysłowy

Na terenie Gminy Kolno nie występują wielkie zakłady przemysłowe oraz obiekty uciążliwe pod względem emisji hałasu do środowiska.

Promieniowanie elektromagnetyczne - PEM

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) w tym promieniowanie niejonizujące zaliczane jest obecnie do podstawowych rodzajów zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Promieniowanie niejonizujące to emisja energii elektromagnetycznej w postaci pól elektromagnetycznych, wywołwana zmianami rozkładów ładunków elektrycznych w układach materialnych, której absorpcja w organizmach żywych może wywoływać efekty biologiczne, nie powodując jednak jonizacji atomów i cząsteczek tych organizmów.

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami PEM, które mają istotny wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje nadawcze radiowe i telewizyjne. Szczegółowe zasady pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzenia dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

Badania prowadzi się dla dwóch rodzajów terenów:

- przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- miejsc dostępnych dla ludności.

Na terenie powiatu kolneńskiego w 2013 roku wytypowano do badań 1 punkt pomiarowy zlokalizowany w centrum miejscowości Grabowo. Wyniki badań PEM przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Wyniki badań PEM w punkcie pomiarowym w miejscowości Grabowo w 2013r.

LP	Miejscowość	Powiat	Lokalizacja punktu	Współrzędne punktu	Symbol NTS	Data rozpoczęcia i zakończenia pomiaru	Godzina rozpoczęcia i zakończenia pomiaru	Częstotliwość próbkowania	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromag. [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Procent wartości dopuszczalnej [%]
37	Grabowo	kolneriski	centrum miejscowości	53°27'34,5" 22°09'11,2"	5.3.20.38. 06.02.2	30.12.13	12:44 -14:44	1s	0,27	0,013	3,9

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2013 roku.

Wyniki badań:

Na podstawie przeprowadzonego pomiaru można stwierdzić, że w 2013 roku w badanym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnej składowej elektrycznej (7 V/m).

Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Kolno obszarami podlegającymi ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013, poz. 627, ze zm.) są:

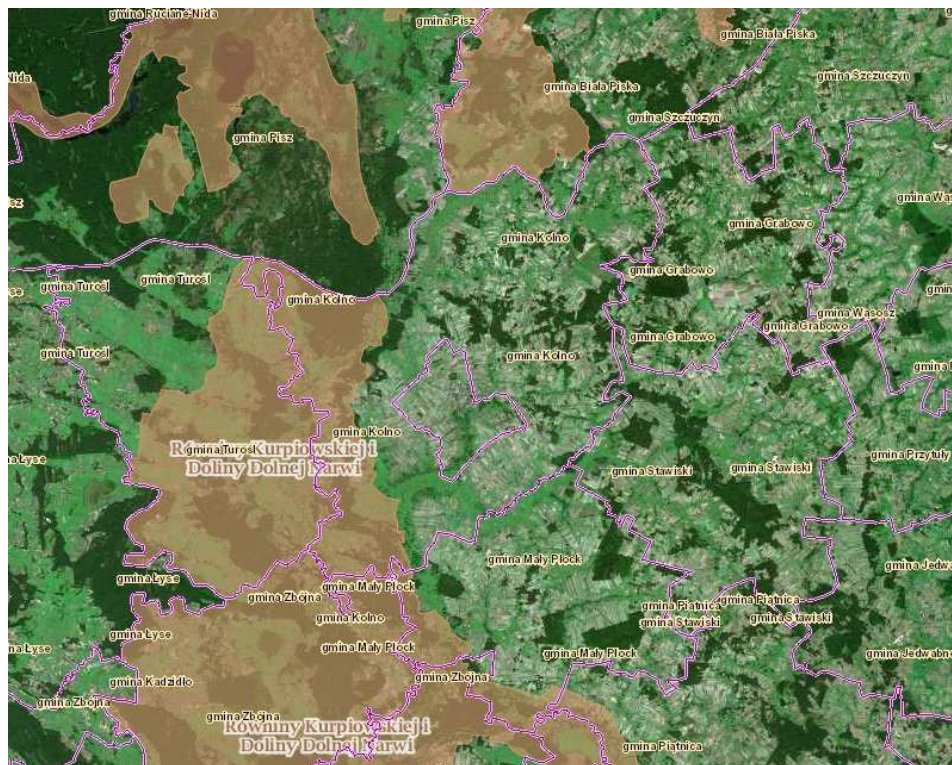
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Natura 2000 "Puszcza Piska" (PLB280008)- utworzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133, ze zm.),
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Dolina Pisy" (PLH 200023), zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2015/69 z 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikacja jako dokument nr C(2014)9072),
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Sasanki w Kolimagach" (PLH 200025), zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2015/69 z 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikacja jako dokument nr C(2014)9072),

- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) " Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie" (PLH 200020), zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2015/69 z 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikacja jako dokument nr C(2014)9072),
- Obszar Chronionego Krajobrazu "Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi" dla którego ustalenia ochronne zostały zawarte w Rozporządzeniu Nr 11/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2005, Nr 54, poz. 724, ze zm.),
- 2 pomniki przyrody,
- 13 użytków ekologicznych.

Na terenie gminy występują 1 drzewo i 1 głaz narzutowy uznane za pomniki przyrody i są to:

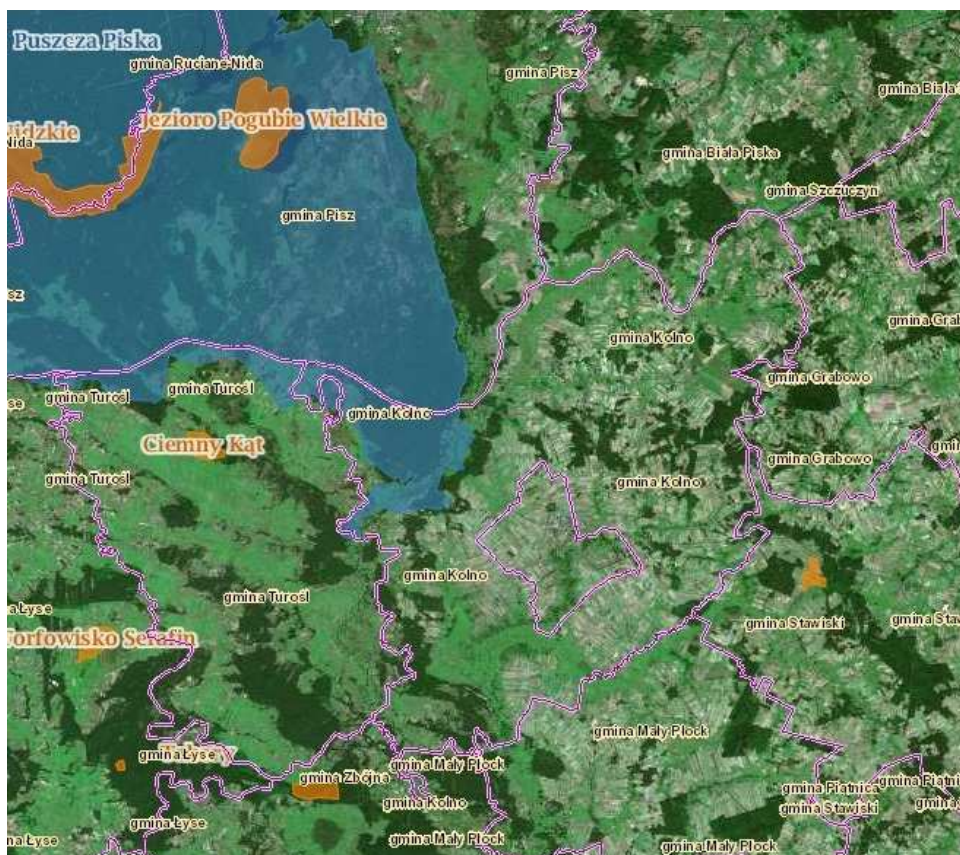
- dwa wiązy o obwodach 380 i 440 cm rosnące we wsi Koziół,
- głaz narzutowy o obwodzie 8,40 m i wysokości 1,60 m zlokalizowany 300 m na wschód od skrzyżowania dróg Wincenta - Lachowo - Bialiki.

W gminie występują też użytki ekologiczne. Są to pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk. Do nich zaliczyć możemy naturalne zbiorniki wodne, torfowiska, liczne gatunki roślin oraz ptaków i drobnych zwierząt, głównie bezkręgowców. Wiele z nich to rzadkie i zanikające składniki naszej flory i fauny. W gminie Kolno 13 z nich zostało objętych ochroną rozporządzeniem wojewody łomżyńskiego w 1996 r. jako użytki ekologiczne i są to bagna w Leśnictwie Łacha.

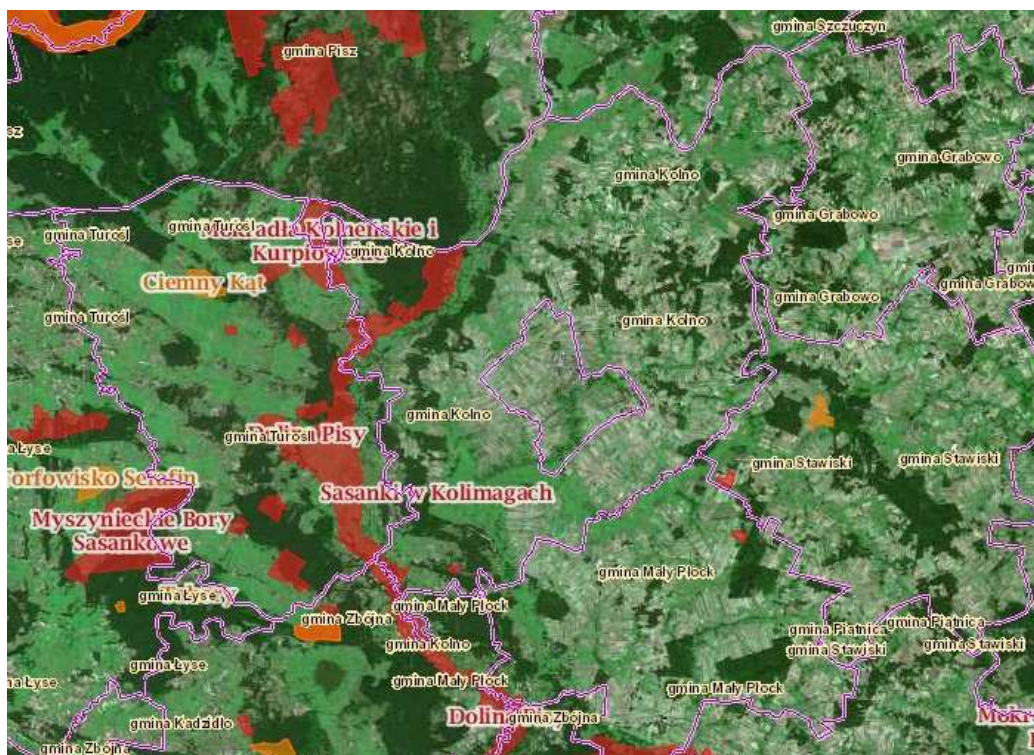
Rysunek 2. Lokalizacja Gminy Kolno względem Obszarów Chronionego Krajobrazu.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

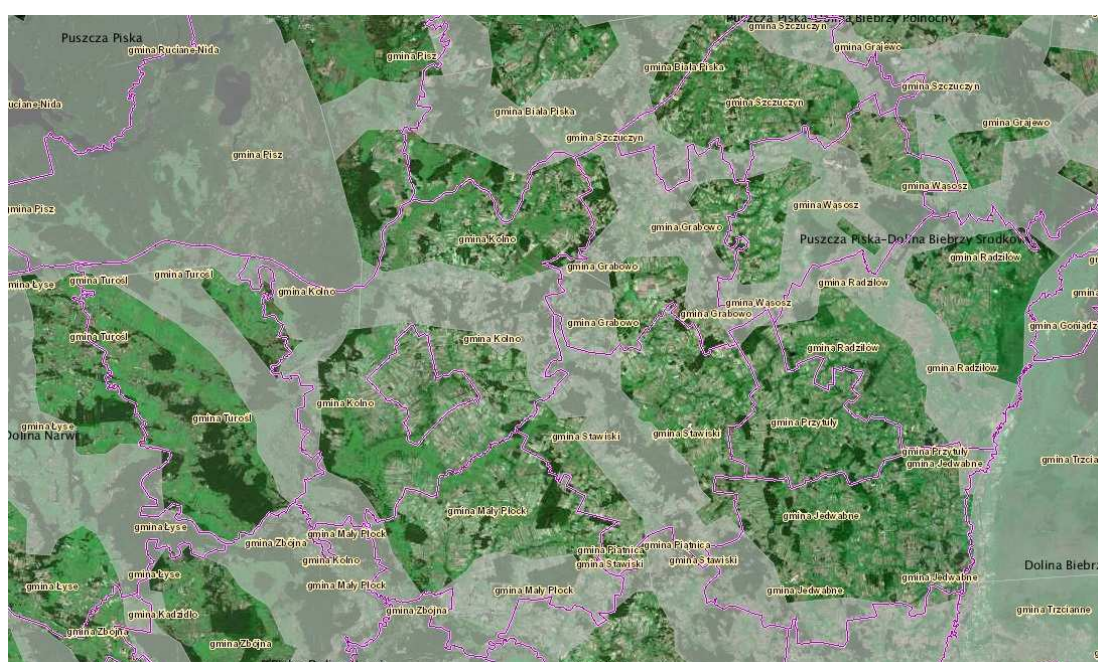
Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Kolno względem Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 (OSO).

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Rysunek 4. Lokalizacja Gminy Kolno względem Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO)

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Rysunek 5. Lokalizacja Gminy Kolno względem korytarzy ekologicznych

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Na terenie Gminy Kolno występują następujące korytarze ekologiczne tj.: GKPn-1 C Puszcza Piska - Dolina Biebrzy Południowej, GKPn-8 B Puszcza Piska - Przełomowa Dolina Narwi, GKPn-8 Puszcza Piska oraz fragmenty korytarza KPN-1 B Puszcza Piska - Dolina Biebrzy Środkowej.

7.2. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Określenie wariantu „0”, czyli brak realizacji celów założonych w projekcie *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020* stanowi punkt odniesienia dla oceny stanu środowiska lub identyfikacji i waloryzacji oddziałujących na nie czynników w wariantcie zakładającym realizację *Planu*.

W niniejszej *Prognozie* w celu oszacowania możliwych do wystąpienia zmian w środowisku w przypadku wariantu „0”, przyjęto, iż odstąpienie od realizacji zamierzeń określonych w projekcie *Planie* zmniejszy szanse na ograniczenie występujących już obecnie negatywnych trendów lub na wzmocnienie pozytywnych tendencji w dziedzinie środowiska i możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Kolno.

Wśród najistotniejszych negatywnych zmian wywołanych brakiem realizacji projektu *Planu* można wymienić:

- wzrost niekorzystnych oddziaływań, takich jak emisja zanieczyszczeń do powietrza, nasilenie hałasu i wibracji wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego, złego stanu nawierzchni dróg, spadek dynamiki i zakresu prac procesów związanych z modernizacją istniejącej infrastruktury drogowej,
- wzrost presji na środowisko oraz pogorszenie jego stanu w wyniku braku wprowadzania nowoczesnych rozwiązań, o zdecydowanie mniejszym negatywnym oddziaływaniu na środowisko niż obecnie, w zakresie infrastruktury technicznej, w tym między innymi: budowa lub modernizacja infrastruktury wodno - ściekowej,
- zwiększenie zagrożeń nadzwyczajnych powierzchni ziemi i środowiska gruntowo-wodnego spowodowane skutkami katastrof drogowych (będących wynikiem braku poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego lub pogarszania się istniejącego stanu, w wyniku wzrostu natężenia ruchu, przy jednoczesnym złym stanie technicznym dróg) oraz skutkami katastrof kolejowych powodowanych przewozem ładunków niebezpiecznych,
- dewastacja terenów zieleni oraz ich zaśmiecanie wynikające ze wzrostu antyekologicznych postaw społeczeństwa.

Parametry jakościowe powietrza kształtowane są w szczególności poprzez działania podejmowane w sferze transportu. Należy jednak przyjąć, iż niezależnie od realizacji dokumentu poddanego niniejszej ocenie, regulacje prawne w zakresie standardów jakości środowiska oraz prowadzony monitoring środowiska przyczyniać się będą do sukcesywnej poprawy jakości powietrza. Nie mniej jednak zakłada się, iż podjęte w ramach *Planu* działania oraz nakłady w sektorze infrastruktury drogowej winny odnieść wymierne pozytywne skutki w postaci zmniejszenia presji antropogenicznej na środowisko

w zakresie zarówno źródeł, jak i ładunku substancji odprowadzanych do powietrza. Brak wdrożenia dokumentu spowolni te procesy.

Uwarunkowania prawne wymuszają konieczność wdrażania prawidłowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno - ściekowej, w tym budowy oczyszczalni ścieków, realizacji systemów kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej. Jednak wskutek rozwoju powiatu istniejące systemy techniczne mogą stać się niewystarczające.

Wobec powyższego bardzo istotne znaczenie ma zabezpieczenie środowiska przyrodniczego poprzez dostosowanie istniejących elementów sieci infrastruktury technicznej. Brak realizacji *Planu* przyczyni się do sytuacji, w której w mniejszym stopniu oraz wolniej przebiegać będą procesy związane z modernizacją istniejącej oraz budową nowej infrastruktury technicznej, co w przypadku przestarzałych technologii lub awaryjności urządzeń w wyniku ich technicznego zużycia może stwarzać zagrożenia dla środowiska.

Rozpatrując negatywne i pozytywne skutki, jakie może wywołać wybór wariantu „0” stwierdza się, iż korzystniejszym rozwiązaniem dla środowiska przyrodniczego jest realizacja założeń analizowanego projektu *Planu*. Niemniej jednak należy zaznaczyć, iż wszystkie prace, w szczególności związane z robotami budowlanymi powinny być prowadzone z poszanowaniem środowiska, przez co na etapie budowy negatywne oddziaływanie będzie miało jedynie charakter chwilowy.

8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Mając na względzie przedstawione powyżej poszczególne komponenty środowiska, Gmina Kolno cechuje się znacznym stopniem naturalności środowiska, posiadając korzystne zasoby wewnętrzne, przejawiające się w walorach środowiskowych. O walorach przyrodniczych świadczą liczne formy ochrony przyrody występujące na tym terenie tj.: obszary Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Jednym z głównych zagrożeń, zwłaszcza powierzchniowych form ochrony przyrody jest wzrost terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz rekreacyjną kosztem obszarów o wysokich walorach przyrodniczo - krajobrazowych.

Kolejną istotną sprawą są zasoby mineralne, które stwarzają korzystne warunki, pozwalające rozwijać się zakładom produkcyjnym wykorzystując różnorodne materiały budowlane. Zagrożenia dla środowiska powodowane wydobywaniem prowadzonym na

podstawie koncesji podlegają stałemu nadzorowi górniczemu. Gmina Kolno posiada stosunkowo niewielkie obszary wykorzystywane do eksploatacji zasobów naturalnych. Tereny wyrobiskowe po zakończonej eksploatacji zasobów należy poddać rekultywacji i zagospodarowaniu na cele rolnicze, gospodarki rybackiej, bądź rekreacyjne.

Krajobraz gminy Kolno w dużej mierze zachował naturalny charakter, co jest mocną stroną analizowanego obszaru. Widoczny wpływ na walory krajobrazowe mają inwestycje liniowe (rozbudowa sieci dróg, linii energetycznych). Istotną kwestią jest także zabudowa mieszkaniowa, której struktura powinna być dostosowana do istniejącej i odpowiednio wkomponowana do warunków krajobrazowych.

Tereny leśne na obszarze gminy Kolno pełnią ważną funkcję gospodarczą, ale również odgrywają dużą rolę w funkcji turystyczno - wypoczynkowej. Ochrona lasów, prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej stanowią czynniki decydujące o zachowaniu najważniejszych funkcji lasów.

Klimat akustyczny Gminy Kolno kształtuje głównie komunikacja drogowa. Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów i zwiększające się natężenie ich ruchu można przyjąć, iż na analizowanym obszarze utrzymuje się tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym.

Położenie Gminy Kolno na obszarze Zielonych Płuc Polski jest korzystne ze względu na wzrost zainteresowania tego najczystszej rejonu w kraju. Wśród mocnych stron, zwraca uwagę fakt braku zakładów przemysłowych szczególnie uciążliwych i degradujących środowisko (niskie ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, niewielka presja emisji zanieczyszczeń do powietrza, brak hałasu przemysłowego). Dzięki temu możliwe jest utrzymanie czystego i mało przekształconego środowiska naturalnego.

Zagrożenia dla obszaru wynikają zaś głównie z prawdopodobieństwa pojawienia się w przyszłości negatywnej presji na środowisko, spowodowanej rozwojem turystyki. Wynika to z faktu niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury turystycznej, co może prowadzić do niekorzystnego oddziaływania na środowisko i być przyczyną obniżenia walorów przyrodniczych.

Obszary objęte potencjalnym znaczącym oddziaływaniem w wyniku realizacji „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020” to miejsca prowadzenia prac inwestycyjnych związanych z realizacją zadań określonych w Planie. Ze względu na fakt, że obecnie nie są znane szczegóły poszczególnych zadań inwestycyjnych to będą one szczegółowo rozpatrywane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Położenie Gminy Kolno na terenach cennych przyrodniczo, objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 r. poz. 627, ze zm.) może wiązać się z potencjalnymi problemami, zagrożeniami, utrudniającymi lub uniemożliwiającymi realizację zapisów zawartych w *Planie*.

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu ważne są ograniczenia wynikające z zapisów ww. ustawy, w zależności od formy ochrony. Inwestycje celu publicznego mogą przebiegać w obrębie: obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych oraz w sąsiedztwie pomników przyrody. W takich sytuacjach realizacja inwestycji musi być uzgadniana z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Ponadto dodatkowe ograniczenia określają również plany ochrony danego obszaru.

Na terenie Gminy Kolno obszarem podlegającym ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są :

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Natura 2000 "Puszcza Piska" (PLB280008)- utworzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133, ze zm.),
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Dolina Pisy" (PLH 200023), zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2015/69 z 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikacja jako dokument nr C(2014)9072),
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Sasanki w Kolimagach" (PLH 200025), zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2015/69 z 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikacja jako dokument nr C(2014)9072),
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) " Mokradała Kolneńskie i Kurpiowskie" (PLH 200020), zatwierdzony Decyzją Wykonawczą

Komisji (UE) 2015/69 z 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikacja jako dokument nr C(2014)9072),

- Obszar Chronionego Krajobrazu "Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi" dla którego ustalenia ochronne zostały zawarte w Rozporządzeniu Nr 11/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2005, Nr 54, poz. 724, ze zm.),
- 2 pomniki przyrody,
- 13 użytków ekologicznych.

W ramach realizacji założeń Planu należy jednoznacznie wykluczyć możliwość negatywnego wpływu na ww. formy ochrony przyrody.

Gmina Kolno posiada na swoim terenie obszary prawnie chronione, co świadczy o wysokim stopniu naturalności analizowanego obszaru. Potencjalne zagrożenia środowiska mogące wpływać na obszary objęte ochroną wynikają przede wszystkim ze zwiększonego ruchu turystycznego, zwłaszcza w sezonie letnim oraz ciągle niewystarczającego stanu infrastruktury turystycznej: wyznaczonych szlaków turystycznych (kładek, ścieżek), miejsc parkingowych, miejsc odpoczynku, koszy na odpady, tablic informujących o zasadach zachowania na danym obszarze. W przypadku obszarów Natura 2000, zagrożenia wynikają głównie z braku opracowanych planów zadań ochronnych lub planów ochrony stanowiących skuteczne narzędzie do zarządzania tymi obszarami. Takie plany określają m.in. istniejące i potencjalne zagrożenia utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz wskazują działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Skuteczna ochrona wielu gatunków zwierząt wymaga nie tylko ochrony gatunkowej czy obszarowej. Konieczne jest też zachowanie, łączności ekologicznej pomiędzy płacami siedlisk dostępnych dla tych zwierząt. Jest to istotne w przypadkach gatunków o znacznych wymaganiach przestrzennych, jak np. duże drapieżniki. Zbyt małe i dodatkowo izolowane populacje zagrożone są wyginięciem ze względu na ich niewielką zmienność genetyczną i silny wpływ czynników losowych. Poszczególne gatunki zwierząt przemieszczają się najczęściej wielokrotnie wzdłuż tych samych obszarów - które dobrze znają i które zapewniają im bezpieczeństwo. Stąd istotna rola korytarzy ekologicznych umożliwiających zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, a co za tym idzie, zwiększenie prawdopodobieństwa kolonizacji izolowanych płatów. Korytarze powodują zwiększenie

przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej a także kształtują obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk, wskutek zachowań terytorialnych.

Dla obszaru Polski została opracowana sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje zarówno korytarze główne (o znaczeniu międzynarodowym) oraz korytarze uzupełniające (o znaczeniu krajowym). Przez teren gminy Kolno przebiegają następujące korytarze ekologiczne:

- GKPN-1 C Puszcza Piska - Dolina Biebrzy Południowej,
- GKPN-8 B Puszcza Piska - Przełomowa Dolina Narwi,
- GKPN-8 Puszcza Piska
- oraz fragmenty korytarza KPN-1 B Puszcza Piska - Dolina Biebrzy Środkowej.

W ostatnim czasie wzrosła świadomość znaczenia korytarzy ekologicznych w systemie terytorialnej ochrony przyrody w Polsce. Korytarze ekologiczne spełniają swoją funkcję jedynie wówczas, gdy są drożne na całej swojej długości. Oznacza to, że na obszarze korytarza ekologicznego musi być zachowany, korzystny z punktu widzenia możliwości przemieszczania określonych gatunków, układ siedlisk, a istniejące bariery migracyjne nie powinny znacząco wpływać na możliwości ich migracji. W praktyce szereg czynników, zarówno o charakterze naturalnym, jak i przede wszystkim antropogenicznym, powoduje zakłócenie, a nawet przerwanie ich ciągłości i wynikającą z niej fragmentację i izolację siedlisk. W konsekwencji utrudnia to lub uniemożliwia migrację i wymianę osobników pomiędzy populacjami. Czynniki powodujące przerwanie łączności ekologicznej określane są mianem barier ekologicznych.

Do barier można zaliczyć:

- infrastrukturę komunikacyjną - przede wszystkim drogi o dużym natężeniu ruchu, ogrodzone drogi ekspresowe i autostrady oraz linie szybkich kolei,
- tereny zabudowane - przede wszystkim rozwój zabudowy wzdłuż dróg, terenów przemysłowych oraz składowisk i innych rozległych obszarów zurbanizowanych;
- infrastrukturę związaną z energetyką, w tym farmy wiatrowe (zagrożenie dla ptaków podczas ich migracji) oraz elektrownie wodnych (bariery dla ssaków związanych ze środowiskiem wodnym i innych zwierząt wodnych).

Przy ustalaniu celów *Planu* wykorzystano m.in. analizę stanu społeczno-gospodarczego oraz stanu środowiska na terenie Gminy Kolno, a także wyniki badań i analizy SWOT Planu.

Z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, wśród najistotniejszych problemów ochrony środowiska należy wymienić:

- zły stan techniczny dróg (w tym przewożących ładunki niebezpieczne) - systematyczny wzrost hałasu pochodzenia komunikacyjnego,

- zanieczyszczenie środowiska odpadami poprzez dzikie wysypiska, co powoduje dysharmonię w krajobrazie, jak również poważne zagrożenie dla stabilności środowiska glebowego, wodnego i atmosferycznego,
- intensywną eksploatację zasobów przyrodniczych (wód, gleb, powietrza, krajobrazu), przebiegająca w sposób niekontrolowany, przez co wpływa na stopniową degradację i dewastację zasobów,
- niewystarczający stopień zwodociągownienia i skanalizowania co wpływa niekorzystnie na stan zdrowia mieszkańców, jak również oddziałuje na środowisko (np. nieuszczelnione szamba przydomowe zanieczyszczają wody podziemne),
- emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodząca z indywidualnych źródeł ciepła opalanych odpadami komunalnymi - podnosi zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego,
- nasilająca się presja turystyki na środowisko,
- silna konkurencja w procesie ubiegania się o fundusze unijne oraz inne środki zewnętrzne - prowadzi ona do zniechęcenia, a tym samym do zahamowania rozwoju lokalnego w zakresie infrastruktury drogowej i turystyczno-wypoczynkowej,
- pogłębienie nieskuteczności w egzekwowaniu przepisów prawa miejscowego, w szczególności w zakresie ładu przestrzennego i estetyki - wpływa na brak systematyczności i samowolę w wykonywanych działaniach.

Położenie Gminy Kolno na obszarach cennych przyrodniczo, w tym Natura 2000 może również wiązać się z potencjalnymi problemami i zagrożeniami dla tych terenów, jednak realizacja zapisów zawartych w Programie, którego nadrzędną zasadą jest zasada zrównoważonego rozwoju, powinno przyczynić się do poprawy poszczególnych komponentów środowiska, a więc pośrednio lub bezpośrednio będzie miała pozytywny wpływ na cenne przyrodniczo obszary.

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia obszarów chronionych (na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) występujących na terenie gminy, identyfikacja wpływu zagrożeń została przedstawiona w postaci poniższej tabeli.

Tabela 5. Problemy ochrony środowiska w związku z występowaniem obszarów podlegających ochronie

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenia
Obszary Chronionego Krajobrazu	Obszar Chronionego Krajobrazu "Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi"	Na niniejszym obszarze mogą wystąpić następujące zagrożenia: - zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, - likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, - wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu, - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, - likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych, - nadmierna antropopresja, - nadmierne przenawożenie.
OSO Natura 2000	Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Natura 2000 "Puszcza Piska" (PLB280008)	Na niniejszym obszarze mogą wystąpić następujące zagrożenia: - zaorywanie użytków zielonych, - zalesianie polan i użytków zielonych, - prace leśne w pobliżu czynnych gniazd (w przypadku gniazd niezidentyfikowanych); - porażenia i kolizje z napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi, - rozpraszanie zabudowy, - wzrost penetracji rejonów gniazdowania w wyniku nasilenia ruchu turystycznego, - zatapianie polan i użytków zielonych przez bobry i/lub w ramach projektów małej retencji, - zarastanie polan i użytków zielonych w wyniku naturalnej sukcesji, - żeglarstwo, - zanieczyszczenie wód powierzchniowych.
Projektowane SOO Natura 2000	Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Dolina Pisy" (PLH 200023)	Do najważniejszych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego ostoi należy zaliczyć: - regulacje koryta rzeki Pisy, zasypywanie starorzeczy, zachwianie stosunków hydrologicznych na obszarach szczególnie cennych przyrodniczo na skutek złego funkcjonowania budowli hydrotechnicznych, - budowę jazów i zastawek ograniczających lub wręcz uniemożliwiających swobodną wędrówkę ryb, - zamulanie i zarastanie starorzeczy roślinnością wodną i szuwarową zakończone ładowieniem tych siedlisk, - zaprzestanie rolniczego użytkowania, zwłaszcza koszenia, wypasania i umiarkowanego nawożenia łąk, - intensyfikację rolnictwa (silne nawożenie oraz intensywny wypas), - sukcesję naturalną wyrażającą się rozwojem zarośli wierzbowych i zadrzewień osikowo-brzozowych na obszarach zajętych przez łąki trzęślicowe, - przekształcanie gruntów rolnych na tereny pod zabudowę lotniskową, - wkraczanie z zabudową w bezpośrednie sąsiedztwo koryta rzeki, - spływ zanieczyszczeń z terenów zabudowanych i z gruntów rolnych do Pisy i jej dopływów, - odlesienie doliny, zwłaszcza gospodarka zrębowa prowadzona w bezpośrednim sąsiedztwie koryta rzeki, eliminująca pozostałości lasów i zarośli łęgowych, spełniających funkcje ochronne (przeciwpowodziowe) w dolinie, - intensyfikację żeglugi śródlądowej, w tym jednostek motorowych (Pisa na całej długości stanowi szlak Żeglowny łączący Wielkie Jeziora Mazurskie z Narwią).

Forma ochrony przyrody	Nazwa formy ochrony	Potencjalne zagrożenia
	Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Sasanki w Kolimagach" (PLH 200025)	Na niniejszym obszarze mogą wystąpić następujące zagrożenia: – ekspansja gatunków liściastych (głównie topoli osiki i brzozy brodawkowatej) oraz trzcinnika piaskowego, – składowanie na siedlisku śmieci pochodzących z gospodarstw rolnych, – rozjeżdżanie pagórka przez maszyny rolnicze, – wykopywanie okazów gatunku ze stanowisk naturalnych do ogródków przydomowych, – wydobywanie piasku w miejscu występowania gatunku, – możliwość nawożenia obrzeży pagórka w trakcie rolniczego użytkowania łąk sąsiadujących z siedliskiem gatunku.
	Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie" (PLH 200020)	Do najważniejszych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego w granicach obszaru zaliczyć można: – odwodnienia wskutek melioracji przeprowadzonych w otoczeniu obiektów a także zachwianie stosunków hydrologicznych na torfowiskach wskutek źle funkcjonujących budowli hydrotechnicznych i przyspieszonego odpływu wód. – bezsprzecznie najbardziej istotny czynnik zagrażający torfowiskom, będący jednocześnie przyczyną przesychania siedlisk i zachodzących tam procesów sukcesyjnych (wkraczania gatunków drzewiastych), to osuszenie terenu. Szczególnie silne melioracje miały miejsce w latach 1957-1962 w sąsiedztwie Jeziora Łacha oraz w dolnym biegu rzeki Rybnicy (tu połączone dodatkowo z regulacją koryta). Spowolnienie odpływu wód rozbudowaną siecią rowów melioracyjnych wokół obiektów mokradłowych jest warunkiem sine qua non ochrony tych obszarów. – zaprzestanie koszenia łąk i mechowisk, czego efektem jest sukcesja naturalna, przede wszystkim rozwój zarośli wierzbowych oraz wkraczanie sosny i brzozy na torfowiska o charakterze otwartym, – intensyfikacja rolnictwa (głównie nawożenie oraz intensywny wypas), – spływ zanieczyszczeń z terenów zabudowanych i z gruntów rolnych do rzek, jezior i zagłębień mokradłowych, – gospodarka zrębowa w sąsiedztwie mokradel - mimo korzystnego wpływu na zmniejszenie ewapotranspiracji, obniża znacząco poziom buforowości i funkcje ochronne lasów, – pozyskiwanie roślin w celach komercyjnych (np. Menyanthes trifoliata).
Użytki ekologiczne	13 użytków ekologicznych	Zagrożenia użytków ekologicznych wynikają przede wszystkim z zanieczyszczenia środowiska związanego ze zwiększoną antropopresją: nasilająca się presja turystyki i zanieczyszczenia środowiska związane z jej rozwojem, nieskanalizowany ruch turystyczny, zanieczyszczenia wód, wnikanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, zaśmiecanie, wydeptywanie, niszczenie runa.
Pomniki przyrody	2 pomniki przyrody	W przypadku pomników drzew, drzewostanów, może wystąpić zagrożenie istnienia z powodu czynników pogodowych, zagrożeń powodowanych przez wystąpienie szkodników owadzych. Brak systematycznego monitoringu stanu pomników przyrody i objęcia właściwymi formami pielęgnacji, ze względu na brak środków finansowych.

Źródło: Opracowanie własne EKOTON sp. z o. o.

Cele i zadania zaplanowane do realizacji w projektowanym dokumencie nie stoją w sprzeczności z zakazami określonymi w:

- Planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 SOO Sasanki w Kolimogach ustanowiony Zarządzeniem z 31.10.2014 r. (Dz. U. Woj. Podl. z 2014 r. poz. 3560),
- Rozporządzeniu Wojewody Podlaskiego Nr 11/05 z dnia 25.02.2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi",
- Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. nr 49, poz. 549).

Z punktu widzenia realizacji Planu najistotniejszym problem ochrony środowiska jest świadomość ekologiczna mieszkańców oraz niewystarczająco rozwinięty mechanizm dofinansowania działań określonych w *Planie*. Dlatego niezbędne jest przeprowadzanie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących potencjalnie lub znacząco oddziaływać na środowisko w celu wyeliminowania ich negatywnego oddziaływania oraz zaprojektowania jak najlepszych środków minimalizujących negatywne oddziaływania oraz umożliwienie większego finansowania zadań określonych w *Planie* co umożliwi zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Kolno z poszanowaniem zasad ochrony środowiska.

10. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBÓW, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Podstawą do opracowania przedmiotowego projektu *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020* są następujące dokumenty:

MIĘDZYNARODOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.) tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna,

- Pakiet klimatyczno - energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku),
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- Program Natura 2000.

KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

- Strategia Rozwoju Kraju Do 2020 Roku,
- Raport Polska 2030,
- Europa 2020. Strategia Na Rzecz Inteligentnego I Zrównoważonego Rozwoju Sprzyjającego Włączeniu Społecznemu,
- „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju”,
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne I Środowisko Perspektywa Do 2020 R.,
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo (ŚSRK),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Do Roku 2030,
- Strategiczny Plan Adaptacji Dla Sektorów I Obszarów Wrażliwych Na Zmiany Klimatu Do Roku 2020 Z Perspektywą Do Roku 2030,
- Polityka Ekologiczna Państwa W Latach 2009 - 2012 Z Perspektywą Do Roku 2016,
- II Polityka Ekologiczna Państwa (Dokument Z Perspektywą Do 2025 Roku),
- Program Infrastruktura I Środowisko 2014-2020,
- Program Wiedza I Edukacja Rozwój,
- Program Polska Cyfrowa,
- Program Polska Wschodnia,
- Program Pomoc Techniczna,
- Program Oczyszczania Kraju Z Azbestu Na Lata 2009-2032.

REGIONALNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego Na Lata 2011 - 2014,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego Na Lata 2012 - 2017,
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego Do 2020 Roku,
- Regionalny Program Operacyjny Dla Województwa Podlaskiego Na Lata 2014-2020,

- Dokument Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego Na Lata 2014-2020,
- Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej.

Powiatowe i gminne

- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kolneńskiego Na Lata 2008-2013,
- Plan Ochrony Przed Szkodliwością Azbestu I Program Usuwania WYROBÓW Zawierających Azbest Z Terenu Gminy Kolno Na Lata 2006-2032,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno Na Lata 2007-2013,
- Program Ochrony Środowiska Gminy Kolno Do 2012 Roku,
- Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Gminy Kolno.

Zgodnie z założoną w *Planie* misją: „Gmina Kolno buduje swoją perspektywę rozwojową w oparciu o przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców, wykorzystując potencjał społeczno - gospodarczy, kulturalny, sportowy i historyczny oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe regionu”.

Zgodnie z projektowanym dokumentem wizja Gminy Kolno jest następująca:

„Gmina Kolno jest obszarem rozwojowym podejmującym działania na rzecz wykorzystania potencjału przedsiębiorczego, społeczno - gospodarczego, kulturalnego, sportowego, historycznego oraz ekologicznego i turystycznego”.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 jako cele strategiczne wyznaczył:

- Zwiększenie aktywności mieszkańców gminy Kolno,
- Rozwój przedsiębiorczości w obszarze gminy Kolno,
- Doskonalenie procesu kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym w gminie Kolno,
- Poprawa i rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej,
- Rozwój branży odnawialnych źródeł energii oraz oczyszczanie obszaru gminy z zanieczyszczeń,
- Poprawa komunalnych warunków życia mieszkańców gminy Kolno,
- Rozwój działalności i infrastruktury kulturalnej w gminie Kolno,
- Rozwój działalności sportowej i infrastruktury rekreacyjnej w gminie Kolno,
- Rozwój infrastruktury turystycznej w gminie Kolno.

Główne cele *Planu* wyznaczają zadania zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jako wiążące przyjmuje się cele Polityki ekologicznej państwa. Uwzględnia się także fakt, iż powyższe dokumenty krajowe w dużej mierze adoptowały już cele i założenia europejskiej i światowej polityki ekologicznej, a zatem są w najwyższym

stopniu zbieżne z odpowiadającymi im politykami ustanowionymi na poziomie międzynarodowym i krajowym.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 wpisuje się w cele ww. dokumentów strategicznych w zakresie społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Problematyka ochrony środowiska określona w tych dokumentach, dotycząca zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, ochrony zdrowia ludzkiego, racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, promowania współpracy w celu ochrony środowiska, osiągnięcia konkretnych wskaźników w zakresie klimatu i energii w pełni wpisuje się w misję, wizję i cele *Planu*.

Cele ogólne strategicznych dokumentów rozwoju kraju dotyczą następujących kwestii: stworzenia konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki, budowanie spójności społecznej i terytorialnej, podnoszenie sprawności i efektywności funkcjonowania państwa. Większość celów zapisanych w dokumentach sektorowych lub dokumentach niższego szczebla uszczegóławia wyróżnione wcześniej wyzwania strategiczne. Projekt *Planu* odwołuje się do wymienionych wyzwań strategicznych, w szczególności do podnoszenia poziomu konkurencyjności gospodarki i budowania spójności społecznej, i terytorialnej. Jednocześnie cele ochrony środowiska zawarte w krajowych dokumentach strategicznych stanowią element budowania konkurencyjności gospodarki i osiągania spójności społecznej i terytorialnej. Analogiczne spojrzenie odzwierciedla przedmiotowy *Plan*, gdzie aspekty ochrony środowiska w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii, ochrony środowiska i zdrowia ludzi uwzględniono we wszystkich celach strategicznych. Cele i kierunki działań określone w projekcie *Planu* dotyczą najważniejszych aspektów w ochronie środowiska, podejmowanych przez dokumenty strategiczne wyższego rzędu, takich jak: racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami naturalnymi, poprawy efektywności energetycznej, stosowanie odnawialnych źródeł energii, poprawa efektywności i optymalizacja systemów transportowych, wykorzystanie nowoczesnych technologii w ochronie środowiska, ochrony terenów cennych przyrodniczo, zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa. Przedmiotowy *Plan* uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Świadczą o tym ustalenia *Planu* w zakresie celów, których realizacja ma doprowadzić do poprawy stanu przyrody, efektywniejszego wykorzystania zasobów i walorów środowiska w rozwoju społeczno - gospodarczym. Dążenia te mają jednocześnie służyć zachowaniu dóbr przyrody przyszłym pokoleniom, a także sprzyjać rozwojowi gospodarczemu i poprawie atrakcyjności Gminy Kolno. Realizacja celów z zakresu rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami Unii Europejskiej i wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

11. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 został przygotowany w celu zwiększenia konkurencyjności Gminy Kolno, jako ośrodka rozwoju opartego na inwencji mieszkańców oraz innowacyjnej gospodarce, wykorzystującej walory położenia a także integrujący procesy społeczno-gospodarcze. Realizacja przedmiotowego *Planu* powinna przyczynić się do poprawy istniejącego stanu środowiska. Niemniej jednak niektóre z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć mogą lokalnie oddziaływać na środowisko. Podstawowym celem sporządzania niniejszej *Prognozy* jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń *Planu* na środowisko i mieszkańców. Ze względu na znaczny stopień ogólności sformułowań w zakresie priorytetów zawartych w dokumencie, możliwe jest dokonanie ogólnej ich oceny. W związku z tym szczegółowa analiza wpływu poszczególnych inwestycji zostanie przeprowadzona w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko. W ramach procedury OOŚ przeanalizowane zostaną rozwiązania alternatywne dla poszczególnych inwestycji, a także ewentualne działania minimalizujące, czy kompensujące negatywny wpływ na środowisko.

Poniżej w tabeli nr 6 dokonano oceny skutków realizacji *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020*. Określając poszczególne oddziaływania odniesiono się do realizacji celów głównych i szczegółowych oraz zadań. Wyniki analizy oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska oraz obszary Natura 2000 przedstawiono w postaci macierzy interakcji. Przy ocenie poszczególnych działań wzięto również pod uwagę wzajemne zależności poszczególnych elementów środowiska oraz ich oddziaływanie między sobą. Szczególny nacisk położono na oddziaływanie przyjętych działań na obszary cenne przyrodniczo w tym Natura 2000. Za pomocą macierzy przeanalizowano oddziaływania: pozytywne, negatywne, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane.

Tabela 6. Wyniki analizy przewidywanych oddziaływań na obszar Natura 2000 i środowisko projektowanego dokumentu

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
I. ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW GMINY KOLNO	1. Efektywna współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy; 2. Efektywna współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej; 3. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych; 4. Zakładanie spółdzielni pracy.	Nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizowania staży, praktyk zawodowych dla osób bezrobotnych z terenu gminy Kolno w celu zdobycia kwalifikacji zawodowych przydatnych z punktu widzenia zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizowania staży i praktyk zawodowych w zakresie przedsiębiorczości innowacyjnej w porozumieniu z pracodawcami prowadzącymi działalność w obszarze gminy Kolno	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizowania szkoleń, kursów oraz warsztatów rozwijających kwalifikacje zawodowe i umiejętności społeczne osób bezrobotnych z terenu gminy Kolno, zgodnie z wymaganiami lokalnego rynku pracy (w tym m.in. finansowanie kosztów dojazdu, zakwaterowania)	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		Nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach stworzenia wspólnego programu szkoleń dla osób bezrobotnych z gminy, m.in. wspólne pozyskiwanie środków, wspólne opracowanie celów działania	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Monitorowanie przebiegu oraz efektywności organizowanych staży i praktyk	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie przekazywania informacji o aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizacji spotkań z bezrobotnymi z obszaru gminy Kolno, w celu przedstawienia aktualnych ofert pracy	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach organizacji spotkań z pracodawcami z obszaru gminy Kolno, w celu określenia potrzeb szkoleniowych i prowadzenia dialogu na rzecz rynku pracy, m.in. w ramach współpracy zachęcenie przedsiębiorców do	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		współdziałania z PUP														
		Nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie świadczenia usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej w zależności od zapotrzebowania wśród osób bezrobotnych z terenu gminy Kolno	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Nawiązanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie przekazywania informacji o dostępnych funduszach pomocowych w ramach zwalczania bezrobocia i promocji zatrudnienia	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Nawiązanie porozumienia z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie organizacji Kursów Kwalifikacji Zawodowej, m.in. prowadzenie działań promujących organizowane nabory na stanowiska	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Wsparcie w tworzeniu oraz rozwoju spółdzielni pracy działających w obszarze gminy Kolno, np. wsparcie proceduralne w tworzeniu spółdzielni pracy	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
II. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W OBSZARZE GMINY KOLNO	1. Zapewnienie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej; 2. Współdziałanie przedsiębiorców i inwestorów z samorządem na płaszczyźnie rozwoju gospodarczego; 3. Poprawa dostępności przedsiębiorców do usług doradczo-szkoleniowych; 4. Rozwój przedsiębiorczości indywidualnej; 5. Organizacja Gminnego Forum Przedsiębiorczości; 6. Propagowanie przedsiębiorczości w gminie Kolno.	Modernizacja i rozbudowa dróg, zgodnie z potrzebami inwestorów i przedsiębiorców	-, B, K	-, B, K	+, B, D	-, B, K	-, B, K	0, P, D	+, P, D	-, B, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	-, P, D	0, P, D	+, B, D
		Organizacja szkoleń, m.in. szkolenia dotyczące zakładania działalności, pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych oraz innych źródeł zewnętrznych finansujących inwestycje, rozwoju działalności, obsługi księgowej inwestycji	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Wprowadzenie usprawnień w zakresie prowadzenia prac planistycznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem terenów przeznaczonych pod inwestycje oraz infrastrukturę turystyczną	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Wprowadzenie ułatwień procedur mających zastosowanie dla działalności indywidualnej, m.in. eliminacja procedur udzielania zezwoleń, licencji; wprowadzenie wymogów mniej restrykcyjnych	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Zwiększenie opłacalności i konkurencyjności produkcji rolniczej, m.in. tworzenie grup producenckich i zwiększenie dostępu do	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		nowych technologii, restrukturyzacja rolnictwa, otworzenie lokalnego rynku zbytu na produkty lokalne														
		Opracowanie i stała aktualizacja ofert inwestycyjnych	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Określenie zasad i zakresu współpracy między samorządem terytorialnym gminy Kolno a środowiskiem gospodarczym inwestorów	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Stworzenie Gminnego Centrum Kompleksowej Obsługi przedsiębiorców i inwestorów	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Utworzenie punktu doradztwa indywidualnego dla osób rozpoczynających działalność indywidualną i mikro przedsiębiorców	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Organizacja cyklicznego Gminnego Forum Przedsiębiorczości (które skupiałoby lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli stowarzyszeń i organizatorów działających na tym terenie oraz instytucji, które służą pomocą (m.in. z zakresu pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz)).	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		Opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej przedsiębiorczości obszaru gminy Kolno, w tym np. promocja przedsiębiorczości w lokalnych mediach, m.in. ogłoszenia o inicjatywach gospodarczych i inwestycjach gminy, szkoleniach, naborach wniosków o dofinansowanie	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Upowszechnienie e-usług: stworzenie wirtualnego informatora dla przedsiębiorców zintegrowanego ze stroną gminy Kolno	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
III. DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE PODSTAWOWYM I GIMNAZJALNYM W GMINIE KOLNO	1. Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych; 2. Dopuszczenie placówek kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym; 3. Podniesienie jakości pracy szkół podstawowych i gimnazjalnych; 4. Poprawa warunków lokalowych szkół podstawowych i gimnazjalnych; 5. Rozbudowa i	Podejmowanie działań mających na celu rozwój kompetencji kluczowych, m.in. organizacja: letnich tematycznych obozów naukowych; ponadregionalnych prezentacji naukowych; pikników młodych naukowców; konkursów na uczniowski projekt popularyzujący naukę, szkolnych projektów badawczych	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Wsparcie szkół gminnych w pozyskiwaniu projektów rozwojowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	modernizacja otoczenia placówek oświatowych pod względem infrastruktury komunikacyjnej.	Wsparcie szkół gminnych w zakresie udzielania pomocy administracyjnej i proceduralnej osobom zarządzającym placówkami oświatowymi na terenie gminy Kolno	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Podejmowanie inwestycji mających na celu doposażenie placówek oświatowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne i multimedialne optymalizujące procesy kształcenia	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Organizowanie systemów stypendialnych dla uczniów z najlepszymi wynikami w nauce	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Podejmowanie działań mających na celu doposażenie gminy w autobusy dowożące uczniów do szkół, m.in. zakup nowych gimbusów spełniających wytyczne dla autobusów do transportu dzieci i młodzieży	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	+,B,D	0,P,D	0,P,D	+,B,D	+,B,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D
		Rozwój infrastruktury związanej z dowozem uczniów do szkół, m.in. budowa wiat przystankowych dla uczniów oczekujących na autobus szkolny zgodnie z istniejącymi wymogami oznakowania tych przystanków i przystanków dla uczniów	0,P, D	0,P, D	+, B, D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	+,B,D	0,P,D	0,P,D	0,P,D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		wysiadających z autobusu														
		Budowa i rozbudowa oraz remonty istniejących obiektów oświatowych m.in. przeprowadzenie termomodernizacji szkół mającej na celu spełnienie założeń polskiego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Rozbudowa budynku szkoły podstawowej w Lachowie o przedszkole	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Budowa obiektów o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, m.in. budowanie przedszkoli, punktów przedszkolnych, żłobków, świetlic dla dzieci w różnym wieku	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Podejmowanie inwestycji mających na celu wyposażenie terenów szkół w obiekty małej architektury, o charakterze: ogrodowym, rekreacyjnym oraz użytkowym, na terenie gminy Kolno, m.in. ławeczki, trakty spacerowe, miasteczka ruchu drogowego spełniających funkcję edukacyjną, ogrodzenia	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		podejmowanie inwestycji mających na celu wyposażenie terenów szkół w infrastrukturę komunikacyjną, m.in. parkingi														
IV. POPRAWA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ	1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej; 2. Program remontów i modernizacji dróg; 3. Współpraca samorządu gminy Kolno z innymi jednostkami samorządów terytorialnych	Prowadzenie budowy, przebudowy i rozbudowy sieci dróg gminnych oraz ciągów pieszych w gminie Kolno w szczególności w miejscowościach: Borkowo, Zabiele, Zabiele Zakaleń, Koziół, Rydzewo Świątki, Łosewo, Zaskrodzie, Czerwone, Stary Gromadzyn, Janowo, Rupin, Bialiki, Wykowo, Kiełcze Kopki, Lachowo oraz budowa dróg Kossaki-Lachowo i Kiełcze-Kopki - Filipki Małe	-, B, K	-, B, K	+, B, D	-, B, K	-, B, K	0, P, D	+, P, D	-, B, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	-, P, D	0, P, D	+, B, D
		Budowa infrastruktury dla pieszych oraz modernizacja istniejącej w obszarach zabudowanych w gminie Kolno, np. chodniki, kładki piesze	-, B, K	-, B, K	+, B, D	-, B, K	-, B, K	0, P, D	+, P, D	-, B, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	-, P, D	0, P, D	+, B, D
		Nawiązanie współpracy z innymi jednostkami samorządów terytorialnych, np. samorządy innych gmin, powiatów w zakresie budowy i przebudowy dróg	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		Budowa mostów drogowych i wodnych w obszarze gminy Kolno	-, B, K	-, B, K	+, B, D	-, B, K	-, B, K	0, P, D	+, P, D	-, B, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	-, P, D	0, P, D	+, B, D
		Podejmowanie inwestycji mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym pojazdów i pieszych, np. budowa oraz przeprowadzanie remontów oświetlenia ulicznego	-, B, K	-, B, K	+, B, D	-, B, K	-, B, K	0, P, D	+, P, D	-, B, D	-, P, D	+, B, D	+, B, D	-, P, D	0, P, D	+, B, D
V. ROZWÓJ BRANŻY ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ORAZ OCZYSZCZANIE OBSZARU GMINY Z ZANIECZYSZCZEŃ	1. Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii; 2. Zwiększenie udziału energii pochodzących ze źródeł odnawialnych w ogólnym zasobie energetycznym gminy; 3. Usunięcie pozostałości azbestowych z obszaru gminy; 4. Aktywne działania promocyjne.	Montaż paneli fotowoltaicznych w prywatnych gospodarstwach domowych osób fizycznych oraz budynkach użyteczności publicznej jednostek organizacyjnych gminy Kolno	+, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	+, P, D	0, P, D	+, B, D
		Montaż solarów w prywatnych gospodarstwach domowych osób fizycznych oraz budynkach użyteczności publicznej jednostek organizacyjnych gminy Kolno	+, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	+, P, D	0, P, D	+, B, D
		Prowadzenie działań mających na celu zmianę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w ramach udostępnienia deweloperom z branży	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	+, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		OZE rozwój projektów odnawialnych źródeł energii w obszarze gminy														
		Pozyskiwanie dofinansowań w zakresie rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii w gminie Kolno	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	+, P, D	0, P, D	+, B, D
		Opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej rozwiązań odnawialnych źródeł energii	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	+, P, D	0, P, D	+, B, D
		Prowadzenie działań na rzecz usuwania pozostałości azbestowych w obszarze gminy Kolno, m.in. inwentaryzacja produktów azbestowych na terenie gminy Kolno; prowadzenie działań uświadamiających mieszkańców w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania produktów azbestowych; prowadzenie działań uświadamiających mieszkańców w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania produktów azbestowych; pozyskanie dofinansowania na usuwanie azbestu w indywidualnych gospodarstwach domowych; usuwanie pozostałości azbestowych	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
VI. POPRAWA KOMUNALNYCH WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY KOLNO	1. Stworzenie infrastruktury do odprowadzania ścieków komunalnych; 2. Uzupełnienie i modernizacja infrastruktury do doprowadzania wody użytkowej do gospodarstw domowych; 3. Współpraca z władzami miasta Kolno; 4. Powstanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zarządzanego przez Urząd Gminy w Kolnie	Podejmowanie działań w zakresie pozyskiwania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów rozwiązań mających na celu poprawę ochrony środowiska - kanalizowanie i wodociągowanie	+, P, D	+, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	0, B, D	0, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Prowadzenie działań w zakresie budowy systemu wodociągowania gminy, który umożliwiłby przełączenie wodociągu w momencie wystąpienia np. awarii do innej stacji wodociągowej do innego niezależnego źródła	+, P, D	+, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	0, B, D	0, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Prowadzenie działań w zakresie wodociągowania gminy Kolno, m.in. w obszarach o zabudowie kolonijnej oraz działek nowopowstałych, np. budowa magistrali, budowa sieci rozdzielczych w sołectwach, wykonanie przyłączy domowych	+, P, D	+, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	0, B, D	0, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Prowadzenie działań w zakresie kanalizowania gminy Kolno, m.in. budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, budowa gminnej oczyszczalni ścieków obsługującej kilka miejscowości	+, P, D	+, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	0, B, D	0, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		Nawiązanie współpracy z samorządem miasta Kolno w zakresie podłączenia miejscowości sołeckich w gminie Kolno, ościennych względem miasta Kolno, do miejskiej oczyszczalni ścieków	+, P, D	+, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	0, B, D	0, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	+, P, D	+, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D	0, P, D	+, B, D
		Modernizowanie i doposażanie Stacji Uzdatniania Wody	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, B, D	0, B, D	0, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
VII. ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI I INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ W GMINIE KOLNO	1. Istnienie bazy lokalowej dla prowadzenia działalności organizacji formalnych i nieformalnych; 2. Poprawa warunków technicznych istniejących świetlic wiejskich; 3. Rozwój oferty kulturalnej w CKGK; Organizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym; 4. Organizacja obchodów świąt patriotycznych i okolicznościowych; 5. Prowadzenie działań promocyjnych lokalnych produktów	Pozyskanie środków finansowych na prowadzenie działalności kulturalnej na terenie gminy Kolno	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Dążenie do zapewnienia odpowiednich warunków dla działalności organizacji (instytucjonalnych, prawnych i materialnych), m.in. poprzez stworzenie bazy lokalowej dla organizacji pozarządowych (formalnych i nieformalnych); współtworzenie nowych narzędzi współpracy; wsparcie administracyjne, pomoc w aplikowaniu o środki	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	kulturalnych, twórców oraz elementów dziedzictwa kulturowego oraz organizowanych obchodów świąt patriotycznych i okolicznościowych	Rozbudowa, przebudowa oraz remonty istniejącej na terenie gminy Kolno infrastruktury kulturalnej, np. świetlic wiejskich	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Stworzenie świetlic środowiskowych działających w obszarze gminy	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Stworzenie bogatej oferty zajęć regularnych w Centrum Kultury Gminy Kolno w Koźle dla dzieci, młodzieży i dorosłych, m.in. gra na instrumentach	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Prowadzenie działań na rzecz organizowania obchodów świąt patriotycznych, m.in. pozyskanie środków na organizację, organizowanie świąt patriotycznych, np. Dzień Żołnierzy Wyklętych w Lachowie, 3 Maja w Zabielu, 29 Czerwca 1944 we wsiach Łosewo, Wrzesień 1939 w Janowie, 11 Listopada w Czerwonym	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D	+, B, D
		Prowadzenie działań na rzecz organizowania obchodów świąt okolicznościowych, m.in. zakończenie lata, zakończenie zimy	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		Prowadzenie działań na rzecz organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym w postaci imprez dla pojedynczych sołectw i kilku miejscowości, m.in. festyny, pikniki, turnieje itp.	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Wypracowanie stałych elementów corocznego kalendarza imprez	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Prowadzenie działań na rzecz organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym w postaci wycieczek różnotematycznych dla społeczności lokalnej gminy Kolno, m.in. edukacyjnych, kulturowych i krajoznawczych	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej wydarzeń kulturalnych w gminie Kolno	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Upowszechnienie wiedzy na temat historii gminy Kolno oraz losów jej mieszkańców	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
VIII. ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI SPORTOWEJ I INFRASTRUKTURY REKREACYJNEJ W GMINIE KOLNO	1. Przygotowanie oferty sportowej dla wszystkich grup wiekowych; 2. Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w gminie	Organizowanie zajęć sportowych, m.in. halowe zajęcia w okresie zimowym, nauka pływania dla wszystkich kategorii wiekowych	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Pozyskanie środków finansowych na budowę i modernizację małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	0, P, K	0, P, K	+, B, D	0, P, K	0, P, K	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Budowa, rozbudowa i modernizacja małej infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej, m.in. budowa placów zabaw, modernizacja istniejących placów zabaw, budowa siłowni zewnętrznych	-, P, D	-, P, D	+, B, D	-, P, D	-, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Budowa i modernizacja ciągów rowerowych przeznaczonych dla ruchu rowerowego, np. wzdłuż dróg gminnych, krajowych oraz powiatowych	-, P, D	-, P, D	+, B, D	-, P, D	-, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
IX. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ W GMINIE KOLNO	1. Rozwój infrastruktury agroturystycznej;	Zaprojektowanie i rozwój zagospodarowania turystycznego	+, P, D	+, P, D	+, B, D	+, P, D	+, P, D	+, P, D	0, P, D	+, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
	2. Kreacja lokalnych produktów agroturystycznych; 3. Kreacja produktów turystycznych oraz infrastruktury	Pozyskiwanie dotacji z budżetu centralnego na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	turystycznej; 4. Opracowanie systemu promocji turystyki wiejskiej w gminie; 5. Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej; 6. Prowadzenie działań mających na celu ochronę zabytków gminy.	Rozbudowa produktów turystycznych, m.in. szlaku turystycznego, który składa się z szeregu „miejsc” lub „obiektów” związanych ze sobą nadrzędną ideą, połączonych ze sobą wytyczoną i oznakowaną trasą; przykładami mogą być: szlak turystyczny „Szlakami fortyfikacji Gromadzyn - Borkowo” oraz szlaki turystyczne upamiętniające miejsca pochówku oraz ważnych wydarzeń, m.in. Powstanie Styczniowe (Czerwone), I Wojna Światowa (Czerwone i Gromadzyn); Żołnierze Wyklęci (Wykowo, Lachowo);	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Nawiązanie współpracy z m.in. kołami łowieckimi, nadleśnictwami, stowarzyszeniami funkcjonującymi w obszarze gminy Kolno	0, P, D	0, P, D	+, B, D	+, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno - turystycznej	-, P, D	-, P, D	+, B, D	-, P, D	-, P, D	0, P, D	0, P, D	-, B, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		Opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej turystyki w gminie, m.in. uruchomienie strony internetowej, montowanie tablic informacyjnych wzdłuż dróg gminnych, krajowych oraz powiatowych	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D
		Identyfikacja i inwentaryzacja produktów lokalnych o charakterze wiejskim	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D
		Rozwój działalności w zakresie produkowania wytworów turystycznych związanych z turystyką wiejską	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D
		Budowanie i modernizacja obiektów agroturystycznych	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, B, D
		Opracowanie i realizacja kompleksowej kampanii promocyjnej agroturystyki w gminie, m.in. uruchomienie strony internetowej, wyprodukowanie banerów, folderów i wizytówek gospodarstwa	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D

Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Natura 2000, pozostałe formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji środowisk wiejskich	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D
		Opracowanie instrumentów wsparcia inicjatyw gospodarczych lokalnych mieszkańców	0, P, D	0, P, D	+, B, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	0, P, D	+, P, D

Oznaczenia:

Identyfikacja oddziaływań:

(+) - realizacja działań spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki,

(-) - realizacja działań spowoduje negatywne oddziaływania i skutki,

(0) - realizacja działań nie wpływa na środowisko

Rodzaje oddziaływań*

P - Pośrednie,

B - Bezpośrednie,

W - Wtórne,

Sk - Skumulowane,

K - Krótkoterminowe,

Ś - Średnioterminowe,

D - Długoterminowe,

S - Stałe,

C - Chwilowe

*Rodzaj oddziaływania został określony na podstawie art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit. e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko

Źródło: opracowanie własne EKOTON sp. z o.o.

Oddziaływanie na obszary Natura 2000

Sieć Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Dla każdego kraju członkowskiego określa się listę siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000 w podziale na regiony biogeograficzne. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwie dyrektywy: siedliskowa (habitatowa) oraz ptasia, na mocy których powoływane są obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk.

W ramach analizy dokonano także oceny przewidywanych znaczących oddziaływań w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych i gatunków wymienionych w SDF dla obszarów Natura 2000 oraz zwrócono szczególną uwagę na obszary podlegające ochronie prawnej na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009 r., Nr 151, poz. 1220 ze zm.). Na obszarze Gminy Kolno znajdują się następujące powierzchniowe formy ochrony przyrody:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Natura 2000 "Puszcza Piska" (PLB280008)- utworzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133, ze zm.),
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Dolina Pisy" (PLH 200023), zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2015/69 z 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikacja jako dokument nr C(2014)9072),
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Sasanki w Kolimagach" (PLH 200025), zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2015/69 z 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikacja jako dokument nr C(2014)9072),
- Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) "Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie" (PLH 200020), zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) 2015/69 z 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikacja jako dokument nr C(2014)9072),

- Obszar Chronionego Krajobrazu "Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi" dla którego ustalenia ochronne zostały zawarte w Rozporządzeniu Nr 11/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2005, Nr 54, poz. 724, ze zm.),
- 2 pomniki przyrody,
- 13 użytków ekologicznych.

Jak już wcześniej zaznaczono analizowany *Plan* został stworzony w celu realizacji zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego, uwzględniającego poprawę istniejącego stanu środowiska. Jednak niektóre z zaplanowanych do realizacji zadań mogą lokalnie oddziaływać na obszary Natura 2000 jak i inne powierzchniowe formy ochrony przyrody. Dopiero szczegółowa analiza przedinwestycyjna na etapie uzyskiwania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych określi szczegółowo zakres oddziaływania poszczególnych inwestycji. W przypadku realizacji zamierzeń inwestycyjnych, które mogłyby negatywnie oddziaływać na te obszary lub populacje gatunków, powinny zostać przeprowadzone działania kompensujące i/lub minimalizujące.

Oddziaływanie na różnorodność biologiczną oraz rośliny

Realizacja zadań wynikających z wyznaczonych celów w *Planie*, w sposób pośredni lub bezpośredni będzie oddziaływała pozytywnie na różnorodność biologiczną oraz rośliny lub będzie neutralna. Warto podkreślić tu przede wszystkim działania na rzecz aktywnej ochrony przyrody - związane bezpośrednio ze specyfiką ekosystemów.

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta

Oddziaływanie na ludzi i zwierzęta związane z realizacją planowanych zadań określonych w *Planie* będzie najczęściej pozytywne lub neutralne. Oddziaływania pozytywne wiązać się będą z poprawą gospodarki wodno-ściekowej, zastosowaniem OZE, poprawą efektywności energetycznej i stanu powietrza. Ma to zasadniczy wpływ na zdrowie ludzi i zwierząt. Przewidywane oddziaływania związane są przede wszystkim z realizacją celów w zakresie rozwoju infrastruktury. Z analizy można wnioskować o pozytywnych skutkach wdrażania działań *Planu* na stan środowiska. Warto jednak podkreślić, iż występowanie oddziaływań negatywnych może nastąpić w wyniku w krótkotrwałego i chwilowego wpływu budowy lub modernizacji obiektów, przynoszących w rezultacie długotrwałe oddziaływanie pozytywne.

Oddziaływanie na wodę

Wszystkie inwestycje, w ramach których przewiduje się prace związane z poprawą systemu komunikacyjnego i infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, gospodarki odpadami na etapie prowadzonych robót budowlanych mogą stanowić zagrożenie dla wód podziemnych. Chodzi tu w szczególności o prace ziemne i organizacyjne związane z konieczności wykonywania wykopów pod infrastrukturę techniczną, przewody kanalizacyjne i inne uzbrojenie terenu. Prace ziemne doprowadzić mogą do odstonięcia warstw wodonośnych lub zmniejszenia warstwy izolacyjnej, w efekcie czego może dojść do dotarcia wód infiltracyjnych do wodonośca. Sytuacja taka może wystąpić zwłaszcza w miejscach, gdzie wody gruntowe występują płytko. Głównymi zanieczyszczeniami zagrażającymi jakości wód podziemnych są przede wszystkim węglowodory ropopochodne i metale ciężkie, pochodzące z zaplecza budowy i bazy budowlano - materiałowej.

Spodziewanym efektem realizacji *Planu* będzie między innymi uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej poprzez budowę i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Cele i zadania zawarte w *Planie* nie spowodują negatywnego oddziaływania na jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych oraz osiągnięcie celów środowiskowych jednolitych części wód (wynikających z realizacji założeń Ramowej Dyrektywy Wodnej) a także przeanalizowanie możliwości wpływu planowanych w *Planie* zamierzeń na ryzyko nieosiągnięcia tych celów.

Wszystkie zamierzenia inwestycyjne związane z infrastrukturą ochrony środowiska mają na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochronę jakości wód podziemnych i racjonalizację ich wykorzystania, a więc w dalszej perspektywie skutki oddziaływania dadzą pozytywny i długotrwały efekt.

Oddziaływanie na powietrze

Oddziaływanie pozytywne wystąpi na etapie zrealizowania zadań związanych z ochroną powietrza. Negatywne oddziaływanie na powietrze wiązać się będzie natomiast z fazą budowy. W fazie budowy nastąpi emisja zanieczyszczeń do powietrza zarówno zorganizowana jak i niezorganizowana. Spowodowana ona będzie pracą maszyn budowlanych i środków transportu emitujących zanieczyszczenia powstające ze spalania paliw w silnikach spalinowych (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne). Dodatkowo dojdzie do emisji pyłów podczas prac ziemnych i w czasie ruchu pojazdów po nawierzchniach nieutwardzonych, a także emisji węglowodorów podczas układania nawierzchni bitumicznych.

Emisja tych zanieczyszczeń będzie miała charakter lokalny i ograniczony do dość krótkiego okresu czasu. Dlatego też nie będzie powodować znacznych uciążliwości i kumulacji w środowisku. W tym przypadku spodziewanym efektem jest poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Poprawa jakości powietrza nastąpi także w wyniku modernizacji kotłowni i wyeliminowaniu węgla jako paliwa, pomocy w rozwoju odnawialnych źródeł energii, ograniczeniu emisji pochodzących z komunikacji.

Realizacja ustaleń *Planu* wpłynie także na polepszenie jakości powietrza dzięki zwiększeniu udziału odnawialnych źródeł energii, ograniczając w ten sposób zużycie energii z tradycyjnych źródeł.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Zakłada się, iż oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi wiązać się będzie z realizacją wszystkich planowanych zadań inwestycyjnych na etapie budowy. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, zdjęcia darniny, wykonania wykopów, robót ziemnych doprowadzić może do zmiany struktury gleby, do zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego.

W fazie budowy dojść może również do zanieczyszczenia środowiska glebowego substancjami niebezpiecznymi pochodzącymi z niewłaściwie prowadzonych prac budowlanych (np. wycieki płynów eksploatacyjnych z pojazdów i maszyn, niewłaściwe gromadzenie odpadów niebezpiecznych) lub zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących materiały niebezpieczne. Nie mniej jednak powyższe zdarzenia występują losowo i są trudne do przewidzenia, zarówno w zakresie częstości występowania, jak i zakresu oraz nasilenia potencjalnego, negatywnego oddziaływania.

Oddziaływanie pozytywne wynikające z realizacji większości zamierzeń wiązać się będzie z realizacją infrastruktury technicznej (infrastruktura wodno - kanalizacyjna). Realizacja tych zadań bezpośrednio przełoży się na poprawę stanu czystości gleb.

Oddziaływanie na krajobraz

Realizacja ustaleń *Planu* może przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych Gminy Kolno. Przede wszystkim dotyczy to terenów zdegradowanych, na których konieczna jest rekultywacja. Zgodnie z przyjętymi w *Planie* celami tereny te mają zostać zidentyfikowane i poddane odpowiednim zabiegom.

Oddziaływanie na klimat

Na podstawie analizy można zauważyć, iż osiągnięcie niektórych celów *Planu* będzie w sposób pośredni pozytywnie oddziaływać na elementy klimatu. Pozytywne oddziaływanie na klimat będzie wynikać przede wszystkim z ograniczenia emisji pochodzącej z różnych źródeł i zwiększenie wykorzystania OZE, poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych, zwiększenie efektywności energetycznej oświetlenia.

Oddziaływanie na klimat akustyczny

Tak jak w poprzednich wypadkach oddziaływanie na klimat akustyczny można analizować w dwóch fazach - w fazie budowy oraz w fazie eksploatacji omawianego obszaru. Wzmożony hałas emitowany będzie podczas budowy prowadzonej w ramach realizacji przedsięwzięć strategicznych, w szczególności odnoszących się do zadań związanych z budową, przebudową lub modernizacją infrastruktury technicznej.

Hałas emitowany podczas prac budowlanych będzie miał charakter okresowy występujący jedynie do czasu zakończenia rozbudowy drogi. Związany będzie wyłącznie z pracą wykorzystywanych maszyn i urządzeń oraz ruchem pojazdów ciężarowych.

Pozytywny wpływ na kształtowanie się klimatu akustycznego będzie możliwe, dzięki rozpoznaniu i ocenie stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas. W wyniku rozpoznania natężenia hałasu, możliwe będzie podjęcie odpowiednich działań służących jego eliminacji.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Realizacja postanowień *Planu*, zakłada racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju. Można zatem zauważyć pozytywne oddziaływanie analizowanego dokumentu na zasoby naturalne przejawiające się w ograniczeniu presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji surowców. Pozytywny wpływ będzie obserwowany także w wyniku identyfikacji obszarów zanieczyszczonych i zdegradowanych, ich rekultywacji i zagospodarowaniu.

Oddziaływanie na zabytki

Pozytywny wpływ na zabytki będzie miała przebudowa i modernizacja ulic, z uwagi na zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych. Należy tu zaznaczyć, iż pyły oraz drgania odgrywają rolę czynnika niszczącego elewacje i konstrukcję tych obiektów. Zagospodarowanie terenu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju również będzie miało pozytywny wpływ na zabytki.

Oddziaływanie na dobra materialne

Zakłada się, iż poprzez poprawę infrastruktury nastąpi pozytywny wpływ na dobra materialne, co zwiększy wartość i znaczenie społeczno-gospodarcze przedmiotowego obszaru oraz poprawi stan środowiska.

Oddziaływania bezpośrednie i pośrednie są związane przede wszystkim z budową i funkcjonowaniem danej inwestycji zarówno na etapie budowy, jak i późniejszej eksploatacji. W tym przypadku przewiduje się, iż jedynie na etapie budowy danych obiektów mogą wystąpić chwilowe negatywne oddziaływania tego typu, natomiast późniejsza eksploatacja będzie skutkować pozytywnym wpływem na wszystkie komponenty środowiska.

Zakładane w *Planie* przedsięwzięcia mogą wykazywać efekty skumulowane, w momencie, gdy inwestycje nakładają się będą w czasie z innymi planowanymi na tym obszarze i w jego sąsiedztwie przedsięwzięciami. W razie nakładania się harmonogramów prac związanych z budową niektórych obiektów nie można wykluczyć oddziaływania skumulowanego na wszystkie komponenty środowiska. Zwiększy się emisja zanieczyszczeń powietrza w wyniku pracy sprzętu i maszyn w jednakowym czasie. Destabilizacji ulegnie klimat akustyczny, niektóre prace będą generować drgania i wibracje powierzchni ziemi i wody. Będą to oddziaływania, które ustąpią wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Oddziaływania wtórne, podobnie jak oddziaływania skumulowane, są trudne do przewidzenia, przede wszystkim ze względu na możliwość wystąpienia z opóźnieniem oraz w oddaleniu od źródła pierwotnego oddziaływania.

Analiza ustalonych w *Planie* zadań ma pozytywne, długoterminowe oddziaływanie na środowisko o stałych efektach. Brak znaczących negatywnych oddziaływań *Planu* na środowisko, należy uznać jako jej oczywisty walor w świetle specyfiki ocenianego dokumentu.

12. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Realizacja każdego z celów, wyznaczonych w ramach *"Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020"*, będzie w zróżnicowany sposób oddziaływała na poszczególne komponenty środowiska. Większość planowanych kierunków interwencji będzie skutkować podejmowaniem działań mogących wywołać oddziaływanie pozytywne lub neutralne.

W przypadku działań związanych z rozwojem infrastruktury liniowej możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań. Dla nich konieczne jest określenie rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących potencjalne szkody środowiska naturalnego. Analiza oddziaływań wykazała, że potencjalnie największe negatywne skutki w środowisku przyrodniczym pojawić się mogą w związku z realizacją zamierzeń związanych z rozwojem infrastruktury drogowej, energetycznej.

Działaniem łagodzącym negatywne oddziaływania ze strony rozbudowy infrastruktury technicznej na elementy przyrodnicze jest, przede wszystkim takie planowanie tras ich przebiegu, aby w jak najmniejszym stopniu ingerowały one w obszary cenne przyrodniczo. Nowe inwestycje powinny być każdorazowo poddane indywidualnemu - screeningowi, aby stwierdzić czy jest konieczne przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko. Negatywne oddziaływanie związane z rozwojem infrastruktury technicznej można łagodzić poprzez:

- dokładną analizę środowiskową poprzedzającą lokalizowanie nowo projektowanych instalacji OZE na obszarach prawnie chronionych;
- realizację nowych tras komunikacyjnych i energetycznych w sposób minimalizujący/zapobiegający ich oddziaływaniu na korytarze ekologiczne, tj. takie prowadzenie inwestycji, aby nie powodowały one defragmentacji i przerwania spójności powiązanych ze sobą obszarów przyrodniczych;
- realizację inwestycji komunikacyjnych z zachowaniem odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej (szczególnie od zwartej zabudowy);
- stosowanie rozwiązań technicznych sprzyjających osiągnięciu wymaganych standardów jakości środowiska na terenach zamieszkałych poprzez zastosowanie np.: pasów zieleni izolacyjnej, cichych nawierzchni, stref uspokojonego ruchu, ekranów akustycznych, itp.;
- zastosowanie np.: podziemnych i nadziemnych przejść dla zwierząt, przepławek dla ryb na rzekach wykorzystywanych przez elektrownie wodne, właściwe rozmieszczenie urządzeń OZE;

- właściwe prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej zarówno potrzeby rozwoju infrastruktury służącej ludziom, ale także sprzyjającej zachowaniu wysokiego potencjału przyrodniczego środowiska.

Zapobieganie negatywnemu wpływowi na środowisko planowanych strategicznych przedsięwzięć powinno odbywać się zawsze już na etapie planowania danego przedsięwzięcia. Ograniczanie wpływu jest tak samo istotne na etapie realizacji celu (zabiegi minimalizujące na etapie budowy, modernizacji), jak i w trakcie eksploatacji inwestycji (np. użytkowania drogi). Należy wziąć pod uwagę, iż problemy z inwestycjami mogą zaistnieć na obszarach chronionych. Rozwiązanie tych problemów będzie wymagało dużego wysiłku i niejednokrotnie poniesienia kosztów. W świetle uregulowań prawnych konflikty te można rozwiązać na trzy sposoby:

- podjęcie działań minimalizujących i/lub kompensacyjnych,
- zmianę lokalizacji inwestycji, omijając tereny chronione,
- rezygnację z inwestycji.

Wszystkie te rozwiązania są trudne w realizacji. Najmniej korzystną sytuacją okazuje się zawsze rozwiązanie trzecie, które jest rozwiązaniem ostatecznym. Rezygnacja powoduje brak rozwiązania ważnych problemów lokalnych społeczności, a w efekcie doprowadza do wykształcenia postaw niechętnych ochronie przyrody. W przypadku realizacji *Planu* konieczne jest uwzględnienie zapisów zawartych w SDF oraz Planach Zadań Ochronnych.

Biorąc pod uwagę powyższe, bardzo ważną rolę odgrywać będą tu oceny oddziaływania na środowisko, które należy prowadzić dla przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska. Na podstawie tej oceny wydawane będą decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach.

Mając na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko związanego z termomodernizacją budynków oraz usuwaniem wyrobów zawierających azbest, powinna ona być przeprowadzana przy dostosowaniu terminów i sposobów wykonywania prac budowlanych, remontowych i innych do okresów lęgów, rozrodu, i hibernacji, ale także przy wspomaganiu rozmnażania się gatunku na stanowiskach naturalnych, i edukacji społeczeństwa oraz właściwych służb w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych, i sposobów ich ochrony. Wobec powyższego wskazana jest dokładna analiza poszczególnych przypadków planowanych termomodernizacji i weryfikacja miejsc lęgowych ptaków (inventaryzacja ornitologiczna) oraz schronień nietoperzy. Przy planowanych pracach wskazana jest również konsultacja i nadzór ornitologa oraz chiropterologa.

13. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 przedstawia cele w zakresie:

- podniesienia konkurencyjności gospodarki Gminy Kolno,
- poprawa jakości życia mieszkańców.

W najbliższych latach na terenie Gminy Kolno zaplanowanych zostało kilka inwestycji związanych ze stanem środowiska. Świadczy to o chęci władz do wprowadzania zmian prowadzących do poprawy jakości środowiska przyrodniczego jak i standardu życia mieszkańców. Realizacja wielu z zaplanowanych działań będzie zależeć w dużym stopniu od pozyskania środków zewnętrznych, głównie z funduszy unijnych.

Wyznaczone cele są spójne z dokumentami wyższych szczebli, zawierają pełen zakres informacji na temat aktualnego stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy Kolno, przedstawiają zadania do zrealizowania w ramach Planu, dlatego zrezygnowano z przedstawienia rozwiązań alternatywnych do zaproponowanych.

Podstawowym problemem w dokonywanej ocenie oddziaływania analizowanego dokumentu jest stosunkowo duży poziom ogólności przedmiotowego dokumentu, w szczególności jeśli chodzi o zadania, gdyż brak jest ich szczegółowego opisu. Jednak należy dodać, iż brak szczegółowości jest dość typową cechą tego typu opracowań. Ogólny charakter zapisów, zwłaszcza dotyczących zadań umożliwił w niektórych przypadkach tylko pobieżną prognozę możliwych oddziaływań. Proponowane do realizacji zadania w ramach *Planu* mają pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, jak wyżej wspomniano, dokument ten ma charakter strategiczny, na wysokim stopniu ogólności, w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnej chłonności

środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy np. budowie nowych dróg, należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. W przypadku wszystkich przedsięwzięć, rozwiązania alternatywne, winny być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013. 1235, ze zm.).

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko rozwiązania alternatywne do proponowanych w *Planie* mogą obejmować alternatywne: lokalizacje przedsięwzięcia, przebiegi szlaków w przypadku inwestycji drogowych, rozwiązania technologiczne lub konstrukcyjne przedsięwzięć, różne skale i rozmiary inwestycji, harmonogramy lub organizacje prac budowlanych, metody budowy, sposoby likwidacji przedsięwzięć oraz alternatywne procesy. Zgodnie z opinią Komisji Europejskiej warianty alternatywne odnoszą się wyłącznie do projektowanych przedsięwzięć, które ze swojej strony mogą być wariantowane w wyżej wymieniony sposób. Dokumenty strategiczne, o dużym stopniu ogólności (a takim jest *Plan*) nie mogą i nie powinny podlegać tak dalece idącemu wariantowaniu. Nie powinno się też poddawać ocenie wariantów tych inwestycji, dla których nie zidentyfikowano negatywnych oddziaływań.

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY KOLNO NA TLE PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO POWIATU KOLNEŃSKIEGO	48
RYSUNEK 2. LOKALIZACJA GMINY KOLNO WZGLĘDEM OBSZARÓW CHRONIONEGO KRAJOBRAZU.	64
RYSUNEK 3. LOKALIZACJA GMINY KOLNO WZGLĘDEM OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW NATURA 2000 (OSO).	64
RYSUNEK 4. LOKALIZACJA GMINY KOLNO WZGLĘDEM SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY SIEDLISK NATURA 2000 (SOO).....	65
RYSUNEK 5. LOKALIZACJA GMINY KOLNO WZGLĘDEM KORYTARZY EKOLOGICZNYCH	65

SPIS TABEL

TABELA 1. LICZBOWE WSKAŹNIKI MONITORINGU	43
TABELA 2. SUMARYCZNA OCENA STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH BADANYCH W POWIECIE KOLNEŃSKIM	56
TABELA 3. WYNIKI BADAŃ HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO W MIEJSCOWOŚCI ŁOMŻA W 2013 ROKU	60
TABELA 4. WYNIKI BADAŃ PEM W PUNKCIE POMIAROWYM W MIEJSCOWOŚCI GRABOWO W 2013R.	62
TABELA 5. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA W ZWIĄZKU Z WYSTĘPOWANIEM OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE	73
TABELA 6. WYNIKI ANALIZY PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA OBSZAR NATURA 2000 I ŚRODOWISKO PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	80

SPIS LITERATURY

1. OCENA stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód powierzchniowych województwa podlaskiego w 2014 roku, (ocena w Jednolitych Częściach Wód Powierzchniowych), lipiec 2015,
2. Ocena Wyników Badań Hałasu Komunikacyjnego Wykonanych na Terenie Województwa Podlaskiego w 2014 roku, marzec 2015,
3. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu kolneńskiego za rok 2013,
4. „Oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego w 2013 roku) Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku,
5. Ocena wyników badań hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2013 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku,
6. Wyniki badań pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie województwa podlaskiego w 2013 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku,
7. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. nr 49, poz. 549),
8. Rozporządzenie Nr 11/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi,

9. Standardowy Formularz Danych PLB 280008 Puszcza Piska, data aktualizacji: listopad 2015 r.,
10. Standardowy Formularz Danych PLH 200020 Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie, data aktualizacji: kwiecień 2014 r.,
11. Standardowy Formularz Danych PLH 200023 Dolina Pisy, data aktualizacji kwiecień 2014 r.,
12. Standardowy Formularz Danych PLH 200025 Sasanki w Kolimachach, data aktualizacji kwiecień 2014 r.,
13. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020, sierpień 2015.